

**Родова структура
во ТВ и РА:
Споредбена анализа на
сопственоста (2020-2023) и
на вработените (2019-2022)**

**Родова структура во ТВ и РА:
Споредбена анализа на сопственоста
(2020-2023) и на вработените (2019-2022)**

Содржина

Вовед.....	6
Какви промени се случиле во сопственоста на телевизиите и радијата од 2020 до 2023 година?	9
2020 година.....	10
2021 година.....	16
2022 година.....	19
2023 година.....	22
Сумирани податоци за родовата застапеност во сопствеништвото кај телевизиите и радијата	26
Родовата структура во националните телевизии и во содржините кои ги емитуваат	35
Родова структура на вработените во телевизиите и радијата (2019 – 2022).....	51
Генерален преглед на бројот на вработени во периодот 2019 - 2022 година	51
Родова структура на вработените во целата телевизиска и радио индустрија – според категории на вработени	54
Родова структура на вработените во телевизиите	64
Родова структура на вработените во сите телевизии.....	64
Родова структура на вработените во националните телевизии	75
Родова структура на вработените во регионалните телевизии	84
Родова структура на вработените во локалните телевизии.....	94
Родова структура на вработените во радиостаниците	104
Родова структура на вработените во сите радиостаници	104
Родова структура на вработените во националните радиостаници	112

_Тос185582779Родова структура на вработените во регионалните радиостаници	119
Родова структура на вработените во локалните радиостаници	127
Родова структура на вработените во Јавниот радиодифузен сервис	135
Мажи и жени во радиодифузијата – сумирана состојба	155

Вовед

Во 2021 година беше објавена публикацијата „Родот во телевизиите и радијата: Кој ги носи, а кој ги спроведува одлуките?“¹, во која беа опфатени податоци за родовата застапеност во сопственоста на телевизиите и радијата за 2019 година, како и податоците за родовата застапеност кај вработените во радиодифузерите од 2012 до 2018 година. Неколку години подоцна, сметаме дека е време за уште еден пресек на овие податоци, за да видиме дали/како, Ковид пандемијата и економска криза се одразија врз родовата структура кај радиодифузерите, која е важна за контекстот во кој се креираат медиумските содржини, кои пак понатаму се анализираат од родов аспект.

Почнувајќи од 2012 година, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ) еднаш годишно изготвува анализи за застапеноста на родовите прашања во медиумите и за начинот на претставување и прикажување на жените и мажите во програмските концепти и содржини на радиодифузерите за кои е надлежна. Оваа обврска на регулаторното тело произлегува од Законот за еднакви можности на жените и мажите од 2012 година. До почетокот на 2023 година, изготвените анализи потоа се објавуваа на веб страницата на АВМУ (www.avmu.mk), но на почетокот на 2023 година Агенцијата ја изготви специјализираната веб страница за родот и медиумите (rodotimediumite.mk) која претставува ресурсен центар со корисни линкови и информации на оваа тема, па објавувањето на анализите се префрли на неа, во делот на „Анализи/Публикации“².

Дополнително, изработените анализи, во печатена верзија се доставуваат до Собранието, Министерството за труди и социјална

¹ „Родот во телевизиите и радијата: Кој ги носи, а кој ги спроведува одлуките?“, достапна на: <http://bit.ly/49GdDLQ>

² Анализите за родот во медиумите се достапни на: <https://rodotimediumite.mk/>

политика и останатите релевантни чинители, за да послужат како извори при креирањето на политиките.

Освен ова, почнувајќи од 2010 година³, АВМУ на годишно ниво обезбедува податоци и за родовата структура на вработените во телевизиите и радијата, а од 2012 година и за сопственичката структура⁴ кај нив. Податоците за сопственичката структура на радиодифузерите се наоѓаат во регистрите на радијата и телевизиите и се достапни на веб страницата www.avmu.mk, а опфаќаат и информации за застапеноста на жените и мажите во сопственоста.

Податоци за родовата застапеност во сопственоста на радиодифузерите како и во структурата на вработените беа анализирани и објавувани во рамки на повеќе анализи на Агенцијата низ годините - во мета - анализата која Агенцијата ја објави на почетокот на 2018 година – „Родот и телевизијата: Трендови и контекст 2012 – 2016“⁵ (со податоци од 2017 година), во публикацијата „Родот на ТВ во 2018: Зад екранот и на него“⁶ објавена во 2019 година (со податоци од 2018 година) и во веќе споменатата публикација „Родот во телевизиите и радијата: Кој ги носи, а кој ги спроведува одлуките?“ од 2021 година.

Сегашнава анализа содржи податоци за родовата структура на сопственоста на ТВ и РА од 2020 до 2023 година, како и за родовата структура кај вработените во радиодифузерите од 2019 до 2022 година. Разликата во покриениот период произлегува оттаму што радиодифузерите се должни да ја известуваат Агенцијата за секоја промена во сопственичката структура, односно податоците во регистрите⁷ се редовно најнови. Од друга страна, секоја тековна

³ Анализите се достапни на: <http://bit.ly/2FHHibz>

⁴ Анализите за медиумската сопственост се достапни на: <https://bit.ly/4bHzO6k>

⁵ „Родот на телевизија: Збирка годишни истражувања за третманот на родовите прашања и за начинот на претставување на жените и мажите на националните ТВ станици (2012-2016), достапна на: <http://bit.ly/2utuMtZ>

⁶ „Родот на ТВ во 2018: Зад екранот и на него“, достапна на: <http://bit.ly/2Tc4dUG>

⁷ Регистар на телевизији, достапен на: <https://rb.gy/5724mq> и Регистар на радија, достапен на: <https://rb.gy/r8f1zg>

година, тие ги доставуваат податоците за вработените од претходната година.

Со ваквиот увид се согледува состојбата со учеството на жените и мажите во сите нивоа на носење и спроведување на одлуките, од сопствениците до помошниот кадар, а со родовите анализи на медиумските содржини се добива целосната слика и за нивните можни влијанија врз медиумскиот наратив.

Какви промени се случиле во сопственоста на телевизиите и радијата од 2020 до 2023 година?

Регистрите на радијата и телевизиите како и анализите на сопственоста на медиумите⁸ за секоја година поединечно, кои се достапни на веб страницата на АВМУ, континуирано овозможуваат увид во застапеноста на жените и мажите во структурата на сопственоста на медиумите во земјата.

Дополнително, во Стратешкиот план на Агенцијата за Аудио и Аудиовизуелни Медиумски Услуги 2024-2028, усвоен во крајот од 2023 година⁹, Агенцијата утврди дека ќе продолжи да изработува редовни годишни извештаи за медиумската сопственост. Податоците за сопственоста на медиумите се обезбедуваат од официјалните документи – тековните состојби на радиодифузерите издадени од Централниот регистар, како и од веб страницата на Централниот депозитар на хартии од вредност. Овие податоци се однесуваат на лицата кои поседуваат над 5% од акциите на акционерските друштва кои се сопственици на радиодифузери.

Во анализата на родовата структура во сопственоста на телевизиите и радијата за 2019 година (со споредбени показатели од 2012 година)¹⁰, која беше прва од таков вид, освен информации за медиумите кои се во сопственост на физички лица, беа понудени и информации за сопствениците/сопственичките на правните лица кои пак се сопственици на медиумите. На ваков начин се доби увид во родовата структура кај крајните сопственици на сите ТВ и РА, што пак беше индикатор за влијанието кое секој од родовите го има врз редуваачките политики во медиумите.

⁸ Достапни на: bit.ly/3OMpbV5

⁹ Достапен на: <https://avmu.mk/strategija-na-razvoj/>

¹⁰ Достапна на: <https://avmu.mk/wp-content/uploads/2020/09/Rodot-vo-TV-i-RA-Koj-gi-nosi-a-koj-gi-sproveduva-odlukite-FINALNA-za-veb-1.pdf>

Од таа причина, во оваа анализа, која се надоврзува на анализата од 2019 година, на ист начин ќе бидат претставени податоците за промените во бројот на телевизиите и радијата како и за измените во сопственичката структура од 2020 до 2023 година, поделени за секоја од годините поединечно.

2020 година

Во текот на 2020 година, дозволите за емитување програма ги изгубиле 6 ТВ и 3 РА. Од друга страна, дозволи за емитување програма добиле 2 ТВ. Со тоа, на крајот од 2020 година, во регистарот на АВМУ имало вкупно 114 ТВ и РА, од кои 45 ТВ (без Јавниот радиодифузен сервис - ЈРС) и 69 РА, од кои 65 комерцијални и 4 непрофитни радија.

Поточно, во текот на 2020 година, престанале да работат медиумите:

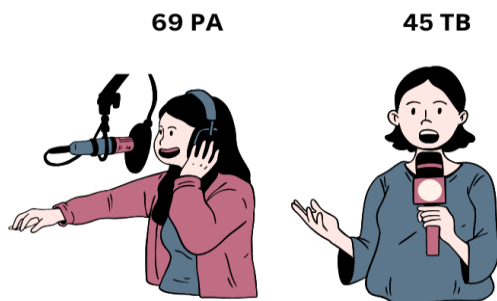
1. ТВ Амазон (регионално ниво)
2. ТВ Сител 2 (регионално ниво)
3. ТВ Кисс (регионално ниво)
4. ТВ Канал Визија (локално ниво)
5. ТВ Морис (локално ниво)
6. ТВ Аниса (локално ниво)
7. РА Браво (локално ниво)
8. РА Дрини (локално ниво)
9. РА МХ-Радио (локално ниво)

Дозвола за емитување добиле следните медиуми:

1. ТВ Сити (регионално ниво)
2. ТВ М НЕТ – ХД (регионално ниво)

Со изгубените и добиени дозволи кај овие радиодифузери, се променила и структурата во сопственоста во медиумската сфера. На

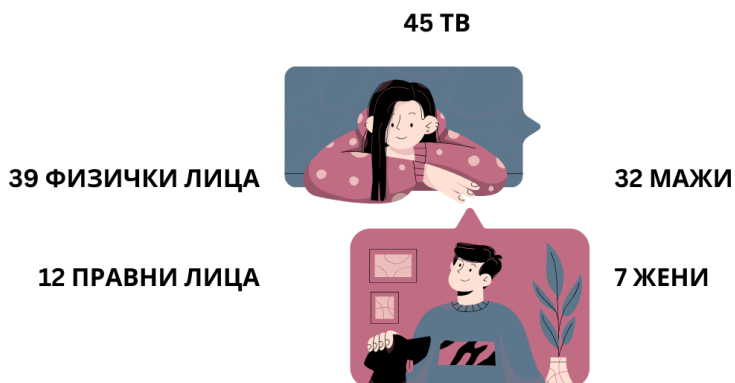
крајот на 2020 година, 111 физички и 23 правни лица биле сопственици/чки на 45 телевизии и 69 радија.

23 ПРАВНИ ЛИЦА 111 ФИЗИЧКИ ЛИЦА

Слика 1: Сопствеништвото на телевизиите и радијата во 2020 година

Кај телевизиите, на крајот на 2020 година, како сопственици/чки имало 39 физички лица (32 мажи и 7 жени) и 12 правни лица. Споредено со почетокот на 2020 година, бројот на физички лица сопственици/чки на медиуми се намалил за 4 (2 жени и 2 мажи), а бројот на правни лица за 4. Крајни сопственици кај овие 4 правни лица биле 4 мажи и 1 жена. Но, двете телевизиите кои добиле дозволи за работа биле во сопственост на правни лица (по едно правно лице кај секоја ТВ). Сопственици/чки на правното лице кај ТВ Сити биле еден маж (50%) и една жена (50%) додека кај ТВ М НЕТ – ХД биле тројца мажи со сопственост по 33,3%.

Слика 2: Сопствеништвото кај телевизиите во 2020 година

Исто така, во текот на годината била дозволена промена во сопственичката структура кај ТВ Топестрада, но тоа не влијаело на родовата застапеност во сопственоста со оглед на тоа дека оваа телевизија и пред промената била во целосна сопственост на маж, а по промената, се сменил сопственикот – исто така маж.

Како што покажа и анализата во 2019 година, а и оваа за 2020 година, сопственоста во телевизиската индустрија била доминантно во машки раце. Од вкупно 45 телевизиски куќи во земјата, 34 биле во целосна сопственост на мажи, поточно во 26 ТВ мажите биле директни сопственици (100%) од кои 3 на национално, 10 на регионално, а 13 на локално ниво. Во 8 ТВ тие биле крајни сопственици на правните лица кои ги поседувале медиумите – од кои 4 на национално, 3 на регионално и 1 на локално ниво.

34 ТВ ВО СОПСТВЕНОСТ НА МАЖИ

Слика 3: Број на ТВ во целосна сопственост на мажи во 2020 година

Спротивно на тоа, жените како директни сопственички (100%) ги имало кај само 2 телевизиски куќи, 1 на регионално и 1 на локално ниво.

ТВ ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ КАКО ДИРЕКТНИ СОПСТВЕНИЧКИ

Слика 4: Број на ТВ во целосна сопственост на жени во 2020 година

Во вкупно 9 телевизии, сопственоста била поделена помеѓу маж(и) и жена/жени, и тоа како директни сопственици/чки кај 4 ТВ, а во останатите 5 ТВ како сопственици/чки на правните лица кои ги поседувале медиумите. Како директни сопственици/чки, мажите и жените поседувале 2 регионални и 2 локални ТВ. Од телевизиите на регионално ниво, во едната, мажот имал 90% од сопственоста, а жената 10%. Кај другата пак, сопственоста помеѓу мажот и жената била поделена на половина (по 50%). Од телевизиите на локално ниво, кај едната, мажот поседувал 67%, а жената 33%, додека кај втората, ситуацијата била обратна – жената поседувала 66,7% а мажот 33,3%.

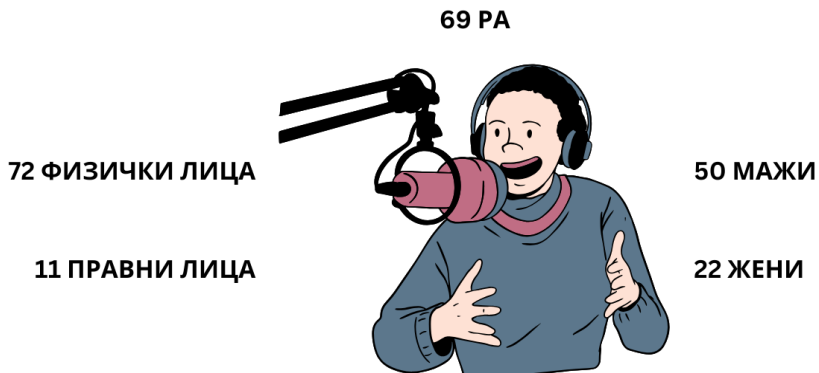
Кај останатите 5 ТВ (4 на национално ниво и 1 на регионално ниво), жените и мажите ја делеле сопственоста на правните лица – сопственици на медиумите. Во една телевизија, како делумни сопственици/чки на едно од правните лица можат да се забележат еден маж (8,20%) и една жена (8,68%). Во друга телевизија, како сопственици/чки на правното лице имало две жени кои заедно поседувале 70% (60% и 10%) и двајца мажи кои заедно поседувале 30% (20% и 10%). Во третата телевизија, сопственици/чки на правното лице биле еден маж (60%) и една жена (40%). Во четвртата ТВ жената и мажот директно поседувале по 0,07% од медиумот, а останатиот дел му припаѓал на правно лице, кое пак било во целосна сопственост на две жени (од кои едната учествувала и во директната сопственост на телевизијата). Така, жените во овој медиум како директни и како крајни сопственички поседувале 99,93% од вкупната сопственост. Во петтата ТВ, правното лице било во сопственост на еден маж (50%) и една жена (50%).

9 ТВ ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ И МАЖИ

Слика 5: Број на ТВ во сопственост на жени и мажи во 2020 година

Кај радијата, на крајот на 2020 година имало 3 радиостаници помалку споредено со крајот на 2019 година. Следствено на тоа, бројот на сопственици/чки се намалил, па на 69-те радија како сопственици/чки се јавиле 11 правни лица и 72 физички лица (50 мажи и 22 жени).

Слика 6: Сопствеништвото кај радијата во 2020 година

Од вкупно 65 комерцијални радија во земјата (останатите четири биле непрофитни радија), 38 биле директно во сопственост на мажи (100%), од кои 3 национални, 11 регионални и 24 локални радија. Во 4 РА мажите биле крајни сопственици на правните лица кои ги поседувале радијата - 1 на национално ниво, 1 на регионално ниво и 2 на локално ниво.

42 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА МАЖИ

4 РА СОПСТВЕНИЦИ
НА ПРАВНИ ЛИЦА

38 РА ДИРЕКТНИ
СОПСТВЕНИЦИ

Слика 7: Број на РА во целосна сопственост на мажи во 2020 година

Спротивно на тоа, 2 жени биле директни сопственички со 100% удел на 2 радија на регионално ниво и на 17 радија на локално ниво. Кај 2 радија, едно на регионално и едно на локално ниво, како крајни сопственички на правните лица биле евидентирани жени со 100% сопственост.

21 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ

2 РА СОПСТВЕНИЧКИ НА
ПРАВНИ ЛИЦА

19 РА ДИРЕКТНИ
СОПСТВЕНИЧКИ

Слика 8: Број на РА во целосна сопственост на жени во 2020 година

Кај останатите 2 радија, како сопственици/чки се јавуваат и маж и жена. Станува збор за едно радио на регионално ниво - РА Клуб ФМ (66% во сопственост на жена, 34% во сопственост на маж) и едно локално радио - РА Валандово (50% во сопственост на жена и 50% во сопственост на маж).

2 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ И МАЖИ КАКО ДИРЕКТНИ СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ

Слика 9: Број на РА во сопственост на жени и мажи во 2020 година

Три непрофитни радија функционираше како посебни внатрешни единици на универзитетите во Скопје, Битола и Штип, а евидентирано е и едно верско непрофитно радио – Марија Благовест од Струмица.

Во 2020 година, Агенцијата одобри промена во сопственичката структура на три радиостаници, локалните радиостаници РА Фама, РА Кисс и РА Јон која емитува програма на државно ниво, но овие промени не влијаеле на промени во родовата застапеност кај сопствеништвото.

2021 година

Во текот на 2021 година, една телевизија ја изгубила дозволата за емитување програма – ТВ Нова на локално ниво. Сопственоста на оваа телевизија била поделена помеѓу еден маж (67%) и една жена (33%). Со тоа, се намалил бројот на телевизии во кои сопственоста била поделена помеѓу маж(и) и жени(и), од 9 во 2020 година, на 8 во 2021 година.

8 ТВ ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ МАЖИ

Слика 10: Број на ТВ и РА во сопственост на жени и мажи во 2021 година

Исто така, со тоа се намалил и бројот на физички лица сопственици/чки на телевизиите, од 39 во 2020 година на 37 (31 маж и 6 жени) во 2021 година.

6 ЖЕНИ

37 ФИЗИЧКИ ЛИЦА СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ НА ТВ

Слика 11: Број на физички лица сопственици/чки на ТВ во 2021 година

Дополнително, во текот на 2021 година, Агенцијата донесе одлуки со кои беа одобрени промени во сопственичката структура кај 4 телевизии, но овие промени не ја смениле родовата структура на сопственоста кај овие телевизии.

Во 2021 година 4 локални радија ја изгубиле дозволата за емитување програма – РА Бикиал, РА Аљбана, РА 102-ка ФМ и Радио Актуел. Истата година, едно ново радио - РА Импулс, добило дозвола за емитување програма на локално ниво и со тоа вкупниот број во 2021 година бил сведен на 66 радија.

Во текот на 2021 година биле доставени известувања за промена на сопственичката структура кај пет радиостаници (РА Свети Николе, РА Зора, РА Ват, РА Урбан и РА Комета, која во анализираната година два пати менувала сопственик). Промените на сопственоста кај РА Зора, РА Ват и РА Комета не довеле до промени во родовата структура на сопственоста. За разлика од нив, кај РА Свети Николе, пред промената, сопственоста била поделена помеѓу Фондот на пензиското и инвалидското осигурување (ПИОМ), орган на државна управа кој учествувал во сопственоста на медиумот поради неплатени придонеси, и правно лице. Со промената на сопственоста, медиумот бил во сопственост на правното лице и еден маж. РА Урбан, пред промената на сопственоста, било во целосна сопственост на правно лице (100%), а по промената било во целосна сопственост на еден маж (100%). Со овие промени, споредено со почетокот на 2021 година, на крајот од годината имало двајца мажи повеќе кои фигурирале во сопственоста на радијата во земјата.

Како сопственици/чки на радиостаниците во 2021 година имало 9 правни и 67 физички лица (47 мажи и 20 жени), што значи дека во текот на годината бројот на правни лица се намалил за 2, бројот на физички лица сопственици/чки на радиостаниците за 5, поточно бројот на мажи за 3, а бројот на жени за 2. Во сопственост на правни лица биле Канал 77, Урбан ФМ, Лидер, ПРО-ФМ, Свети Николе, Енџелс, студентските радија СТУДЕНТ ФМ 92.9, УКЛО ФМ и УГД ФМ и верското радио Марија Благовест.

67 ФИЗИЧКИ ЛИЦА СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ НА РА

9 ПРАВНИ ЛИЦА СОПСТВЕНИЦИ НА РА

Слика 12: Број на физички лица и правни лица сопственици/чки на РА во 2021 година

Од вкупно 66 радиостаници, 36 биле во директна сопственост на мажи (100%) од кои 3 национални, 11 регионални и 22 локални радија, односно нивниот број се намалил за 2 во споредба со 2020 година. Во останатите четири, мажите биле сопственици на правните лица.

40 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА
МАЖИ (100%)

20 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА
ЖЕНИ (100%)

Слика 13: Број на физички лица сопственици/чки на РА во 2021 година

Жените (2) биле директни сопственички на 2 радија на регионално ниво (РА Зона М-1 и РА Фортуна) и 16 на локално ниво, што значи дека имало една сопственичка помалку кај локалните радија, споредено со почетокот на годината. Како и во 2020 година, кај 2 радија, едно на регионално и едно на локално ниво, како крајни сопственички на правните лица биле евидентирани жени со 100% сопственост.

2022 година

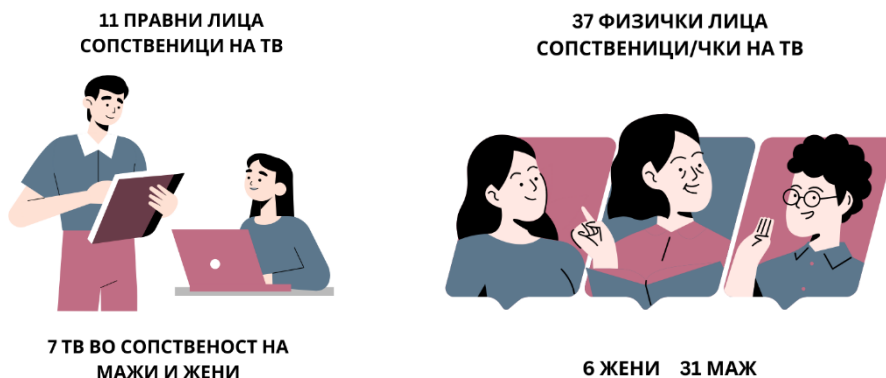
Во 2022 година, дозволите за емитување програма ги изгубиле две телевизии, ТВ Сити (со претходен назив ТВ Амазон) на регионално ниво и ТВ Канал 21 на локално ниво.

ТВ Сити била во директна сопственост на правно лице, кое пак било во сопственост на една жена (50%) и еден маж (50%). Локалната ТВ Канал 21 била во директна сопственост на еден маж (100%).

Од друга страна, во текот на 2022 година, дозвола за емитување добила локалната ТВ Њуз, која била во директна сопственост на еден маж (100%).

Во текот на годината се случила промена на сопственоста кај ТВ Стар, но таа не влијаела на родовата структура во сопственоста на медиумот. Промена во сопственоста се случила и кај ТВ Шутел, но и тука станува збор за замена на еден маж сопственик (100%) со друг.

Со изгубените и добиените дозволи за емитување се променил бројот на телевизиите во земјата – од 44 на 43, но не се случиле големи промени во родовата застапеност во сопственоста. Поточно, во 2022 година, повторно имало вкупно 37 физички лица (31 маж и 6 жени) сопственици/чки на телевизиите, но се намалил бројот на правни лица сопственици на ТВ станиците – од 12 во 2020 и во 2021 година, на 11 во 2022 година. Бројот на телевизиите во целосна сопственост на мажи останал ист, додека бројот на телевизиите во кои сопственоста била поделена помеѓу мажи и жени повторно се намалил за 1, односно од 8 на 7.

Слика 14: Број на правни и физички лица сопственици/чки на ТВ во 2022 година

Во однос на радијата, дозволите за емитување програма ги изгубиле регионалното радио Капитол ФМ и локалното Радио Лав. Со тоа, на крајот на 2022 година имало вкупно 64 радија кои емитувале програма од кои 4 на државно ниво, 16 на регионално ниво и 44 на локално ниво. Кај двете радија кои престанале со

емитување програма во 2022 како сопственици биле впишани мажи, па споредено со претходната 2021 година, бројот на физички лица сопственици на радија бил намален за 2.

Во 2022 година само локалната радиостаница ЛА Коста извршила промена на сопственичката структура на начин што од сопственоста истапила жената во чија целосна сопственост бил медиумот, а пристапил еден маж (100%).

Согласно горенаведените промени во сопствеништвото, како сопственици/чки на радијата во земјата, во 2022 година се јавиле 9 правни и 64 физички лица (46 мажи и 18 жени), односно во споредба со претходната година имало 1 маж и 2 жени помалку. Во 2022 година немало промена во однос на радијата кои биле во сопственост на правни лица.

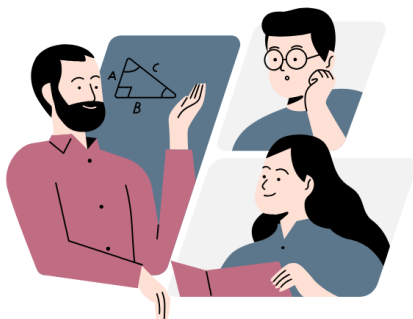
Слика 15: Број на правни и физички лица сопственици/чки на РА во 2022 година

Од вкупно 64 радиостаници, 37 биле во директна сопственост на мажи (100%) од кои 3 национални, 11 регионални и 23 локални радија, што значи дека во споредба со 2021 година, бројот на радија во целосна сопственост на мажи се намалил за 1. Во 3 РА мажите биле крајни сопственици на правните лица кои ги поседувале радијата - 1 на национално ниво и 2 на локално ниво.

Како директни сопственички на радија на регионално ниво имало 2 жени (РА Зона М-1 и РА Фортуна) и 15 на локално ниво. Кај

едно регионално радио – РА Хит како крајна сопственичка на правното лице била евидентирана жена со 100% сопственост. Всушност, во текот на годината се намалил бројот на локални радија во сопственост на жени – од 16 во 2021 година на 15 во 2022 година, а се намалил и бројот на радија во кои жените биле крајни сопственички на правните лица сопственици на радијата – од 2 во 2021 година на 1 во 2022 година.

40 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА МАЖИ (100%)

18 РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ (100%)

Слика 16: Број на мажи и жени сопственици/чки на РА во 2022 година

2023 година

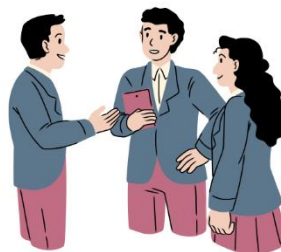
Во 2023 година, 3 регионални телевизии (ТВ Ирис, ТВ Полог и ТВ K&M) и 1 локална (ТВ Здравкин) ги изгубиле своите дозволи за емитување програма, додека пак дозвола за емитување програма добила регионалната ТВ Вистел. ТВ Ирис била во сопственост на маж и правно лице кое пак, било во сопственост на друг маж. ТВ Полог и ТВ Здравкин биле во целосна сопственост на мажи, додека ТВ K&M била во сопственост на правно лице, кое пак било во сопственост на мажи. Од друга страна, ТВ Вистел е во сопственост на правно лице, кое е во сопственост на маж (100%).

Со овие промени, бројот телевизии во земјата бил 40, а во нив сопственици/чки биле вкупно 34 физички лица (28 мажи и 6 жени). Споредено со 2022 година, на крајот од 2023 година имало 3 мажи и 1 правно лице помалку, поточно, во 2023 година вкупно 10 правни лица биле сопственици на телевизиите во земјата.

10 ПРАВНИ ЛИЦА СОПСТВЕНИЦИ НА ТВ

**34 ФИЗИЧКИ ЛИЦА
СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ НА ТВ**

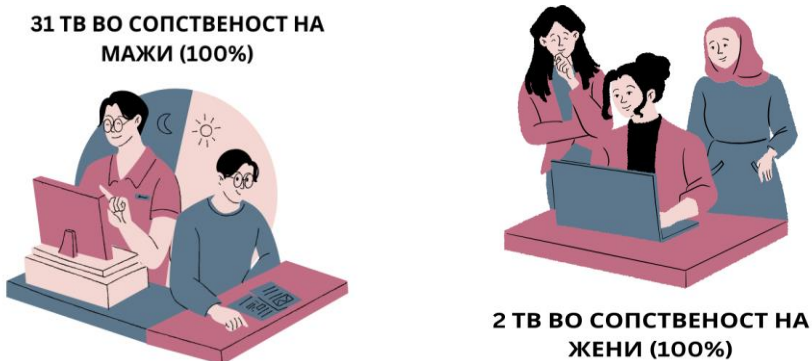

6 ЖЕНИ 28 МАЖИ

Слика 17: Број на правни и физички лица сопственици/чки на ТВ во 2023 година

Вкупно 31 телевизиска куќа била во целосна сопственост на мажи (100%). Мажите како директни сопственици се јавиле во 24 од нив - 3 на национално, 9 на регионално и 12 на локално ниво, а кај преостанатите 7 - 4 на национално и 3 на регионално ниво, биле крајни сопственици на правните лица кои поседувале ТВ.

Спротивно на тоа, исто како и во сите анализирани години, жените како директни сопственички (100%) ги имало кај само 2 телевизиски куќи, 1 на регионално и 1 на локално ниво, додека како крајни сопственички на правните лица сопственици на телевизиите (со 100% од сопственоста) не била забележана ниту една жена.

Слика 18: Број на ТВ во сопственост на мажи (100%) и на жени (100%) во 2023 година

Во вкупно 7 телевизии сопственоста била поделена помеѓу маж(и) и жена/жени, и тоа како директни сопственици/чки кај 3 ТВ (2 на регионално и 1 на локално ниво), а во останатите 4 ТВ (сите на државно ниво) како сопственици/чки на правните лица кои ги поседувале медиумите. Кај двете ТВ на регионално ниво, во едната мажот имал 90% од сопственоста, а жената 10%. Кај другата пак, сопственоста помеѓу мажот и жената била поделена на половина (по 50%). Кај телевизијата на локално ниво, мажот поседувал 67%, а жената 33%.

Кај останатите 4 ТВ, жените и мажите ја делеле сопственоста на правните лица – сопственици на медиумите. Во една телевизија, како делумни сопственици/чки на едно од правните лица имало еден маж (6,25%) и една жена (8,68%). Во друга телевизија, како сопственици/чки на правното лице имало две жени кои заедно поседувале 70% (60% и 10%) и двајца мажи кои заедно поседувале 30% (20% и 10%). Во третата телевизија, сопственици/чки на правното лице биле еден маж (60%) и една жена (40%). Во четвртата ТВ, жената и мажот директно поседувале по 0,07% од медиумот, а останатиот дел му припаѓал на правно лице, кое пак било во целосна сопственост на две жени (од кои едната учествувала и во директната сопственост на телевизијата). Така, жените во овој медиум како директни и како крајни сопственички поседувале 99,93% од вкупната сопственост.

7 ТВ ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ И МАЖИ

ВО 3 ТВ КАКО
ДИРЕКТНИ
СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ

ВО 4 ТВ КАКО
СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ
НА ПРАВНИТЕ ЛИЦА

Слика 19: Број на ТВ во сопственост на мажи и жени во 2023 година

Во поглед пак, на радиостаниците во земјата, во 2023 година дозволата за емитување програма му била одземена само на локалното радио Скај Радио Плус. Со ова, вкупниот број на радија кои емитувале програма бил сведен на 63, од кои 4 на државно ниво, 16 на регионално ниво и 43 на локално ниво. Во однос на сопствеништвото кај останатите радија, оваа година не биле забележани промени, па 9-те радија кои биле во сопственост на некое правно лице останале непроменети. Останатите 54 радија биле во сопственост на 63 физички лица (46 мажи и 17 жени), при што 37 радиостаници биле во директна сопственост на мажи (100%), од кои 3 национални, 11 регионални и 23 локални радија.

9 ПРАВНИ ЛИЦА СОПСТВЕНИЦИ
НА РА

63 ФИЗИЧКИ ЛИЦА
СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ НА РА

17 ЖЕНИ 46 МАЖИ

Слика 20: Број на правни и физички лица сопственици/чки на РА во 2023 година

Во 3 РА мажите биле крајни сопственици на правните лица кои ги поседувале радијата - 1 на национално ниво и 2 на локално ниво.

Наспроти тоа, 2 жени биле директни сопственички на 2 радија на регионално ниво (РА Зона М-1 и РА Фортуна) и на 14 на локално ниво. Кај едно регионално радио – РА Хит како крајна сопственичка на правното лице била евидентирана жена (со 100% сопственост).

Кај останатите 2 радија, како сопственици/чки се јавиле и маж и жена, поточно кај едно радио на регионално ниво - РА Клуб ФМ (66% во сопственост на жена, 34% во сопственост на маж) и едно локално радио - РА Валандово (по 50% во сопственост на жена и на маж).

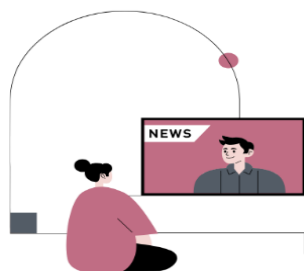
Сумирани податоци за родовата застапеност во сопствеништвото кај телевизиите и радијата

Почнувајќи од 2020 година (поточно нејзиниот крај како референтна точка за тоа што се случувало во текот на годината) во регистарот на АВМУ имало вкупно 114 ТВ и РА, 45 од нив биле ТВ (без ЈРС) и 69 РА, од кои 65 комерцијални и 4 непрофитни радија.

114 ТВ И РА

69 РА

45 ТВ

Слика 21: Вкупен број на ТВ и РА на крајот на 2020 година

Како сопственици/чки на овие медиуми се јавиле 111 физички (82 мажи и 29 жени) и 23 правни лица.

Слика 22: Број на физички и правни лица сопственици/чки ТВ и РА на крајот на 2020 година

Мажите биле 100% сопственици во 76 ТВ и РА, и тоа во 64 ТВ и РА се јавиле како директни сопственици, а во 12 како сопственици на правните лица што ги поседувале медиумите.

76 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА МАЖИ (100%)

Слика 23: ТВ и РА во сопственост на мажи (100%) на крајот на 2020 година

Во 23 ТВ и РА, жените биле сопственички на 100% од медиумите, односно во 21 ТВ и РА се јавиле како директни сопственички, а во 2 РА како сопственички на правното лице во чија сопственост бил медиумот.

23 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ (100%)

Слика 24: ТВ и РА во сопственост на жени (100%) на крајот на 2020 година

Во 11 ТВ и РА сопственоста била поделена помеѓу мажи и жени, во 6 од нив тие биле директни сопственици и сопственички, а во 5 ТВ биле сопственици/чки на правните лица сопственици на медиумите.

11 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ И МАЖИ

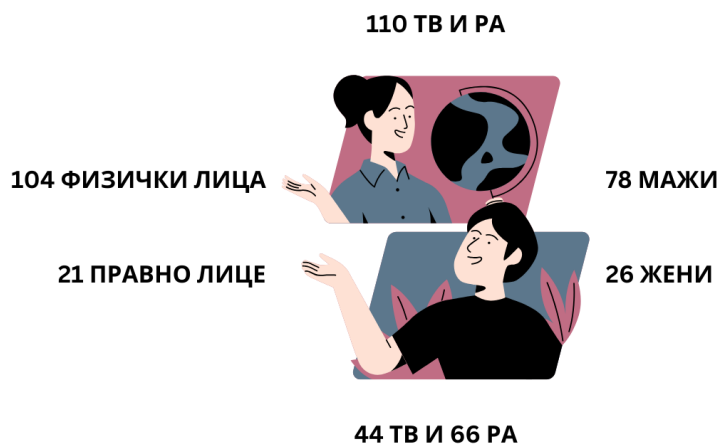

Слика 25: ТВ и РА во сопственост на жени и мажи на крајот на 2020 година

Три непрофитни радија биле посебни внатрешни единици на универзитетите во Скопје, Битола и Штип, а четвртото е верско непрофитно радио – Марија Благовест од Струмица, и оваа состојба останала иста во сите анализирани години.

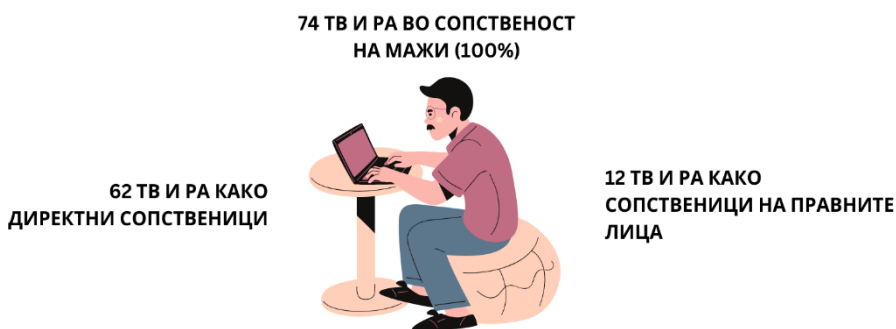
Во текот на 2021 година, вкупно 5 ТВ и РА (1 ТВ и 4 РА) на локално ниво ги изгубиле дозволите за емитување, а 1 РА добило дозвола за емитување. Промена на сопственичката структура се случила кај 9 ТВ и РА. По настанатите промени, вкупно имало 110 ТВ и РА во земјата (44 ТВ и 66 РА), а како сопственици/чки на овие

медиуми се јавиле 104 физички лица (78 мажи и 26 жени) како и 21 правно лице.

Слика 26: Број на физички и правни лица сопственици/чки ТВ и РА во 2021 година

Мажите имале целосна сопственост во вкупно 74 ТВ и РА од кои во 62 биле директни сопственици, а во 12 биле сопственици на правните лица кои ги поседувале медиумите.

Слика 27: ТВ и РА во сопственост на мажи (100%) во 2021 година

Жените имале целосна сопственост во 22 ТВ и РА, односно во 20 биле директни сопственички, а во 2 РА биле сопственички на правните лица во чија сопственост биле медиумите.

**22 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ
НА ЖЕНИ (100%)**

**20 ТВ И РА КАКО
ДИРЕКТНИ
СОПСТВЕНИЧКИ**

**2 ТВ И РА КАКО
СОПСТВЕНИЧКИ НА
ПРАВНИТЕ ЛИЦА**

Слика 28: ТВ и РА во сопственост на жени (100%) во 2021 година

Сопственоста на медиумите била поделена помеѓу мажите и жените во вкупно 10 ТВ и РА – во 5 од нив тие биле директни сопственици/чки, а во другите 5 - мажите и жените ги поседувале правните лица во чија сопственост биле овие медиуми.

**10 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ
НА ЖЕНИ И МАЖИ**

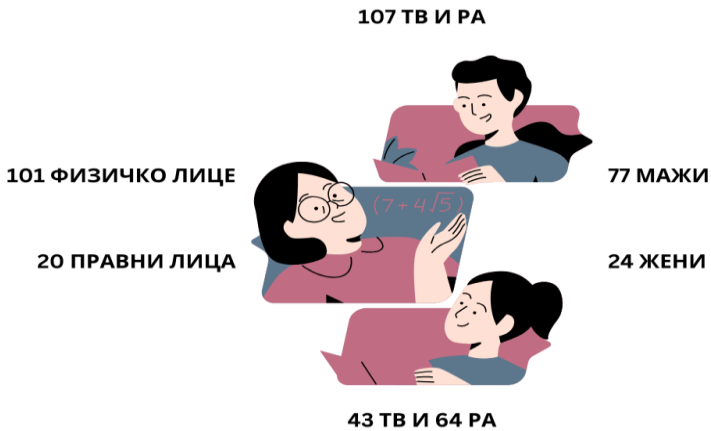
**5 ТВ И РА КАКО
ДИРЕКТНИ
СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ**

**5 ТВ И РА КАКО
СОПСТВЕНИЦИ/ЧКИ НА
ПРАВНИТЕ ЛИЦА**

Слика 29: ТВ и РА во сопственост на жени и мажи во 2021 година

Понатаму, во текот на 2022 година, дозволи за емитување програма изгубиле 4 ТВ и РА (2 на регионално и 2 на локално ниво), а 1 ТВ добила дозвола за емитување. Промени во сопственичката структура се случиле кај 3 ТВ и РА. По овие промени, имало вкупно 107 ТВ и РА (43 ТВ и 64 РА) во земјата, кои пак биле во сопственост на 101 физичко лице (77 мажи и 24 жени) и на 20 правни лица.

Слика 30: Број на физички и правни лица сопственици/чки ТВ и РА во 2022 година

Во 74 ТВ и РА мажите биле сопственици на медиумите со 100% и тоа кај 63 биле директни сопственици, а кај 11 биле сопственици на правните лица поседувачи на медиумите.

Слика 31: ТВ и РА во сопственост на мажи (100%) во 2022 година

Како сопственички на 100% од медиумите, жените се јавиле во 20 ТВ и РА, и тоа како директни сопственички во 18, а во 2 како сопственички на правните лица - сопственици на медиумите.

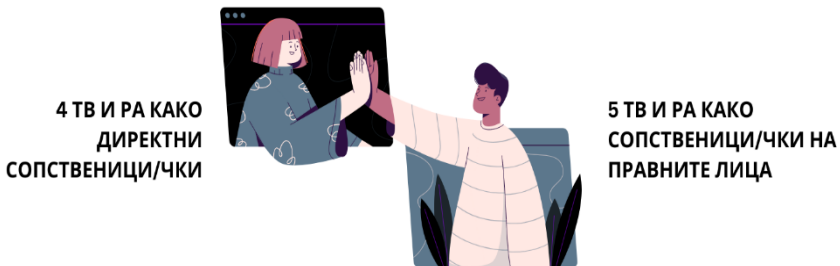
**20 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ НА ЖЕНИ
(100%)**

Слика 32: ТВ и РА во сопственост на жени (100%) во 2022 година

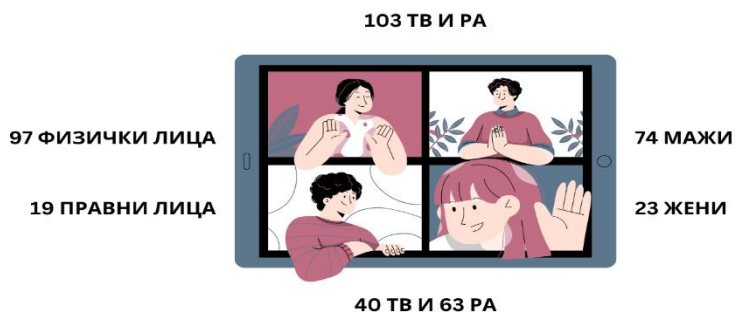
Во 9 ТВ и РА сопственоста била поделена помеѓу мажи и жени, поточно кај 4 ТВ и РА мажите и жените биле директни сопственици/чки, додека кај 5 биле сопственици/чки на правните лица во чија сопственост биле медиумите.

**9 ТВ И РА ВО СОПСТВЕНОСТ
НА ЖЕНИ И МАЖИ**

Слика 33: ТВ и РА во сопственост на жени и мажи во 2022 година

Конечно, во текот на 2023 година, вкупно 5 РА и ТВ (3 на регионално и 2 на локално ниво) ги изгубиле своите дозволи за емитување програма. Од друга страна, 1 ТВ добила дозвола за емитување. Со тоа, во крајот од 2023 имало вкупно 103 ТВ и РА (40 ТВ и 63 РА). Сопственици/чки на овие радиодифузери биле 97 физички лица (74 мажи и 23 жени) и 19 правни лица.

Слика 34: Број на физички и правни лица сопственици/чки ТВ и РА во 2023 година

Мажите биле целосни сопственици (100%) во 71 ТВ и РА, од кои во 61 се јавиле како директни сопственици, а во 10 како сопственици на правните лица во чија сопственост биле медиумите.

Слика 35: ТВ и РА во сопственост на мажи (100%) во 2023 година

Жените како сопственички со 100% се јавиле во 19 ТВ и РА, од кои во 18 од нив како директни сопственички, а во 1 РА како сопственички на правното лице сопственик на медиумот.

Слика 36: ТВ и РА во сопственост на жени (100%) во 2023 година

Сопственоста била поделена помеѓу мажите и жените во вкупно 9 ТВ и РА, поточно, во 4 ТВ и РА мажите и жените биле директни сопственици/чки, а во 5 ТВ и РА биле сопственици/чки на правните лица во чија сопственост биле радиодифузери.

Слика 37: ТВ и РА во сопственост на жени и на мажи во 2023 година

Всушност, податоците од сите анализирани години покажуваат дека во текот на 4 години (од 2020 до 2023 година) бројот на ТВ и РА во земјата се намалил за 11 (од 114 во 2020 година на 103 во 2023 година) и тоа - бројот на ТВ се намалил за 5, а на РА за 6.

Следствено на тоа, се намалил и бројот на физички и правни лица во чија сопственост биле медиумите – во 2023 година имало 14 физички и 4 правни лица помалку споредено со 2020 година. Кај физичките лица, бројот на мажите сопственици на медиумите се намалил за 8, а бројот на жените за 6.

Бројот на ТВ и РА кои биле во целосна сопственост на мажи, од 2020 до крајот на 2023 година се намалил за 5, додека бројот на радиодифузери во целосна сопственост на жени се намалил за 4. Во анализираниот период, бројот на ТВ и РА кои биле во заедничка сопственост на мажи и жени се намалил за 2.

Родовата структура во националните телевизии и во содржините кои ги емитуваат

Родовите анализи на третманот на родовите прашања и претставувањата на жените и мажите во програмските содржини на радиодифузерите, кои Агенцијата, почнувајќи од 2012 година ги изработува на годишно ниво, се фокусираат на примероци од жанровски различни програми на телевизиските сервиси на МРТ и на петте терестријални национални телевизии - ТВ Алфа, ТВ Алсат – М, ТВ Канал 5, ТВ Сител и ТВ Телма. Во примерокот за анализа на родот во медиумските програми во 2022 година влегоа и содржините од националните телевизии 24 Вести и Компани 21 – М. Во примерокот за анализа во 2023 година, поради технички причини не влезе ТВ 24 Вести, додека ТВ Компани 21 – М остана и во овој примерок.

Од таа причина, интересно и податливо е да се направи поврзување на податоците од анализата на родовата структура на вработените со истражувањата за родот во програмските содржини на радиодифузерите, бидејќи со тоа се покажува целосната слика за контекстот во кој се креираат анализираните медиумски содржини. Имајќи предвид дека родовата структура кај сопственоста е прашање кое се анализира само кај комерцијалните медиумски услуги, со ваквото вкрстување на податоците ќе ги опфатиме само нив, за да може да се добие увид за евентуално влијание на родовата застапеност кај трите одлучувачки нивоа (сопственост, управување и уредништво) при носењето на одлуките за креирањето на анализираните содржини.

Родот кај сопственоста

За таа цел, прво е потребно разложување на родовата застапеност во медиумската сопственост на овие национални телевизии, како највисок степен во носењето на одлуките поврзани со работата на медиумите.

Сопственоста на ТВ Алсат – М, во секоја од анализираните години била поделена помеѓу еден маж (0,07%), една жена (0,07%) и едно правно лице (99,86%) и останала непроменета до моментот на пишување на оваа анализа – крајот на 2023 година. Правното лице, кое било делумен сопственик на ТВ Алсат – М, било во сопственост на две жени од кои едната имала удел од 88%, а другата - 12%. Првата жената била истата која директно поседувала и 0,07% од Телевизијата. Преку делумната директна сопственост на Телевизијата и делумната сопственост на правното лице, таа вкупно поседувала 87,95% од ТВ Алсат – М.

Главен сопственик (100%) на националната Телевизија Алфа, во сите анализирани години, било правно лице (за потребите на анализа именувано како правно лице 1). Сопственици на ова правно лице биле други правни лица – едно друштво со ограничена одговорност (правно лице 2) и три акционерски друштва (правни лица 3, 4 и 5).

Правното лице 2 поседувало 57% од правното лице – сопственик на ТВ Алфа, а било во сопственост на еден маж - 10% и на дополнително правно лице (ќе го именуваме како правно лице 6) - 90%. Правното лице 6 пак, било 100% во сопственост на маж.

Правното лице 3 поседувало 17% од правното лице 1. Сопственици на правното лице 3 биле четири правни лица, кои заедно поседувале 60,74% од него.

Правното лице 4 се јавило како трет делумен сопственик на правното лице 1, со 15% удел. Ова правно лице било во сопственост на 2 правни лица (44,7%) и на маж (17,41%).

Како сопственици на правното лице 5, кое поседувало 11% од правното лице 1, се јавиле 4 правни лица (69,67%), маж (8,2%) и жена (8,68%).

Произлегува дека меѓу физичките лица кои поседувале над 5% од акциите во некое од правните лица – сопственици на ТВ Алфа -

доминирале мажите, и оваа состојба не претрпела промени во текот на анализираниите години.

Сопственоста останала непроменета и кај ТВ Сител – медиумот бил во сопственост на едно правно лице, кое пак било во целосна сопственост на маж (100%).

ТВ Телма била во целосна сопственост на едно правно лице, кое пак било во сопственост на две други правни лица. Едно од овие правни лица било во сопственост на еден маж (14,98%) и на уште две правни лица. И кај овој медиум немало промени во сопственоста во текот на годините кои се предмет на оваа анализа.

Сопственоста на ТВ Канал 5, во текот на сите анализирани години, била во рацете на еден маж (100%).

ТВ 24 Вести била во целосна сопственост на едно правно лице, кое пак било во сопственост на второ правно лице кое целосно (100%) припаѓало на еден маж. Во текот на анализираниите години немало промени во сопственоста на овој медиум.

Сопственоста на ТВ Компани 21 – М припаѓала на едно правно лице, кое пак, било поседувано од две жени (60% и 10%) и двајца мажи (20% и 10%), поточно жените поседувале вкупно 70%, а мажите вкупно 30% од сопственоста на правното лице. И тука состојбата со сопственоста останала непроменета до крајот на 2023 година.

Родот кај вработените

Што се однесува до родовата структура на вработените, почнувајќи од 2019 година, во националните телевизии Алсат – М, Алфа, Сител, Телма и Канал 5, имало вработено вкупно 446 мажи и 236 жени. Во 2020 година пак, во овие медиуми имало 476 мажи и 250 жени, односно бројот на мажите се зголемил за 30, а бројот на жените за 14. Бројот на мажите во овие телевизии во 2021 година пораснал за 10, па биле вкупно 486, а бројот на жените за 13, односно имало вкупно 263 жени.

Во оваа анализа се претставени податоците за структурата на вработените до 2022 година, а истата година во примерокот на родовите анализи на медиумските содржини во примерокот влегле и ТВ 24 Вести и ТВ Компани 21 – М. Така, оваа година, во седумте национални ТВ имало вработено вкупно 549 мажи и 296 жени.

Управител(к)и и директор(к)и

Бројот на управител(к)и/директор(к)и во петте национални ТВ во 2019 и 2020 година бил ист – на овие позиции имало 6 мажи и ниту една жена. Во 2021 година, бројот на управителите/директорите се намалил на 5, а имало 1 управителка/директорка. Во 2022 година, со додавањето на ТВ 24 Вести и ТВ Компани 21 – М, имало вкупно 7 мажи и 2 жени на овие позиции.

Уреднички и уредници

На следното одлучувачко ниво – на уредничките позиции, кај петте национални телевизии во 2019 година имало 10 мажи и 9 жени. Во 2020 година, бројот на мажи останал ист, а бројот на жените се намалил на 8. Во 2021 година, нивната застапеност се изедначила – имало по 8 мажи и жени. Во 2022 година, заедно со ТВ 24 Вести и ТВ Компани – 21 М, имало 21 уредник и 11 уреднички.

Новинар(к)и

Досегашните анализи на родовата структура на вработените во телевизиите и радијата покажаа дека најчесто во новинарската професија доминираат жените, а националните телевизии не се исклучок од тоа правило.

Така, во петте национални ТВ, во 2019, 2020 и 2021 година имало 89 новинари. Од друга страна, во 2019 имало 104 новинарки, во 2020 година 116, а во 2021 - 111. Во 2022 година, заедно со ТВ 24 Вести и ТВ Компани 21 – М, имало 106 новинари и 134 новинарки, односно новинарките биле побројни од нивните колеги за 28.

Инженер(к)и и техничар(к)и

Сосема е обратна состојбата кај техничкиот кадар, каде што мажите без исклучоци биле побројни од жените. Во петте национални ТВ, во 2019 година, во оваа категорија имало 58 мажи и 1 жена. Во 2020, бројот на мажите се намалил на 56, а на жените се зголемил на 2. Во 2021 година, во оваа категорија повторно имало 58 мажи, а бројот на жените останал ист – 2. Во 2022 година, во седумте национални ТВ имало вкупно 78 мажи и 3 жени во техничкиот кадар.

Режисер(к)и, снимател(к)и, монтажер(к)и...

Разликите помеѓу вработените мажи и жени, се уште поголеми кај реализаторскиот кадар. Во 2019 година, во петте национални ТВ имало 215 мажи и 32 жени во оваа категорија. Во 2020 година, бројот на мажите се зголемил на 231, а бројот на жените на 34. Следната година, имало по 4 мажи и жени помалку (227 наспроти 30). Во 2022 година пак, во седумте телевизии, на оваа позиција имало 236 мажи и 41 жена.

Маркетинг

Од друга страна, жените во маркетинг секторите биле побројни од своите колеги, речиси без исклучоци. Во петте национални ТВ, во 2019 година имало 18 жени и 9 мажи вработени во маркетинг сферата. Во 2020 година, бројот на мажи се зголемил на 10, а бројот на жените се намалил на 17. Во 2021 година, бројот на мажи останал ист додека бројот на жените се зголемил за 2 – сега биле вкупно 19. Во 2022 година, во седумте национални ТВ имало 11 мажи и 18 жени во маркетинг секторите.

Возач(к)и, хигиеничар(к)и, секретар(к)и...

Конечно, што се однесува на бројките кај преостанатиот кадар, низ анализираните години имало интересна динамика. Во петте национални ТВ, во 2019 година, во преостанатиот кадар имало 72 жени и 59 мажи. Во 2020 година, бројот на мажите пораснал на 74, а

бројот на жените на 73, со што мажите станале побројни од жените за 1. Во 2021 година, жените повторно го преземале водството – ги имало вкупно 92 наспроти 89 мажи. Во 2022 година пак, кај преостанатиот кадар во седумте национални ТВ имало 90 мажи и 83 жени.

Овие податоци за контекстот, односно за ситуацијата „зад екранот“, ја даваат сликата за родовата структура на лицата кои ги носат и на оние кои ги реализираат одлуките во врска со медиумските содржини „на екранот“ на националните ТВ. Поради тоа, интересно е да се видат и резултатите од родовите анализи на програмите кои беа изработени во текот на анализираниите години.

Емисии за деца

Во 2019 година, предмет на родова анализа беа детските емисии на националните ТВ. Резултатите од ова истражување покажаа дека приватните телевизии немаа осмислен пристап во изборот на емисии наменети за децата, а онаму каде што ги имаше, најчесто беа играни приказни или пак интерактивни емисии. Така, ТВ Алфа воопшто немаше емитувано програма за деца во селектираниот период, ТВ Телма имаше само неколку изданија на една емисија, што во извесна мера важи и за ТВ Алсат М. Поголема фреквенција емисии за деца имаа ТВ Сител и ТВ Канал 5.

На ТВ Сител имаше релативно висока фреквенција на објавени емисии за деца, во кои анализирани беа вкупно 477 ликови и тоа 60,17% (287) машки, а 38,99% (186) женски. Во емисиите „Ајде дедо кажи уште една“ и „Македонски стари приказни“ машките ликови беа експлицитно доминанти и во однос на целокупното дејствие, и во однос на женските ликови. Женските ликови пак, спротивно на ова, беа конструирани како попасивни и посубмисивни карактери. Во емисијата „Винкс клуб“, која се состоеше доминантно од женски ликови, тие беа претставени со идеализирана надворешна убавина, но од друга страна, нивните карактери беа изградени околу моќта, способноста, храброста, знаењето и посветеноста. Ова е слика за женското како омоќен уривач на стереотипните претстави за жената.

И ТВ Канал 5 имаше релативно висока фреквенција на објавени емисии за деца во кои имаше вкупно 783 ликови, од кои 52,11% (408) беа машки, а 47,89% (375) женски. Во серијалот „Македонски народни приказни“ машките ликови беа конструирани како доминантни во смисла на општествената позиција и индивидуалниот однос со другите ликови во серијата. Спротивно на тоа, женските ликови беа конструирани како субмисивни.

На ТВ Алсат – М пак, имаше незначителна фреквенција на емисии наменети за деца и возрасни. Во 16-те изданија на две серии („Младите лидери“ и „Готвите Мјау“) имаше вкупно 290 ликови, од кои 58,92% (175) беа машки, а 38,72% (115) женски. Во однос на овие два серијали, не беа принајдени значајни импликации во поглед на родовите улоги.

Ниска фреквенција на детските емисии имаше и на ТВ Телма. Всушност, на овој медиум, анализирана беше само емисијата „Горе долу сите сме еднакви“, во која вкупно имаше 38 појавувања на учесници/чки од кои 25 беа машки, а 13 женски. На машките учесници им беше атрибуиран интерес што бара знаење и мудрост, а на женските - интерес којшто е свртен кон доместификација (готвење) или медицина (медицинска сестра).

Известување за време на избори

Во 2020 година, предмет на анализа беше известувањето на медиумите за време на Предвремените парламентарни избори – поточно на каков начин медиумите ги претставуваа машките и женските кандидат(к)и, колку беа застапени новинар(к)ите и соговорниците/чките во овој период, каква беше застапеноста на родовите во платеното политичко рекламирање како и тоа во кој степен беа обработувани родовите прашања во текот на изборниот процес. Резултатите од оваа анализа, во однос на времето посветено на говорот на жените и мажите, покажаа дека на ТВ Алсат – М мажите говореа во 93% од времето, а жените во само 7%, на ТВ Алфа женскиот говор беше застапен во 21% од вкупното време додека машкиот говор во 79% од времето, на ТВ Канал 5 мажите говореа во

82% од времето, а жените во 18%, додека на ТВ Сител и ТВ Телма процентите беа идентични – по 77% за мажите и по 23% за жените.

Изборни вестии

Учеството на жените во дневноинформативните емисии во улоги на кандидатки, претставнички на политички партии, носителки на државни функции, експертки, аналитичарки, граѓанки и други учеснички, беше значително помало од она на мажите – на овие позиции имаше 235 (14%) жени и 1454 (86%) мажи. Овие емисии беа единствената програмска содржина во која жените беа претставени во визуелизацијата на секоја од телевизиите, но сепак тие беа претставени значително помалку од мажите: кај ТВ Алсат – М беа прикажани 63 мажи и 11 жени, ТВ Алфа - 132 мажи и 23 жени, ТВ Канал 5 – 108 мажи и 19 жени, ТВ Сител – 95 мажи и 14 жени и ТВ Телма – 89 мажи и 10 жени. Притоа, нивниот говор беше распределен на следниов начин: на ТВ Алсат – М мажите зборуваа во 88% од времето, а жените во 12%; на ТВ Алфа, женскиот говор беше опфатен во 22% од времето, а машкиот во 78%; на ТВ Канал 5 мажите зборуваа во 87%, а жените во 13% од времето; на ТВ Сител беше највисок процентот на времето во кое зборуваа жените – 23%, а машкиот говор беше застапен во 77%; додека на ТВ Телма мажите зборуваа во 84%, а жените во 16% од времето.

Изборни интервјуа

Во интервјуата пак, присуството на соговорници/чки на секоја од телевизиите беше распоредено на следниот начин: ТВ Алсат – М – 6 мажи и ниту една жена, ТВ Алфа – 7 жени и 32 мажи, ТВ Канал 5 – 7 мажи и 1 жена, ТВ Телма – 2 жени и 4 мажи, додека пак на ТВ Сител не беа емитувани интервјуа во анализираниот период. Или, на вкупно 49 соговорниците им беа поставени вкупно 927 прашања (88%), а на 10 соговорнички 123 (12%), односно 7 ипол пати помалку.

Изборни дебати

На ТВ Алфа и ТВ Сител воопшто не беа емитувани дебатни емисии во анализираниот период, додека на другите три телевизии, мажите беа поприсутни како соговорници: кај ТВ Алсат – М имаше 2 жени и 16 мажи, на ТВ Канал – 5 имаше 3 жени и 9 мажи и на ТВ Телма – 11 жени и 30 мажи. Притоа, на 55-те мажи им беа поставени вкупно 529 прашања (80%), додека на 16-те жени 129 (20%).

Платено политичко рекламирање

Во платените политички реклами кои ги емитуваа телевизиите, застапеноста на мажите и жените беше следна: ТВ Алсат – М – 327 мажи и 143 жени, ТВ Алфа – 110 мажи и 43 жени, ТВ Канал 5 – 305 мажи и 152 жени, ТВ Сител – 216 мажи и 92 жени и ТВ Телма – 267 мажи и 166 жени.

Спортски емисии

Во 2021 година, фокусот на истражувањето за родот во медиумите беа централните спортски вести, спортските емисии (магазини) и спортските преноси пред и за време на одржувањето на Олимписките игри во Токио.

Резултатите од истражувањето за ТВ Алсат – М покажаа дека во текот на целиот анализиран период имаше 87 појавувања на новинарки и 43 појавувања на спортистки. Мажите беа доминантни со присуството во спортските програми – 94 појавувања на новинари, 141 на спортисти и 29 на спортски работници, а таа состојба беше прсликана и во поглед на времето одвоено за нивниот говор.

Резултатите пак за ТВ Алфа покажаа дека на екранот 98 пати се појавија новинарки, 184 пати спортистки и 1 спортска работничка. Од друга страна, мажите доминираа со 303 појавувања на новинари, 414 на спортисти и 65 на спортски работници. Мажите исто така доминираа и според времетраењето кое им беше отстапено за нивната вербална презентација.

На ТВ Канал 5, во текот на анализираниот период имаше 8 појавувања на новинарки и 6 појавувања на спортистки. И тука, мажите беа доминантни и во појавата и во говорот на екраните – 30 појавувања на новинари, 25 на спортисти, 2 на коментатори и 11 појавувања на спортски работници.

И бројките за ТВ Сител прикажаа сличен приказ, па така во спортските програми имаше 7 појавувања на новинарки, 25 на спортистки и 3 на спортски работнички. Мажите повторно беа многу позастапени од нив – 78 појавувања на новинари, 82 на спортисти и 15 на спортски работници. Како и кај другите телевизии, жените беа многу помалку застапени и во времето посветено за нивното вербално претставување.

Големи разлики во претставувањето на мажите и жените во спортските емисии можеа да се забележат и кај ТВ Телма, каде во анализираниот период имаше 15 појавувања на новинарки, 259 на спортистки и 6 појавувања на спортски работнички. Мажите пак повторно беа доминантни и во присуството и во времето посветено на нивниот говор – 478 појавувања на новинари, 467 на спортисти и 15 спортски работници.

Забавни емисии

Во 2022 година, родовата анализа во медиумите се однесуваше на начинот на претставување на жените и мажите во забавните емисии како и зачестеноста на обработка на родовите теми во нив. Примерокот за оваа година беше проширен со тоа што во него влегоа телевизиите кои имаа остварено просечен неделен досег поголем од 5%, поточно, на примерокот од претходните години му беа додадени ТВ 24 Вести и ТВ Компани 21 – М.

Така, во забавните емисии на ТВ Алсат – М, во анализираниот период се појавија 1 водител и 3 водителки. Бројот на гостинки беше исто така дупло поголем од оној на гостите – 50 жени и 22 мажи. Таквата слика се пресликуваше и во времето посветено на нивниот говор – 176 минути за мажите (41%) и 254 минути за жените (59%). Жените (59) беа побројни и во визуелното претставување отколку

мажите (25). Во 12 прилози можеше да се забележи еднаквост и почитување помеѓу мажите и жените, имаше 1 прилог во кој беше забележан однос на непријателство и тензија, а не беше забележан прилог со доминација на мажот/жената. Квалитативните наоди на содржините на Алсат-М покажаа родова динамика која во двете анализирани емисии беше различна бидејќи примерокот се состоеше од две емисии кои концептуално се разликуваа и имаа различен пристап кон родовите прашања. Во едната се јавуваше однос на конфликтност и компетитивност, а во другата преовладуваше еднаквост и почитување. Во поглед на родовиот дискурс, кај едната тој или изостануваше или беше родово афирмативен, додека во другата емисија беше изразено патријархален.

Во текот на анализираниот период, во забавните емисии на ТВ Алфа се појавија 7 водителки и 1 водител. Бројот на гости (85) беше повисок од бројот на гостинки (76). Иако имаше помалку гостинки, времето за нивниот говор (565 минути) беше подолго од времето за говор на гостите (542 минути). Жените беа побројни во визуелното прикажување – 655, наспроти мажите - 577. Во најголемиот дел од прилозите на ТВ Алфа имаше еднаквост и почитување помеѓу мажите и жените, а во 6 прилози имаше доминација на мажот/жената. Односите на новинар(к)ите или водител(к)ите што преовладуваа во поглед на родовите прашања се движеа од стереотипни, традиционални до сексистички и често во насока на патријархалните вредности. Родовиот дискурс што преовладуваше во овие емисии беше родово неутрален и слеп, понекогаш и објективизирачки и сексистички, а постоеја и изразени патријархални стереотипи.

Бројките на водителите и водителките во забавните емисии на ТВ Канал 5 во анализираниот период беа еднакви – по 6. Приближно еднаква беше и застапеноста на гостите (123) и гостинките (121). За говорот на гостинките беше издвоено подолго време – 614 минути, за разлика од времето посветено на говорот на мажите – 577 минути. Поголема разлика се забележуваше во визуелното претставување, каде жените доминираа – 620 наспроти

433. Во најголемиот дел од прилозите на ТВ Канал 5 имаше еднаквост и почитување помеѓу родовите, но на оваа телевизија е најголем бројот на прилози во кои можеше да се забележи доминација на мажот/жената – 25. Односот на новинар(к)ите или водител(к)ите на анализираните емисии се движеше од родово неутрален, родово слеп, до стереотипен, објективизирачки и традиционален однос, но на моменти можеше да се забележи и родово афирмативен однос, конкретно преку преиспитување на родовите улоги сфатени од традиционален аспект.

Во забавните емисии на ТВ Сител, во анализираниот период, бројот на водители и водителки беше еднаков – по 2. Од друга страна, присутни беа 15 гостинки и 9 гости. Иако бројот на гостинките беше поголем од оној на гостите, времето за нивното вербално претставување беше 173 минути додека времето за говорот на мажите беше значително подолго – 238 минути. Како и кај другите медиуми, бројот на визуелно претставени жени (120) беше поголем од бројот на мажите (93). Во сите прилози на ТВ Сител можеше да се забележи еднаков однос помеѓу мажите и жените. Квалитативните наоди на содржините на ТВ Сител покажаа дека односот на водител(к)ите во поглед на родот и родовите прашања беше афирмативен. Повремено се јавуваше и традиционален однос, но постојат и примери на однос кој беше нетрадиционален во поглед на патријархалните норми, односно водителите и водителките често ги преиспитуваа родовите улоги и норми сфатени во традиционална смисла.

Во забавните емисии, пак на ТВ Телма, во анализираниот период се појавија 1 водител и 4 водителки кои разговараа со 81 гостинка и 92 гости. За говорот на гостинките беа одделени вкупно 177 минути, додека за говорот на гостите 229. Од друга страна, во поглед на визуелното прикажување, жените беа во поголем процент застапени во прилозите од мажите (242 жени и 140 мажи). Во 10 од прилозите можеше да се забележи доминација на мажот/жената, а во 33 – еднаквост и почитување. Квалитативните наоди за односот кон родовите прашања покажаа дека водител(к)ите генерално користеа родово неутрален и родово слеп пристап, а во одредена

мера постоеше родово несензитивен, стереотипен однос. Генерално, во емисиите на Телевизија Телма се среќаваа родови теми кои имаат потенцијал за поширока дискусија, но недостасуваше јасна позиција за тоа со која цел се отвораат овие теми.

На ТВ 24 Вести, во забавните емисии во анализираниот период се појавија 1 водител и 4 водителки. Гостите (16) пак, беа малку побројни од гостинките (11). И покрај малата разлика помеѓу нив, за говорот на гостите беше одвоено двојно повеќе време – 522 минути, за разлика од говорот на гостинките кој беше застапен во 264 минути. Во поглед на визуелното претставување, присутни беа 379 жени и 304 мажи. Во најголемиот дел од прилозите (34) имаше еднаквост помеѓу соговорниците/чките, а во 8 прилози можеше да се забележи доминација на мажот/жената. Квалитативната анализа покажа дека во еден дел од забавните емисии на ТВ 24 Вести имаше отсуство на однос кон родовите теми, родова слепост, но исто така се јавуваше и родова сензитивност и афирмативност во поглед на родовата еднаквост. Кај дел од емисиите се забележуваше исклучиво традиционален дискурс кој ги покажуваше прифатените патријархални вредности, а кај друг дел преовладуваше родово сензитивен и афирмативен дискурс кон родовата еднаквост, како и преиспитување на „машкоста“. Дополнително, во една од емисиите беше забележана и промоција на жените во културата.

Бројот на водителите и водителките во забавните емисии на ТВ 21 – М во анализираниот период беше изедначен – по 7, а во емисиите се појавија 74 гости и 61 гостинка. Иако разликата помеѓу гостите и гостинките не беше голема, разликата во времињата посветени на нивниот говор беше значителна – 770 минути за мажите и 335 минути за жените. Во поглед пак, на визуелното прикажување, имаше 154 мажи и 133 жени. Еднаквост и почитување помеѓу родовите можеше да се забележи во 52 прилози, а само во 2 имаше доминација од страна на мажот/жената. Односот на водител(к)ите кон темите кои беа анализирани од родов аспект се движеше од однос кој ги утврдуваше постоечките родови стереотипи, традиционален, родово слеп или неутрален, до однос

кој беше афирмативен кон родовата рамноправност. Во најголемиот број случаи во овие емисии не се третираа теми кои можеа да бидат анализирани од родов аспект. Сепак, постоеја и делови од емисиите во кои се преиспитуваа традиционални родови улоги, се промовираше женското учество во културата и бизнис сферата, се говореше за движењата за прифаќање на телото („body positivity“), а мажите пак, беа прикажани во рамки на кујната и готвењето.

Известување за родово засновано насилство

Конечно, во 2023 година, фокусот на анализата беше ставен на начинот на кој националните телевизии известуваат за родово заснованото насилство (РЗН). Примерокот се состоеше од информативните изданија и од информативните делови од утринските и пладневните програми и специјализираните информативни емисии. Поради технички проблеми со снимката од ТВ 24 Вести, беше невозможно да се направи анализа на избраниот примерок од програмата на оваа телевизија, така што примерокот ги опфаќаше ТВ Алсат – М, ТВ Алфа, ТВ Канал 5, ТВ Сител, ТВ Телма и ТВ Компани 21 – М.

Резултатите од анализата покажаа во колкав број прилози во анализираниот период се обработуваше темата за родово засновано насилство, на секоја од телевизиите одделно: ТВ Алсат – М – 1 прилог; ТВ Алфа – 4 прилози; ТВ Канал 5 – 2 прилози; ТВ Сител – 4 прилози; ТВ Телма – 5 прилози и ТВ Компани 21 – М – 2 прилози.

Во поглед на авторствата на овие прилози, резултатите од анализата покажаа дека на ТВ Алсат – М прилогот беше подготвен од новинарка, кај четирите прилози на ТВ Алфа авторството беше од страна на новинарка/ки, двата прилози на ТВ Канал 5 беа подготвени од жена/и, еден од четрите прилози на ТВ Сител беше подготвен од новинар, а три од новинарка/ки, два од прилозите на ТВ Телма беа подготвени од новинар/и, а три од новинарка/ки, додека по еден двата прилози на ТВ Компани 21 – М беа подготвени од новинар и новинарка.

Како извори на информации и искуства на овие теми, повеќе беа консултирани жените, институциите и организациите. Родовата застапеност на изворите во овој сегмент на секоја од анализираните телевизии беше распоредена на следниот начин: ТВ Алсат – М – ниту една жена и ниту еден маж (само една институција); ТВ Алфа – две жени и 1 маж; ТВ Канал 5 – 3 жени; ТВ Сител – 2 жени и 2 мажи; ТВ Телма – 5 жени и 1 маж и ТВ Компани 21 – М – 1 жена и ниту еден маж.

Прилозите што обработуваа конкретни стории за РЗН најчесто не беа присутни во главната најава на вестите, туку се наоѓаа некаде на крајот и најчесто беа „опколени“ со прилози што не беа поврзани со РЗН. Според времето на објавување, најчесто ваквите прилози ги имаше за Меѓународниот ден на жената – 8 Март. Најчесто по првпат во денот се појавуваа во информативното издание пред главните вести и секогаш беа репризирани и во главните вести. Само во еден прилог се споменуваше прецизно терминот „родово засновано насилство“.

Родот на екраните на националните ТВ и зад нив

Сите овие податоци ја даваат генералната слика за националните телевизии, на екранот, и зад него, а таа покажува дека во приватните националните ТВ, во текот на анализираните години мажите биле значително позастапени од жените на позициите кои овозможуваат креирање и носење одлуки. Наодите сублимирани погоре покажуваат, овие состојби влијаат и на уредувачките политики и на медиумските содржини кои се емитуваат на националните ТВ, особено во поглед на родовиот аспект.

Мажите биле побројни во вкупниот број вработени, кон што придонесува нивната поголема бројност и во сопственоста и на управителските функции и во уредништвото на медиумите. На ниво на спроведувачи на одлуки, тие биле побројни и во техничкиот и реализаторскиот кадар. Жените пак, биле побројни од мажите во новинарството, маркетинг секторите и преостанатиот кадар – со исклучок на новинарството за кое е од суштинско значење да биде

независно, за другите две позиции се смета дека повеќе се фокусирани кон спроведување на одлуките донесени од **раководството**.

Анализите пак, од 2019 до 2023 година покажуваат дека и во детските емисии, и во изборното претставување, и во спортските и во забавните емисии, со неколку исклучоци, мажите беа побројни како соговорници од жените, а времето посветено на нивниот говор беше значително подолго од времето посветено на говорот на жените дури и кај оние жанрови во кои имаше повеќе соговорнички. Кај детските емисии, женските ликови беа претставени како попасивни и посубмисивни, а машките ликови како доминантни. Во изборното претставување, кандидатите беа поприсутни отколку кандидатките, а новинар(к)ите многу повеќе прашања им поставуваа на соговорниците отколку на соговорничките. Во спортските емисии, доминираше претставувањето на новинарите, спортистите и спортските работници, додека жените во оваа сфера беа ставени на маргините, иако стануваше збор за Олимписки игри - настан на кој и во машка и во женска конкуренција учествуваат врвни спортист(к)и. Во забавните емисии, иако водителките беа позастапени од водителите, честопати гостите беа поприсутни од гостинките, а пак односот на новинар(к)ите кон родовите теми се движеше од стереотипен, до неутрален, па до афирмативен кон родовата еднаквост. Конечно, во контекст на медиумското известување за родово заснованото насилство, се забележуваше слаб интерес кај националните ТВ за известување во врска со толку важно и суштинско прашање. Оние малку прилози кои можеа да се најдат во програмите на националните ТВ, во најголем дел беа подготвени од новинарки, кои пак на оваа тема ги консултираа знаењата и искуствата на жените соговорнички, но сепак овие теми не се препознаваа експлицитно како „родово засновано насилство“.

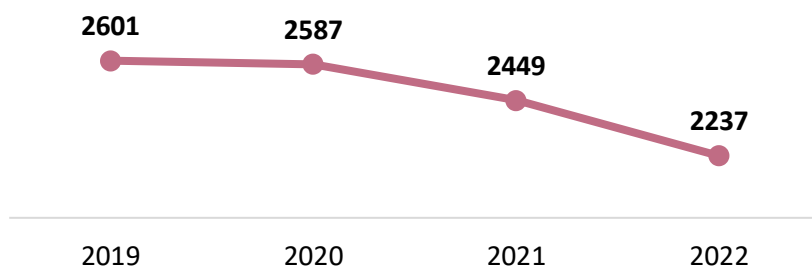
Сите медиумски професионалци, без оглед дали се мажи или жени, на одлучувачка или на извршителска позиција, треба да бидат свесни дека освен професионалната, имаат и законска обврска „да преземаат превентивни мерки за подигање на свеста за сите форми на родово-базирано насилство, промовирање на родовата еднаквост“.

еднаквост и елиминирање на стереотипите за родовите улоги базирани на културата, обичаите, верата, традициите и другите практики кои се засноваат на идејата за подреденост на жените и мажите“ (член 33 став 1 од Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 24/21).

Родова структура на вработените во телевизиите и радијата (2019 – 2022)

Генерален преглед на бројот на вработени во периодот 2019 - 2022 година

Анализите за структурата на вработените се изработуваат од страна на Агенцијата по завршувањето на годината, откако радиодифузерите ќе ги достават до регулаторот податоците, така што во 2023 година беа обработени податоците од 2022 година. Во споредбата дадена во оваа анализа, искористени беа податоците за периодот од 2019 до 2022 со оглед на фактот дека во анализата на родовата структура на вработените, која беше издадена на крајот на 2019 година, фигурираа статистичките податоци до крајот на 2018 година.

Слика 38: Вкупен број на вработени во целата индустрија (2019 – 2022)

Како што покажува сликата погоре, во 2019 година, во целата ТВ и РА индустрија имало вкупно 2601 вработен, што претставува и најголем број на вработени во анализираниот период. За споредба, во крајот од 2018 година, вкупниот број на вработени во индустријата изнесувал 2750, при што, во текот на 2019 година бројот на вработените во МРТ се намалил за 43 лица, а кај комерцијалните ТВ за 114 лица. За разлика од нив, комерцијалните РА прикажале поголем број на вработени, и тоа за 8 лица. Во 2020 година, во целата индустрија имало 2587 вработени – бројот на вработени се намалил кај МРТ за 35 и кај комерцијалните РА за 9 лица, додека кај комерцијалните ТВ било забележано зголемување за 30 лица.

Бројот на вработените во сите ТВ и РА во 2021 изнесувал 2449, односно за 138 помалку отколку претходната година. И оваа година најголемото намалување на вработените било во МРТ – 94 лица, во комерцијалните ТВ бројот на вработени се намалил за 35, а кај комерцијалните РА за 9 лица.

Најголемото намалување на бројот на вработени кај ТВ и РА се случило во 2022 година (за 212 лица), кога кај МРТ се бележи пад од 97 вработени, кај комерцијалните ТВ - 84, а кај комерцијалните РА од 31 вработен.

За да се добие целосната слика за причините за намалување на бројот на вработени во индустријата низ анализираните години, потребно е да се наведат и ТВ и РА станиците кои ги изгубиле дозволите за емитување програма, а со тоа придонеле и за намалувањето на бројот на вработени. Така, во 2019 година, одземени биле дозволите на 1 ТВ, ТВ Ускана 1, ТВ Скопје, ТВ Канал 5 плус и на ТВ Хана, додека дозволи за емитување програма добиле ТВ Полог и ТВ К&М како и радијата Марија Блавест и Јон. Во 2020 година, од регистарот на АВМУ биле избришани медиумите ТВ Сител 2, ТВ Амазон, ТВ Кисс, ТВ Канал Визија, ТВ Морис, ТВ Аниса, РА Браво, РА Дрини и РА МХ, а дозволи за емитување добиле ТВ Сити и ТВ М Нет – ХД. Во 2021 година, одземена биле дозволите на ТВ Нова, РА Бикиал, РА Аљбана, РА 102ка – ФМ и РА Актуел, додека во 2022

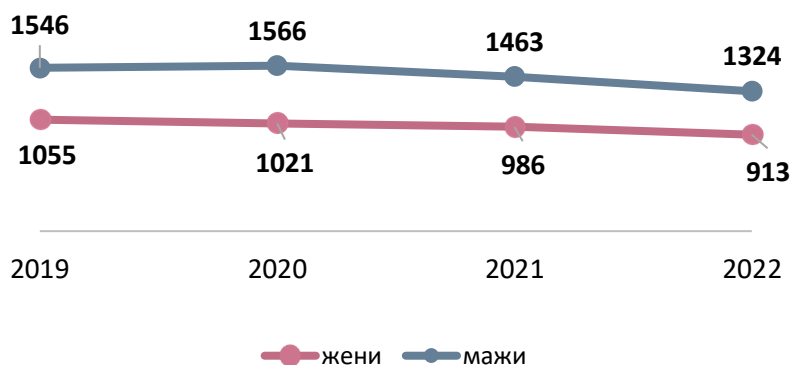
година без дозволи останале ТВ Сити, ТВ Канал 21, РА Лав и РА Капитол ФМ, а дозвола за емитување добила ТВ Њуз.

Всушност, во 2019 година во имало вкупно 49 ТВ и 72 РА, односно имало вкупно 121 радиодифузер во земјата, додека на крајот на 2022 година, во земјата имало 43 ТВ и 64 РА, поточно имало вкупно 107 радиодифузери. Овие податоци ни кажуваат дека во текот на анализираните години, бројот на телевизиите во земјата се намалил за 6, бројот на радијата за 8, а со тоа вкупниот број на радиодифузери за намалил за 14. Причините за ова веројатно лежат во пандемијата со Ковид 19 и последователната економска криза.

Родова структура на вработените во целата телевизиска и радио индустрија – според категории на вработени

(со споредбени показатели 2019 – 2022 год.)

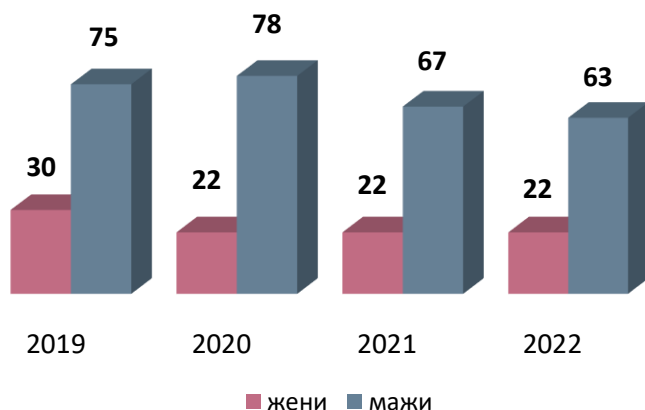
Во 2019 година, на ниво на целата ТВ и радио индустрија, како медиумски работници/чки биле пријавени 1055 жени и 1546 мажи.

Слика 39: Број на мажи и жени во целата индустрија (2019 – 2022)

Всушност, оваа година бил најголем бројот на жени во ТВ и РА, споредено со останатите анализирани години. Следствено на генералниот пад на бројот на вработени во медиумската сфера, најмалку медиумски работнички имало во 2022 година, поточно, бројот на жените во рок од четирите анализирани години се намалил за 142. Мажите пак, биле најбројни во 2020 година – 1566, а следствено, најмалубројни биле во 2022 година – 1324. Со исклучок на 2020 година кога имало зголемување за 20 лица во споредба со 2019 година, нивниот број од 2020 до 2022 година се намалил за 242.

Најголемата разлика помеѓу мажите и жените вработени во ТВ и РА низ годините била во 2020 година – 545 мажи повеќе, додека најмала била во 2022 година – 411 мажи повеќе.

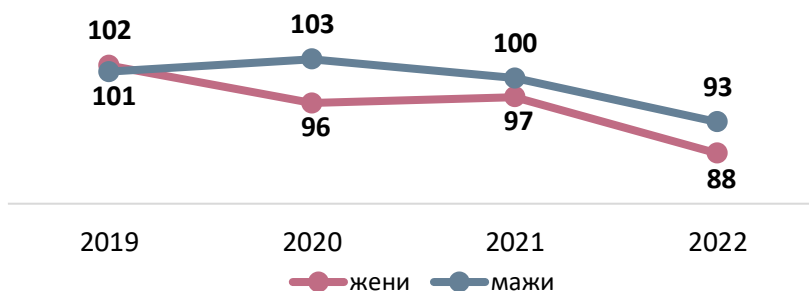

Слика 40: Број на управител(к)и и директор(к)и во целата индустрија (2019 – 2022)

Податоците за вкупниот број на вработени жени и мажи во целата индустрија, се пресликуваат и кај бројот на управител(к)и и директор(к)и низ годините, како највисокото скалило во учеството при креирањето на политиките и одлуките. Имено, бројот на управители и директори бил најголем во 2020 година – 78, додека бројот на управителки и директорки во 2019 година – 30. Бројот на управителките и директорките, во 2020 година се намалил за 8 и останал непроменет до крајот на 2022 година. Во 2020 година била забележана и најголема родовата разлика помеѓу управител(к)ите и директор(к)ите – имало 56 мажи повеќе отколку жени на оваа позиција. Бројот на управителите и директорите, освен порастот во 2020 година – за 3 повеќе во споредба со 2019 година, низ годините се намалуваат, поточно од 2020 до 2022 година имало пад за 15 лица.

Симнувајќи се надолу по скалилото на моќта и учеството во носењето на одлуките, следното ниво се уредниците и уредничките. Кај нив, единствената година кога уредничките биле побројни од уредниците е во 2019 година – 102 уреднички наспроти 101 уредник. По ова, бројот на уредничките, со исклучок на 2021 година кога

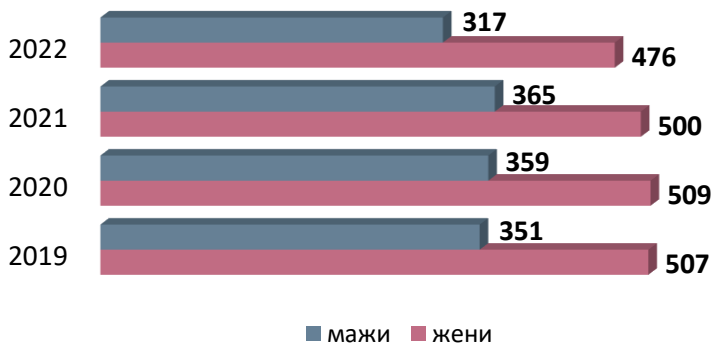
имало 1 уредничка повеќе споредено со 2020 година, се намалувал, и во 2022 година достигнал до 88 – 14 уреднички помалку од 2019 година.

Слика 41: Број на уредници/чки во целата индустрија (2019 – 2022)

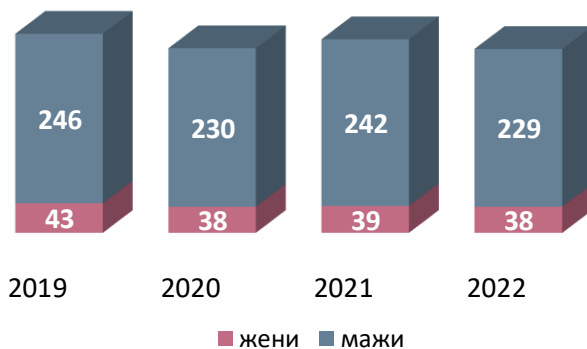
Бројот на уредници пак бил најголем во 2020 година – 103, а потоа почнал да оди по надолна линија. Всушност, од 2020 до 2022 година, бројот на уредниците се намалил за 10. Разликите помеѓу уредниците и уредничките низ годините не бил драстичен како кај управител(к)ите и директор(к)ите – најмалата разлика била во 2019 година кога имало една уредничка повеќе, а најголема во 2020 година кога имало 7 уредници повеќе. Досегашните анализи на Агенцијата за родовата структура кај медиумските работници/чки покажуваат дека новинарскиот кадар е категорија во која жените се редовно побројни од мажите, односно дека новинарството претставува доминантно женски обоена професија.

Во 2022 година, бројот на новинарите и новинарките бил најмал, но тогаш всушност била најголема разликата помеѓу нив – 159 новинарки повеќе. Најмалата разлика пак, била претходната година – 135 новинарки повеќе. Бројот на новинарките бил најголем во 2020 година – 509, а потоа почнал да се намалува, односно од 2020 до 2022 година нивниот број се намалил за 33. Бројот на новинарите пак се зголемувал од 2019 до 2021 година – од 351 на 365 новинари, но во 2022 година забележан е подрастичен пад – за една година имало 48 новинари помалку.

Слика 42: Број на новинар(к)и во целата индустрија (2019 – 2022)

Во категоријата технички кадар, спаѓаат инженер(к)ите и техничар(к)ите.

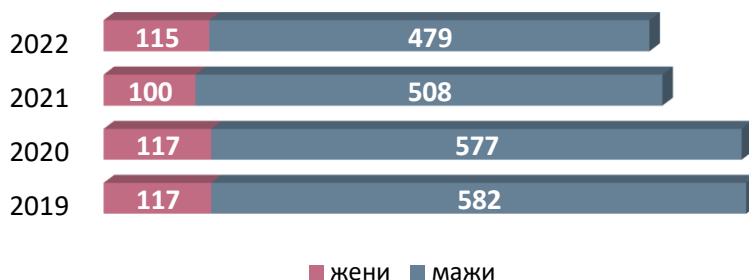

Слика 43: Број на жени и мажи во техничкиот кадар во целата индустрија (2019 – 2022)

Техничкиот кадар е категорија, во која, во досегашните анализи на родовата структура, се покажува дека мажите се редовно побројни од жените, со големи разлики во нивната бројност. Имено, најголемите разлики помеѓу мажите и жените во оваа категорија биле во 2019 и во 2021 година – мажите во двете години биле за 203 вработени повеќе од жените. Во 2020 разликата помеѓу нив била 192 во корист на мажите, а во 2022 имало 191 маж повеќе. И мажите и жените во оваа категорија биле најбројни во 2019 година – 246 мажи

и 43 жени, а најмалубројни во 2022 година – 229 мажи и 38 жени - безмалку исто како и во 2020 година.

Реализаторскиот кадар е категорија која се однесува на режисер(к)ите, снимател(к)ите, монтажер(к)ите и другиот реализаторски кадар. Слично како кај техничкиот кадар, и во оваа категорија „традиционално“ мажите биле побројни од жените во сите анализирани години. Всушност, во оваа категорија се забележани и најголемите разлики во бројноста помеѓу жените и мажите.

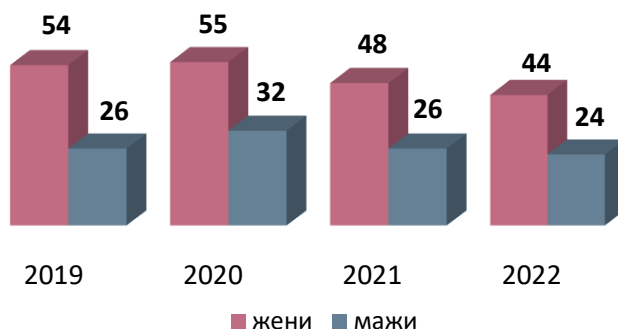

Слика 44: Број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во целата индустрија (2019 – 2022)

Имено, просечната разлика помеѓу мажите и жените во оваа категорија на ниво на анализираниите четири години изнесува 424. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2019 година – 465 жени помалку, а најмалата во 2022 година – 364 мажи повеќе. Најмногу мажи во реализаторскиот кадар имало во 2019 година – 582, а најмалку во 2022 година – 479, поточно, во овие години нивниот број се намалил за 103. Жените пак, кај реализаторскиот кадар, најбројни биле во 2019 и 2020 година – по 117, во 2021 година нивниот број се намалил на 100, а во 2022 година повторно се качил - на 115.

Маркетинг секторите во телевизиите и радијата се категорија во која редовно жените се побројни од мажите, оваа констатација од претходните анализи на АВМУ за родовата структура на вработените во медиумскиот сектор се потврдува и во периодот од 2019 до 2022 година.

Жените во маркетинг секторите биле најбројни во 2020 година – 55, а нивниот број потоа почнал да опаѓа, па до 2022 година имало 11 жени помалку. И мажите во маркетинг секторите биле најбројни во 2022 година – 32, додека во 2019 и 2021 година биле по 26. На крајот на 2022 година ги имало 24.

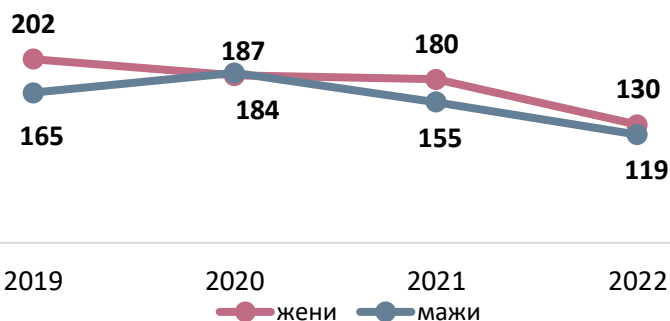

Слика 45: Број на жени и мажи во маркетинг секторите во целата индустрија (2019 – 2022)

Категоријата „Преостанат кадар“, во која се вброени возач(к)ите, хигиеничар(к)ите, секретар(к)ите и сите останати вработени, во периодот од 2019 до 2022 година, бележи драстичен пад во бројот на вработени.

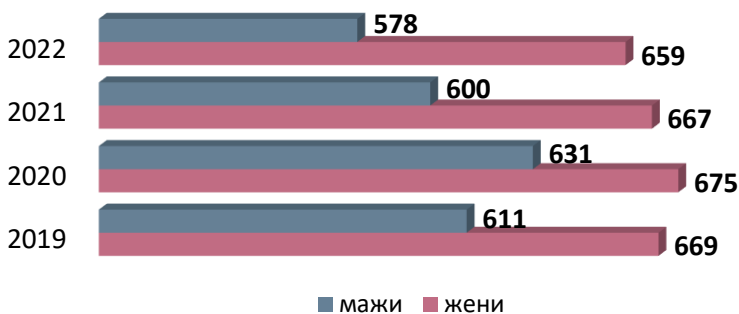
Во 2019 година, имало 202 жени, а потоа нивниот број во оваа категорија постојано се намалувал, и до крајот на 2022 година имало 72 жени помалку. Инаку, тие генерално биле побројни од мажите во анализираниот период, со исклучок на 2020 година кога имало 3 мажи повеќе.

Кај мажите, во 2020 година бил забележан пораст – за 22 повеќе во споредба со 2019 година. Потоа, и нивниот број почнал да се намалува, па во 2022 година имало 68 мажи помалку во споредба со 2020 година.

Слика 46: Број на жени и мажи во преостанатиот кадар во целата индустрија (2019 – 2022)

Родовата структура од аспект на степенот на образование и стручната спрема е важен индикатор за состојбата со родовата еднаквост во ТВ и РА, особено ставен во корелација со родовата структура кај вработените во редовен работен однос како и кај хонорарно вработените лица.

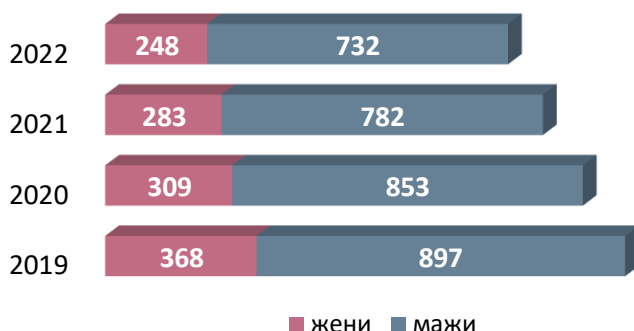

Слика 47: Број на жени и мажи вработени со ВСС во целата индустрија (2019 – 2022)

Од сликата погоре, може да се забележи дека во анализираниот период, жените со завршена висока стручна спрема (ВСС) биле побројни од мажите. Во оваа категорија, мажите и жените биле најбројни во 2020 година – 675 жени и 631 маж, а потоа нивниот број почнал да се намалува, па до крајот на 2022 година имало 16 жени и 53 мажи помалку. Всушност, во 2020 година била и најмалата разлика помеѓу мажите и жените во оваа категорија – 44 во корист

на жените, а најголемата разлика била во 2022 година кога имало 81 жена повеќе.

За разлика од вработените со ВСС, кај вработените со средна стручна спрема (ССС) и во овој анализиран период, редовно доминирале мажите, и тоа со забележителни разлики.

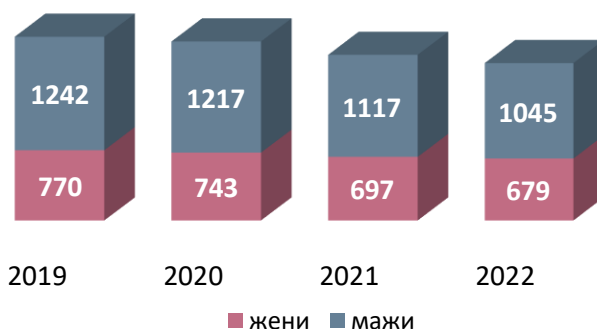
Слика 48: Број на жени и мажи вработени со ССС во целата индустрија (2019 – 2022)

И жените и мажите во оваа категорија биле најбројни во 2019 година – 897 мажи и 368 жени. Во наредните години, нивната застапеност почнала да се намалува, па во 2022 година имало 120 жени и 165 мажи помалку. Просечната разлика помеѓу мажите и жените со ССС на годишно ниво била 514, со тоа што најголема била во 2020 година кога имало 544 мажи повеќе, а најмала во 2022 година кога имало 484 жени помалку.

Бидејќи податоците кои се однесуваат на категоријата „Друг степен на стручна спрема“ не се конкретизирани и сè уште не нудат информации од кои може да се извлекуваат конкретни заклучоци, тие нема да бидат разработени во оваа анализа.

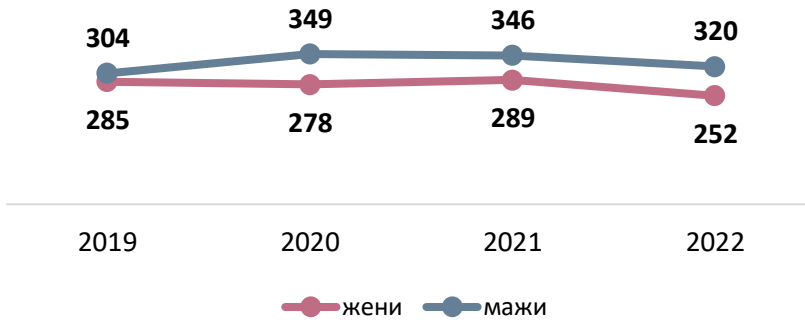
„Стаклениот плафон“ е поим со кој метафорично се дефинираат неформалните бариери кои ги спречуваат жените да добиваат сигурни плати, промоции и дополнителни можности. Важен предуслов за кариерниот напредок на жените и нивната социјална сигурност е редовниот работен однос.

Но, во поглед на оваа категорија, низ годините редовно се гледаат големи разлики помеѓу жените и мажите, со голема корист во поглед на мажите, и покрај тоа што жените со висока стручна спрема. Просечната разлика помеѓу мажите и жените со редовен работен однос на годишно ниво, во анализираниот период изнесувала 433 во корист на мажите. Најголемата разлика била во 2020 година – 474 мажи повеќе, па во наредните години почнала да се намалува за во 2022 година да стигне до 366 мажи повеќе. Најмногу мажи и жени во редовен работен однос имало во 2019 година – 1242 мажи и 770 жени, но нивниот број низ годините се намалувал. Во 2022 година имало 197 мажи и 91 жена помалку споредено со 2019 година.

Слика 49: Број на жени и мажи во редовен работен однос во целата индустрија (2019 – 2022)

Мажите биле побројни и во поглед на хонорарниот ангажман во телевизиите и радијата.

Слика 50: Број на хонорарно вработени жени и мажи во целата индустрија (2019 – 2022)

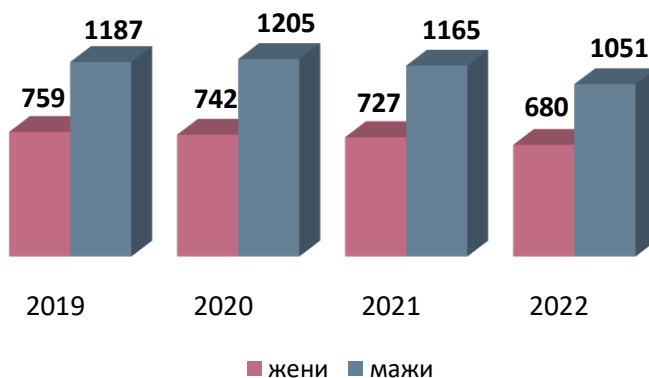
Во оваа категорија разликите помеѓу нив биле помали, но забележлива е предноста на мажите. Како што може да се забележи од сликата погоре, најмалата разлика помеѓу хонорарно вработените жени и мажи била во 2019 година – 19 жени помалку. Бројот на хонорарно вработените жени флукуирал во анализираниите години, па највисок бил во 2021 година (289), а веќе следната година значително опаднал (252) и всушност тогаш нивната застапеност во оваа категорија била најмала. Хонорарно вработените мажи биле најмалубројни во 2019 година – 304, а веќе следната година нивниот број значително пораснал – за 45 кога бил и највисок од анализираниите години.

Родова структура на вработените во телевизиите

Родова структура на вработените во сите телевизии

(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Периодот од 2019 до 2022 година, бележи значајно флукутирање на бројот телевизии - дозволите за емитување програма ги изгубиле 13 телевизии, а 5 телевизии добиле дозволи за работа. Во 2019 без дозволи за емитување останале ТВ Ускана 1, ТВ Скопје, К Три ТВ и ТВ Хана, а дозволи за емитување програма добиле ТВ Полог и ТВ К&М. Во 2020 година, од регистарот на АВМУ биле избришани ТВ Амазон, ТВ Сител 2, ТВ Кисс, ТВ Канал Визија, ТВ Морис и ТВ Аниса, а дозволи за емитување програма добиле ТВ Сити и ТВ М Нет – ХД. Во 2021 година, со работа престанала телевизијата Нова. Во 2022 година, биле одземени дозволите на ТВ Сити и на ТВ Канал 21, а дозвола за работа добила ТВ Њуз.

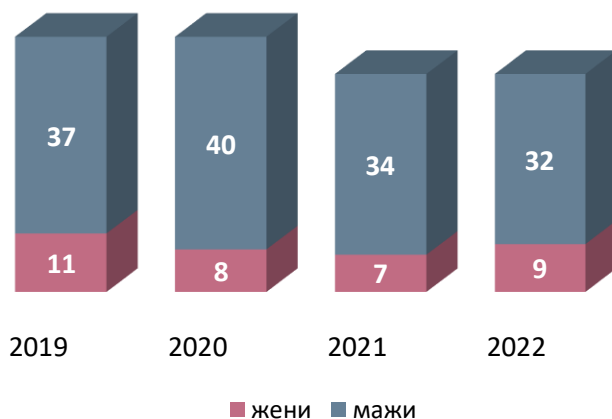

Слика 51: Број на жени и мажи во сите телевизии (2019 – 2022)

Податоците за вкупниот број на вработени во сите телевизии во земјата покажуваат слична состојба како, и на ниво на целата

индустрија. Имено, мажите вработени во телевизиите биле секоја година побројни од жените. Тие биле најбројни во 2020 година – 1205, а потоа нивниот број почнал да се намалува, па така во 2022 година имало 154 мажи помалку споредено со 2020 година. Како резултат на овој пад на бројките кај мажите, во 2022 година била најмала разликата помеѓу мажите и жените во овој сектор – 371 мажи повеќе, а најголемата разлика е забележана во 2020 година кога мажите биле побројни од жените за 463. Жените вработени во телевизиските куќи биле најбројни во 2019 година – 759, а во текот на четирите анализирани години нивната бројка се намалила за 79. Всушност, најмалата разлика помеѓу мажите и жените во телевизиите во 2022 година не се должела на пораст на бројките кај жените туку на драстичниот пад на вработените мажи.

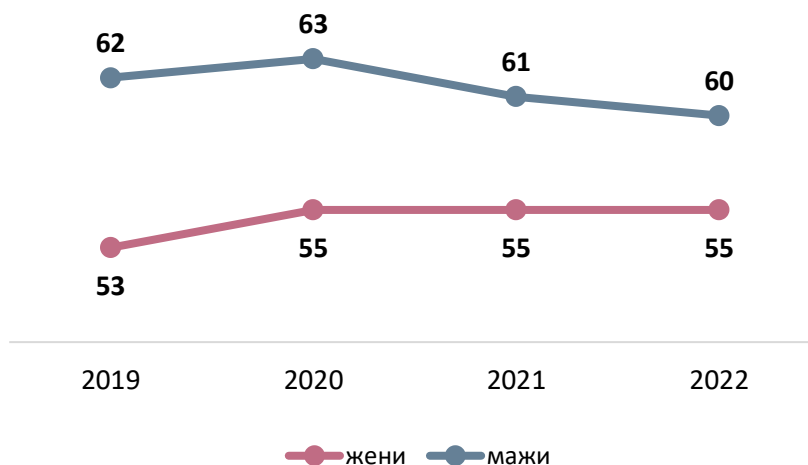
Значајни разлики се забележуваат и кај управител(к)ите и директор(к)ите во телевизиските куќи. Со оглед на тоа дека станува збор за највисоките позиции во хиерархиската поставеност во телевизиите, разликите помеѓу мажите и жените во оваа категорија даваат појасна слика за родовата застапеност во процесите на носењето на одлуките.

Слика 52: Број на управител(к)и и директор(к)и во сите телевизији (2019 – 2022)

Од сликата погоре може да се забележи дека управителите и директорите, во секоја од анализираните години, биле најмалку три пати побројни од управителките и директорките. Најмногу управителки и директорки имало во 2019 година кога биле 11, најмалку застапени биле во 2021 година – 7, во 2020 биле 8, а во 2022 година биле 9. Најмногу управители и директори имало во 2020 година кога биле 40, а во наредните години нивниот број се намалувал, заклучно со 2022 година кога биле вкупно 32.

Следното скалило во хиерархиската поставеност кај телевизиските куќи претставува категоријата на уредници/чки. Како и кај управител(к)ите и директор(к)ите, во секоја од анализираните години, уредниците биле побројни од уредничките, но со помали разлики помеѓу нив.

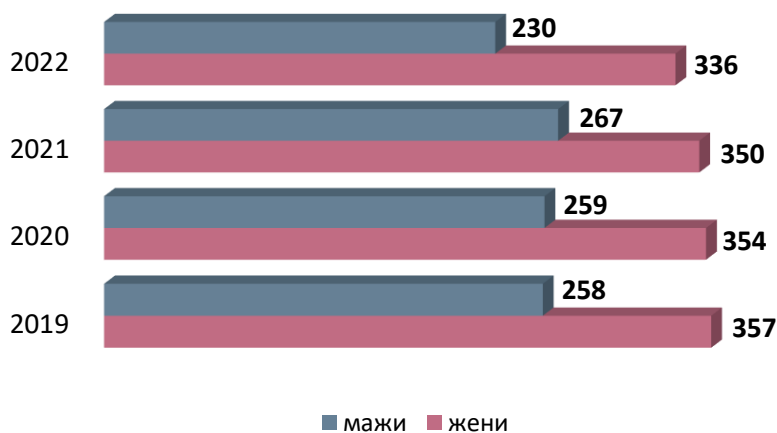

Слика 53: Број на уредници/чки во сите телевизии (2019 – 2022)

Бројките на уредниците и уредничките во текот на анализираните години не претрпеле големи промени. Уредниците, почнувајќи од 2019 година, биле 62, наредната година се искачиле на 63, во 2021 нивниот број се намалил за 2, а во 2022 година биле вкупно 60. Уредничките пак, во 2019 година биле 53, во 2020 година нивниот број се искачил на 55 и останал непроменет до крајот на 2022 година. Најголемата разлика помеѓу уредниците и уредничките

била во 2019 година кога мажите биле побројни од жените за 9, а најмалата разлика била во 2022 година кога имало 5 жени помалку. Оваа најмала разлика се должи на благиот пад на бројот на уредници во 2022 година.

Сликата кај новинарите и новинарките на ниво на сите телевизии е слична со онаа кај целата телевизиска и радио индустрија.

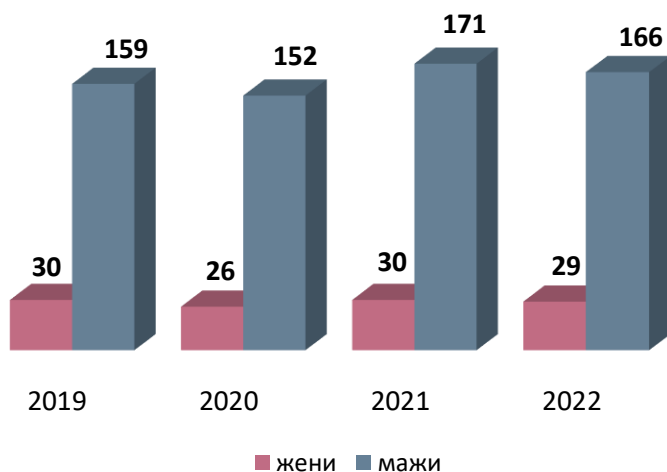

Слика 54: Број на новинар(к)и во сите телевизии (2019 – 2022)

Сликата погоре покажува дека просечната разлика помеѓу новинарите и новинарките во сите телевизии, на годишно ниво, изнесувала околу 95 во корист на жените. Исто така, се забележува дека во 2022 година имало благ пад на бројот и на новинарките и на новинарите, споредено со другите анализирани години – 336 жени и 230 мажи. Воедно, тоа е годината и кога била најголема разликата помеѓу нив, 106 во корист на жените. Оваа разлика се должи на најнискиот број на новинарите таа година – 230, поточно за 37 помалку од 2021 година. Најмалата разлика пак, била во 2021 година – 83 новинарки повеќе, но тоа се должи на најголемата бројност на новинарите во споредба со другите години – 267. Најмногу новинарки имало во 2019 година – 357, а најмалку во 2022 година – 336.

Родовата застапеност во техничкиот кадар меѓу вработените во телевизиите покажува големи разлики во текот на сите анализирани години.

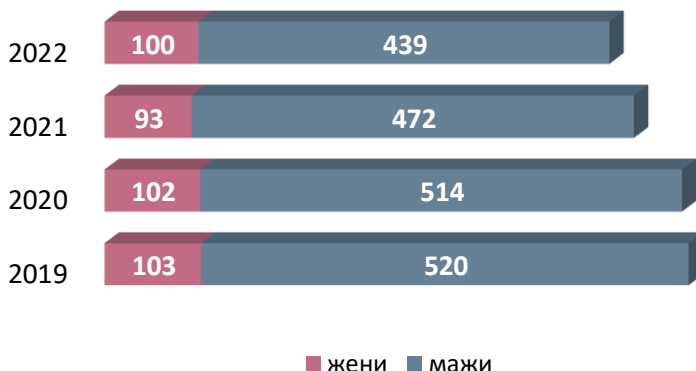
Во 2019 и 2020 година, разликите помеѓу мажите и жените во оваа категорија биле за нијанса помали во споредба со другите години – во 2019 мажите биле побројни од жените за 129, а во 2020 за 126. Во 2021 година, разликата меѓу нив се искачила на 141 во корист на мажите, а во 2022 година мажите биле побројни за 137. Позначителен пораст на бројот на мажите во оваа категорија се случил во 2021 година – од 152 во 2020 година (кога всушност ги имало најмалку) на 171 во 2021 година. Жените биле најбројни во 2019 и во 2021 година – по 30, а најмалку застапени во 2020 година – 26.

Слика 55: Број на жени и мажи во техничкиот кадар во сите телевизији (2019 – 2022)

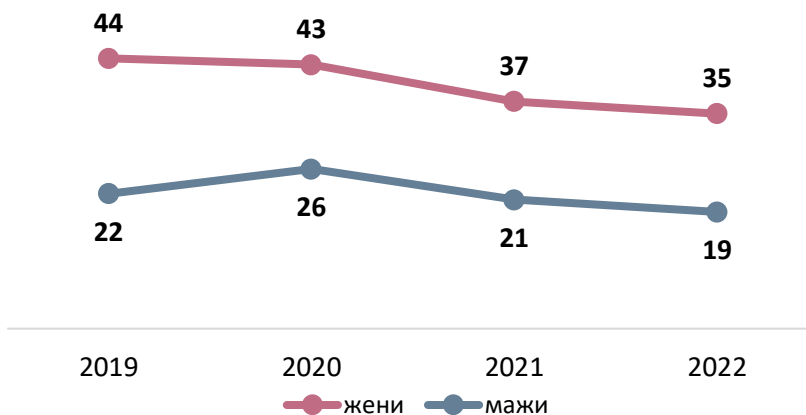
Карактеристично за родовата застапеност во реализаторскиот кадар е тоа што тука, разликите помеѓу мажите и жените се многу поголеми отколку разликите во техничкиот кадар. Реализаторите и реализаторките биле најбројни во 2019 година – 520 мажи и 103 жени, а воедно, тогаш била и најголемата разлика помеѓу нив – 417 во корист на мажите. Во наредните години, нивниот број постепено благо се намалувал, а со тоа се намалувале и разликите помеѓу нив.

Најмалата разлика помеѓу жените и мажите во оваа категорија била во 2022 година – 339 во корист на мажите, што пак се должи на најниската бројка на реализаторите во споредба со останатите анализирани години – 439. Најмалку реализаторки имало во 2021 кога биле вкупно 93.

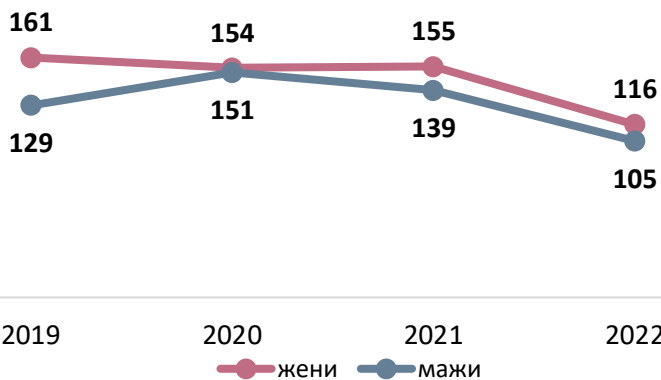
Слика 56: Број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во сите телевизии (2019 – 2022)

Поголемата бројност на жените во маркетинг секторите на нивото на целата телевизиска и радио индустрија се пресликува и на нивото на телевизиските куќи. Жените во маркетинг секторите кај сите телевизии биле побројни од мажите во секоја од анализираниите години. Нивниот број бил најголем во 2019 година (44), а со текот на годините се намалувал, па во 2022 година ги имало за 9 помалку во споредба со 2019 година. Кај мажите, забележителен е порастот во 2020 година во споредба со 2019 година кога ги имало 4 повеќе (26) но и кај нив, од 2020 до 2022 година имало пад, па во 2022 ги имало 7 помалку.

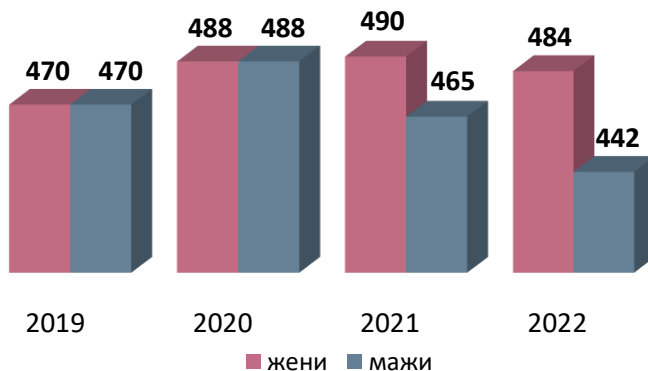
Слика 57: Број на жени и мажи во маркетинг секторите во сите телевизии (2019 – 2022)

Жените биле побројни и во преостанатиот кадар на ниво на сите телевизии во земјата. Бројките на жените и на мажите во оваа категорија претрпеле повеќе флукутации во текот на анализирани години. Во 2019 година, поради најголемата бројност на жените во споредба со другите анализирани години (161), разликата помеѓу мажите и жените била најголема – 32 во корист на жените. Веќе во 2020 година, оваа разлика се намалила на 3, пред се поради порастот на бројот на мажите во овој сектор – за 22 повеќе во споредба со 2019 година. Практично, кривите на сликата подолу покажуваат најголемо приближување на бројноста на мажите и жените кај - преостанатиот кадар, во однос на сите анализирани години. Во 2021 година бројот на жените се зголемил за 1 (155), а бројот на мажите опаднал за 12 (139). Во 2022 година, бројот и на жените и мажите значително опаднал (105 мажи и 116 жени), па со тоа тие повторно се доближиле, односно разликата помеѓу нив била 11 во корист на жените.

Слика 58: Број на жени и мажи во преостанатиот кадар во сите телевизии (2019 – 2022)

Интересен е пресвртот во родовата застапеност во категоријата „број на вработени со ВСС“ во телевизиите во земјата. Имено, во оваа категорија, како исклучок се јавува состојба кога во 2019 и 2020 година, жените и мажите со ВСС во сите телевизии биле целосно изедначени во бројноста.

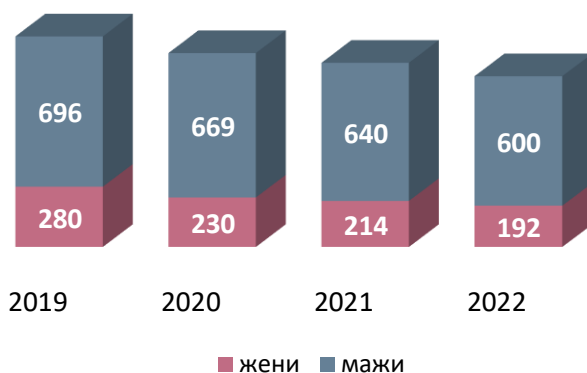

Слика 59: Број на жени и мажи вработени со ВСС во сите телевизии (2019 – 2022)

Во 2019 година, на ниво на сите телевизии имало по 470 жени и мажи со ВСС. Следната година, нивните бројки се зголемиле за по

11. Во останатите години, жените со ВСС биле побројни од мажите, и тоа за 25 во 2021 година и за 42 во 2022 година. Најмногу жени со ВСС имало во 2021 година – 490, а најмалку во 2019 година – 470. Мажите со ВСС биле најбројни во 2020 година (488), а најмалубројни во 2022 година (442).

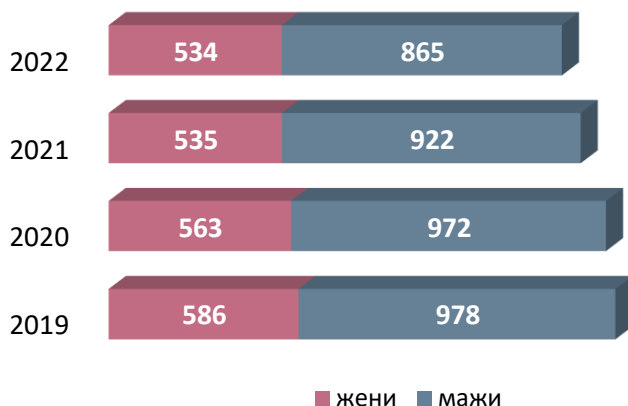
Најголемите разлики помеѓу жените и мажите на ниво на сите телевизии може да се забележат во категоријата „број на вработени со ССС“. Значително поголемата бројност на мажите во оваа категорија се пресликува на сите нивоа во телевизиската и радио индустријата.

Слика 60: Број на жени и мажи вработени со ССС во сите телевизии (2019 – 2022)

Мажите „доминирале“ во категоријата на вработени со ССС во сите анализирани години. Најмногу мажи и жени со ССС во телевизиите имало во 2019 година – 696 мажи и 280 жени. Најголемата разлика била во 2020 година кога мажите биле побројни од жените за 439, а тоа се должи на значајниот пад на бројот на жени со ССС – 50 помалку во споредба со 2019 година. Следните години, нивниот број постепено се намалувал, па во 2022 година имало 96 мажи и 88 жени помалку во споредба со 2019 година. Всушност, најмалата разлика помеѓу жените и мажите со ССС била во 2022 година кога мажите предничеле пред жените за 408, а воедно тоа е годината со најмал број на жени и мажи со ССС – 600 мажи и 192 жени.

Мажите биле побројни од жените и во категоријата „редовен работен однос“, и тоа најчесто за околу 1,7 пати повеќе на годишно ниво.

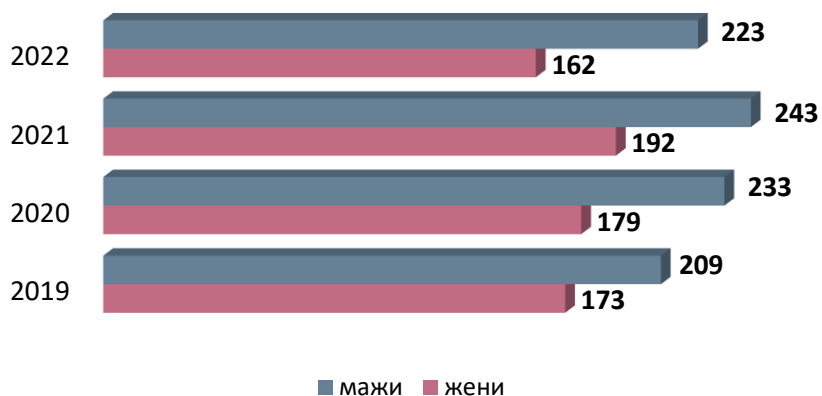
Слика 61: Број на жени и мажи во редовен работен однос во сите телевизии (2019 – 2022)

Најмалата разлика помеѓу мажите и жените во редовен работен однос била во 2022 година – 331 маж повеќе, и таа се должи на значителниот пад на бројноста на мажите во оваа категорија споредено со останатите анализирани години (за 57 помалку од 2021 година). Во 2020 година пак, разликата помеѓу мажите и жените била најголема – 409 мажи повеќе, а оваа разлика е резултат на падот на бројот на жените во споредба со 2019 година – од 586 на 563 жени во редовен работен однос. Најмногу жени и мажи во редовен работен однос имало во 2019 година (586, односно 978), а нивната бројка со текот на годините постепено се намалувала.

Во поглед на хонорарните ангажмани во телевизиите, мажите биле повторно побројни од жените, но со многу помали разлики споредено со категоријата „редовен работен однос“.

Почнувајќи од 2019 година, разликата помеѓу хонорарно вработените мажи и жени била 36 во корист на мажите. Во 2020 година имало забележително зголемување на бројот на мажите (за 24), па разликата помеѓу нив се искачила на 54. Во 2021 година,

регистраци се највисоките бројки на хонорано ангажираните мажи и жени во телевизиите – 243 мажи и 192 жени (мажите биле побројни од жените за 51). Во 2022 година значително опаднал бројот на жените во оваа категорија (за 30 помалку од 2021 година), па разликата помеѓу жените и мажите се искачила на 61 во корист на мажите.

Слика 62: Број на хонорарно вработени жени и мажи во сите телевизији (2019 – 2022)

Родова структура на вработените во националните телевизии

(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Според начинот на емитување на програмата, постојат три категории телевизии на државно ниво: преку оператор на дигитален терестријален мултиплекс, преку оператор на јавна електронска комуникациска мрежа и преку сателит. Во овој дел од анализата, фокусот е ставен комерцијалните телевизии во овие категории, а податоците кои се однесуваат на Јавниот радиодифузен сервис МРТВ (МРТ и МР) ќе бидат обработени во посебно поглавје од оваа публикација.

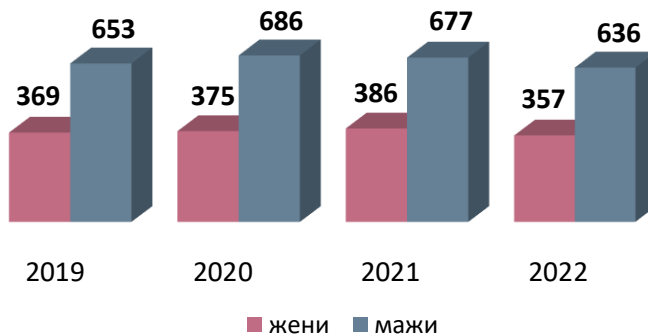
Телевизииските станици на национално ниво кои емитуваат програма преку дигитален терестријален мултиплекс се: ТВ Алфа, ТВ Алсат – М, ТВ Канал 5, ТВ Сител и ТВ Телма.

Телевизиите 21 – М, Шења, Клан и Сонце на национално ниво емитуваат програма преку оператор на јавна електронска мрежа.

Програма преку сателит емитуваат ТВ 24 Вести и Наша ТВ.

Дополнителен податок, релевантен за оваа анализа е дека анализираниот период, поточно во 2019 година, две телевизии на национално ниво ги изгубиле дозволите за емитување програма – 1 ТВ И ТВ Канал 5 Плус.

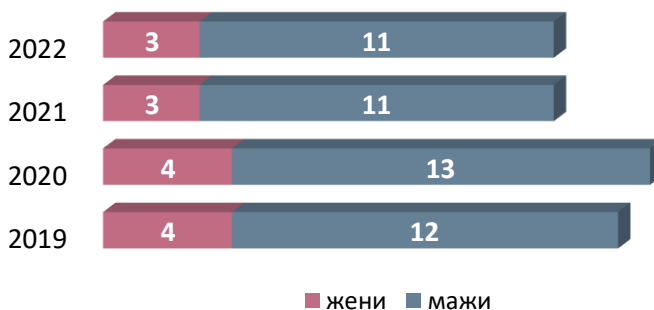
Вкупните податоци за застапеноста на жените и мажите во националните телевизии покажуваат дека мажите се значително побројни од жените.

Слика 63: Број на жени и мажи ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Мажите во телевизиите на државно ниво биле најбројни во 2020 година (686) и следствено на тоа, истата година била најголема и разликата помеѓу мажите и жените – 311 во корист на мажите. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2022 година, кога мажите биле побројни за 279, што пак, е резултат на падот кај бројот на мажите – за 50 помалку во споредба со 2020 година. Оваа разлика дополнително се должи и на падот кај жените – 357 во споредба со 2021 година кога биле 386, бројка која ја покажува нивната највисока застапеност во текот на анализираните години.

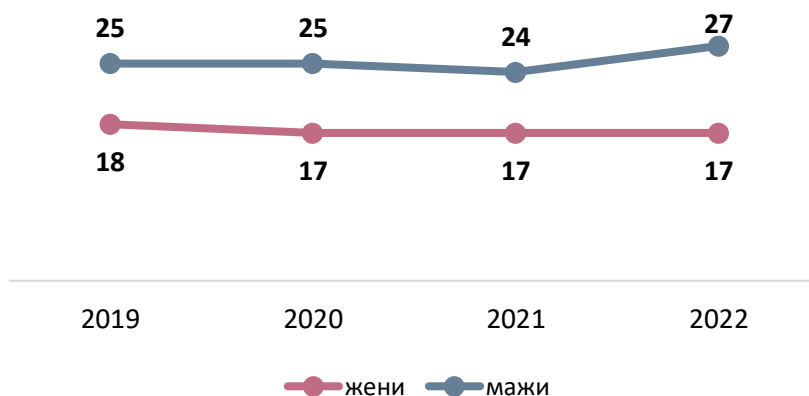
На највисокото ниво на хиерархиската поставеност во ТВ на државно ниво – кај управител(к)ите и директор(к)ите, жените биле многу помалку застапени од своите колеги мажи.

Слика 64: Број на управител(к)и и директор(к)и во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

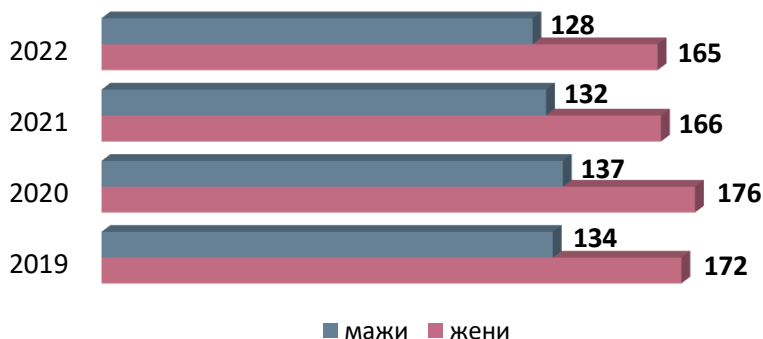
Застапеноста на жените на овие раководни функции, во 2019 и 2020 година била по 4, а во 2021 и во 2022 година по 3. Мажите на овие функции во 2019 година биле 12, во 2020 година нивниот број се искачил на 13 а во 2021 и 2022 година – по 11. Следствено, најголемата разлика помеѓу жените и мажите во оваа категорија била во 2020 година – 9 мажи повеќе, а во останатите анализирани години била по 8 во корист на мажите.

На следното хиерархиско ниво, кај уредниците/чките, жените биле застапени во поголем степен, но повторно уредниците биле побројни од уредничките во сите анализирани години. Во 2019 година имало 18 уреднички, додека во останатите години нивниот број бил 17. Уредниците пак, биле по 25 во 2019 и 2020 година, во 2021 за 1 помалку, а во 2022 година нивниот број пораснал на 27. Всушност, истата година е забележана најголемата разлика помеѓу уредниците и уредничките – 10 во корист на мажите.

Слика 65: Број на уредници/чки во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

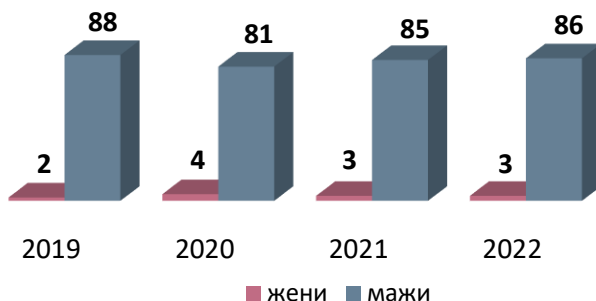
Ако категориите на управител(к)ите и директор(к)ите, како и на уредниците/чките се претежно обоени со машкото присуство, новинарството останува доминантно „женска“ професија и во телевизиите на државно ниво.

Слика 66: Број на новинар(к)и во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Новинарите и новинарките биле најбројни во 2020 година – 176 новинарки и 137 новинари. Истовремено, тогаш е забележана и најголемата разлика помеѓу нив – 39 во корист на жените. Најмалата разлика помеѓу новинарите и новинарките била во 2021 година – 34 жени повеќе, и таа се должи на падот на бројот на новинарките, односно тие во споредба со 2020 година биле за 10 помалку. Најмал број на новинари и новинарки имало во 2022 година – 165 жени и 128 мажи.

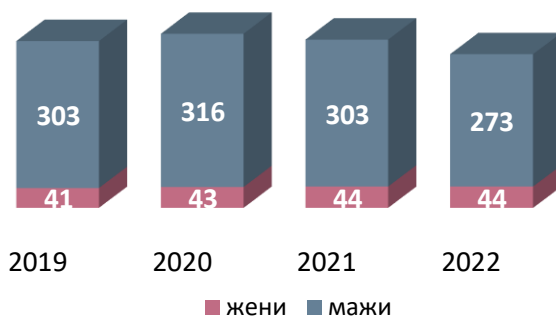
Поголеми разлики помеѓу мажите и жените во ТВ на државно ниво можат да се забележат во категоријата „технички кадар“.

Слика 67: Број на жени и мажи во техничкиот кадар во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

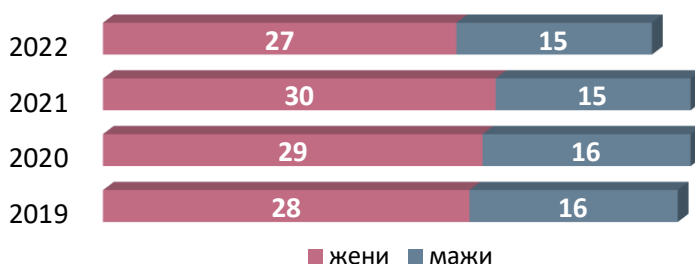
Во 2019 година била најголемата разлика помеѓу мажите и жените во техничкиот кадар (86 мажи повеќе), со оглед на фактот дека таа година била највисоката бројка на мажите – 88 и најниската бројка на жените – 2. Следната година пак, бројот на мажите бил најнизок во споредба со останатите години – 81, а бројката на жените највисока – 4, па следствено на тоа, таа година била и најмалата разлика меѓу нив – 77 во корист на мажите.

Уште поголеми разлики во родовата застапеност има кај вработени во реализаторскиот кадар во националните ТВ. Просечно, на годишно ниво, мажите во реализаторскиот кадар била побројни од жените за околу 256. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2020 година – 273 мажи повеќе, а воедно истата година се бележи највисоката застапеност на мажите во овој сектор – 316. Најниската разлика помеѓу реализаторите и реализаторките била во 2022 година – 229 мажи повеќе, а тоа пак се должи на благиот пад на бројот на реализаторите во споредба со другите години, поточно за 30 помалку од 2021 година.

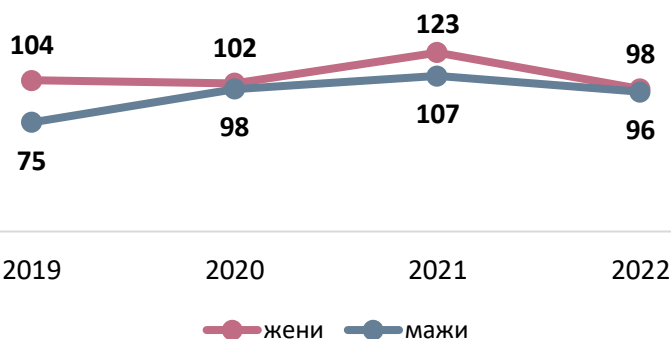
Слика 68: Број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Трендовите на поголемата бројност на жените во маркетинг секторите се отсликани и кај телевизиите на државно ниво. Како што ни покажува сликата подолу, жените во маркетинг секторите биле побројни од своите колеги мажи во секоја од анализираниите години. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2021 кога имало 2 пати повеќе жени, што се должи на фактот што истата година бил и највисокиот број на жени вработени во овој сектор – 30. Веќе следната година нивниот број паднал на 27. Мажите пак биле по 16 во 2019 и 2020 година, а во 2021 и 2022 година по 15.

Слика 69: Број на жени и мажи во маркетинг секторите во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Жените биле побројни и во преостанатиот кадар во националните ТВ.

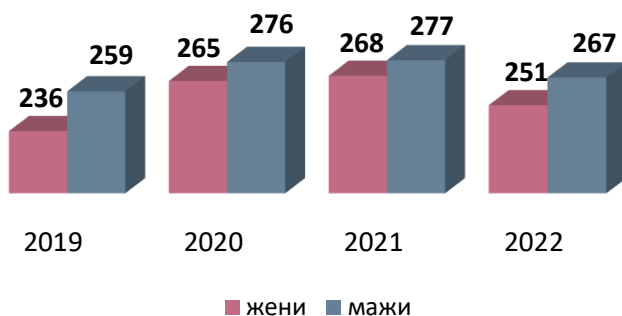

Слика 70: Број на жени и мажи во преостанатиот кадар во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Следејќи ги кривите на погорниот графикон, може да се забележи дека во 2020 и во 2022 година бројките на жените и

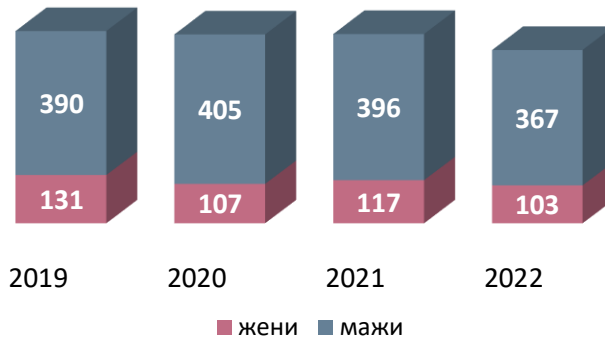
мажите во оваа категорија најмногу се доближиле. Во 2020 година жените од мажите биле побројни за 4, а во 2022 година за 2. Најмалата разлика помеѓу нив во 2022 година се должи на поголемиот пад на застапеноста на жените во споредба со 2021 година (123) – за 25 помалку. Најголемата разлика во родовата застапеност во оваа категорија била во 2019 кога жените биле побројни од мажите за 29. Најмногу жени и мажи во преостанатиот кадар имало во 2021 година – 123 жени и 107 мажи.

Поголемиот број мажи вработени со ВСС кој, како исклучок, се појави на ниво на сите телевизии во земјата, се пресликува уште и на ниво на државните телевизии. Иако овие бројки претставуваат исклучок од телевизиите и радијата на другите нивоа, како и на ниво на целата индустрија, слична ситуација беше констатирана и во анализата за родовата структура кај вработените од 2012 до 2018.

Слика 71: Број на жени и мажи вработени со ВСС во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Разликите помеѓу мажите и жените вработени со ВСС, низ анализираните години не биле големи, но доволни за да важат како исклучок од генерална слика. Најголемата разлика меѓу нив била во 2019 година кога имало 23 мажи повеќе, а најмалата во 2021 година кога мажите биле побројни за 9. Воедно, тоа е годината кога е забележан највисокиот број и жени (268) и мажи (277) со ВСС. Веќе во 2022 година, имало благ пад, односно во споредба со 2021 година имало 17 жени и 10 мажи помалку.

Слика 72: Број на жени и мажи вработени со CCC во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

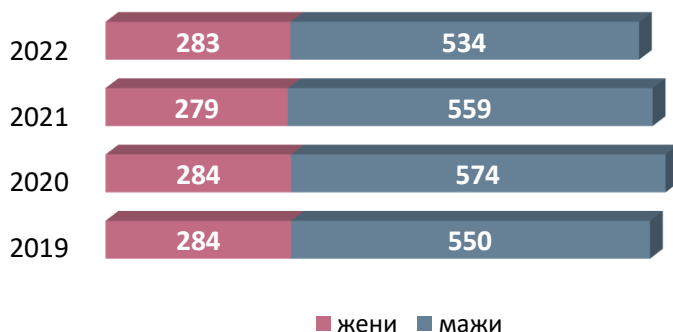
За разлика од категоријата „ВСС“, во категоријата „ССС“ мажите во анализираните години биле побројни од жените, на сите нивоа на телевизији и радија, и тоа со големи разлики.

Просечната разлика на годишно ниво помеѓу мажите и жените со CCC во националните ТВ била 278 во корист на мажите. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2020 година кога мажите со CCC биле побројни од жените за 298, а тоа пак, се должи на фактот што истата година мажите биле најбројни во оваа категорија (405), споредено со останатите анализирани години. Жените пак, биле најбројни во 2019 година – 131. Во 2022 година имало значителен пад на застапеноста на мажите и на жените со CCC, кога биле регистрирани и најниските бројки во споредба со останатите години – 367 мажи и 103 жени.

Мажите традиционално биле побројни и во однос на редовниот работен однос, кој со себе подразбира и одредена социјална и финансиска сигурност.

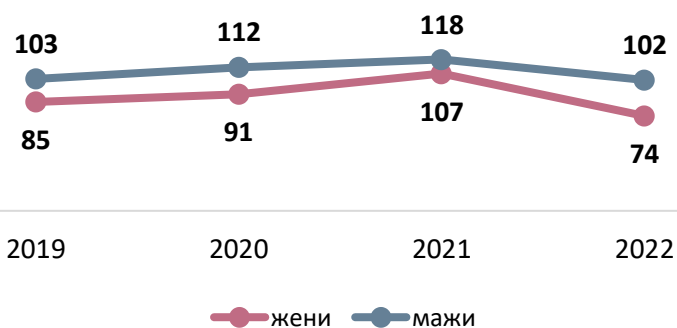
Во оваа категорија, мажите биле побројни од жените за речиси два пати, во секоја од анализираните години. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2022 година – 251 маж повеќе и тоа се должи на благиот пад на бројот на мажите во споредба со останатите години. Најголемата разлика пак, била во 2020 година, кога всушност

бројката на мажите во редовен работен однос била највисока – 574. Застапеноста на жените меѓу вработените со редовен работен однос низ годините не се менувала драстично, најмногу ги имало во 2019 и 2020 година – по 184, а најмалку во 2021 година – 279.

Слика 73: Број на жени и мажи во редовен работен однос во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Жените биле помалубројни и во поглед на хонорарниот ангажман во националните ТВ. Најголемото приближување на мажите и жените во оваа категорија се случило во 2021 година кога мажите биле побројни од жените за 11, а истата година се регистрирани и највисоките бројки на хонорарно вработените жени и мажи – 118 мажи и 107 жени. Веќе следната година, бројот кај жените опаднал за 33, а кај мажите за 16, па тоа е годината кога била и најголемата разлика помеѓу нив – 28 жени помалку.

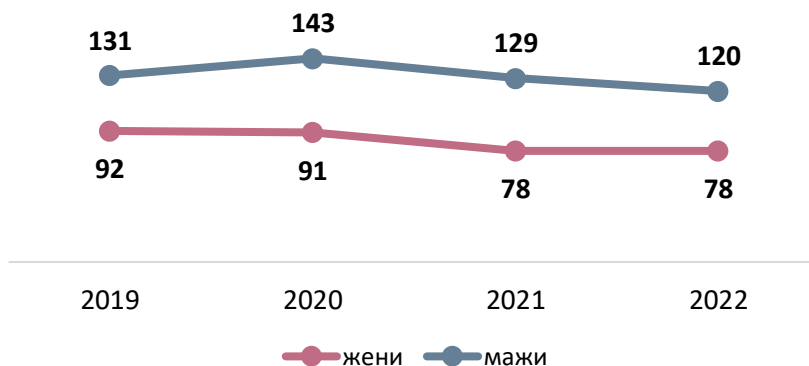
Слика 74: Број на хонорарно вработени жени и мажи во ТВ на државно ниво (2019 – 2022)

Родова структура на вработените во регионалните телевизии

(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Во македонскиот етер, на регионално ниво, во моментот на пишувањето на анализава, активни беа 18 телевизиски станици. Од нив, 12 ТВ на регионално ниво преку оператор на јавна електронска комуникациска мрежа: ТВ Тера, ТВ М, ТВ Стар, ТВ Канал Вис, ТВ Ирис, ТВ Кобра, ТВ Полог, ТВ Топестрада, Телевизија 3, ТВ К&М, ТВ М НЕТ – ХД и ТВ Вистел. Останатите 8 беа ТВ на локално ниво преку оператор на дигитален терстријален мултиплекс: ТВ Едо, ТВ Ера, ТВ МТМ, ТВ Шутел, КТВ и ТВ Коха.

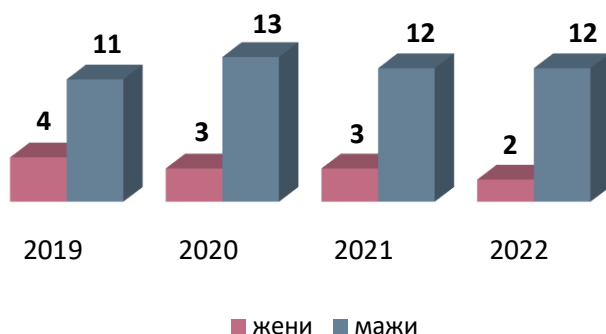
Во периодот од 2019 до 2022 година, 7 ТВ станици на регионално ниво биле избришани од регистарот на АВМУ, а 4 добиле дозволи за емитување програма. Поточно, во 2019 година, престанале да разботат регионалните телевизии Ускана 1, Скопје и К Три, а дозволи за емитување програма добиле ТВ Полог и ТВ К&М. Во 2020 година, од регистарот на АВМУ биле избришани регионалните ТВ Амазон, ТВ Сител 2 и ТВ Кисс, а дозволи добиле ТВ Сити и ТВ М НЕТ – ХД. Во 2022 година, ТВ Сити ја изгубила дозволата за емитување програма.

Слика 75: Број на жени и мажи во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

На ниво на регионалните ТВ станици во земјата, мажите како вработени биле редовно побројни од жените. Тие биле најбројни во 2020 година – 143 мажи наспроти 91 жена, а со тоа истата година била најголема и разликата помеѓу нив – 52 мажи повеќе. По 2020 година, почнале да се намалува бројот и на мажите и на жените во регионалните ТВ. Кај жените, во 2021 и 2022 година имало по 78 жени – за 13 помалку во споредба со 2020 година. Кај мажите, во 2022 се случил значаен пад, па тие тогаш биле за 23 помалку од највисоката бројка во 2020 година.

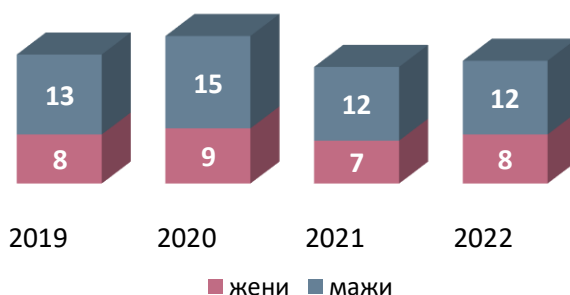
Состојбата со родовата застапеност во највисоките кругови на одлучување во телевизиите на регионално ниво е слична со онаа кај националните ТВ станици.

Слика 76: Број на управител(к)и и директор(к)и во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Управителките и директорките во регионалните ТВ биле забележително помалку застапени од управителите и директорите, во сите анализирани години. Најголемите разлики помеѓу нив биле во 2020 и во 2022 година – по 10 мажи повеќе. Најмалата разлика била во 2019 година кога мажите на оваа позиција биле побројни од жените за 7, а тоа се должи на фактот што оваа година е регистриран највисокиот број на жените на оваа позиција – 4 и најнискиот број на мажите во споредба со останатите анализирани години – 11. Жените во оваа категорија биле најмалку застапени во 2022 година (2). Мажите пак, биле најбројни во 2020 година – 13.

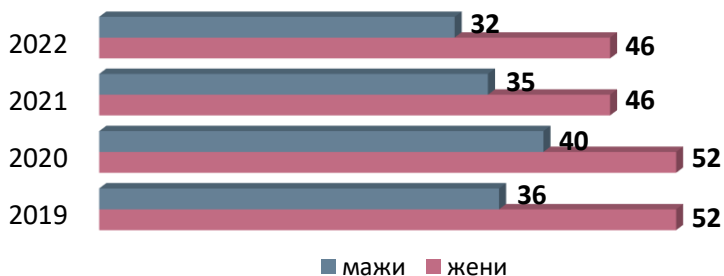
Слична слика може да се забележи и во категоријата „уредници/чки“, иако кај нив, разликите помеѓу мажите и жени низ годините биле помали.

Слика 77: Број на уредници/чки во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Уредниците и уредничките биле најбројни во 2020 година – 15 мажи и 9 жени, а тоа е и годината кога била најголемата разлика меѓу нив – 6 мажи повеќе. Веќе наредната година бројот на уредниците се намалил на 12 и останал таков се до крајот на 2022 година. Бројот на уредничките во 2021 година опаднал на 7, а во 2022 година се искачил на 8. Со тоа, разликата помеѓу уредниците и уредничките во 2022 година била најмала – 4 во корист на мажите.

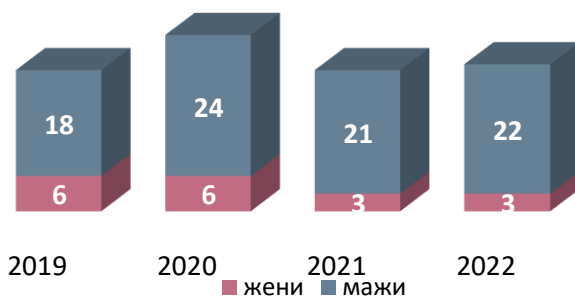
Податокот дека новинарството е професија која е претежно обоена со поголемо женско присуство се потврдува и со податоците кои се однесуваат на регионалните телевизии во земјава. Новинарките биле побројни од новинарите во секоја од анализираниите години. Во 2019 и 2020 година биле најбројни – по 52, а во 2021 и 2022 година нивниот број благо се намалил на 46. Застапеноста на новинарите, низ анализираниите години претрпела повеќе промени. Од 36 во 2019 година, до 40 во 2020 година, кога всушност биле и најбројни, а потоа нивниот број постепено се намалувал, односно во 2021 година биле 35, а во 2022 биле најмалку – 32. Тоа била годината и кога е забележана најголемата разлика помеѓу новинарките и новинарите – 14 во корист на првите. Најмалата разлика пак била во 2021 година кога имало 11 новинари помалку.

Слика 78: Број на новинар(к)и во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

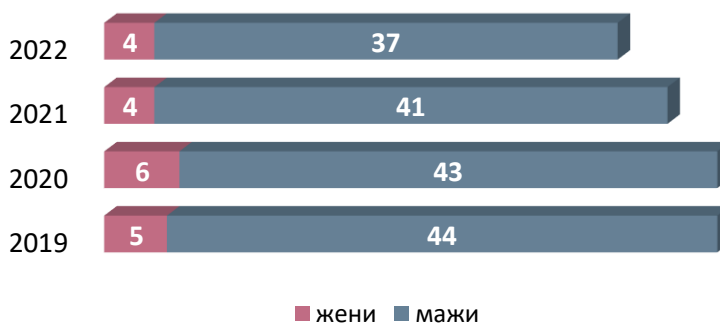
Од друга страна, мажите во техничкиот кадар биле побројни од жените во сите анализирани години.

Бројот на мажите во техничкиот кадар во регионалните ТВ почесто флукуирал во споредба со бројот на жените. Во 2019 имало 18 техничари, а во 2020 година нивниот број се зголемил на 24, со што таа година тие биле најбројни. Следната година се намалил за 3, а во 2022 година стигнал до 22. Бројот на техничарките во 2019 и 2020 година бил најголем – по 6, а следните две години бил по 3. Најмалата разлика помеѓу техничарите и техничарките – 12 во корист на мажите, била во 2019 година кога бројот на жените бил највисок (6), а бројот на мажите најнизок (18). Најголемата разлика пак била во 2022 година – 19 техничари повеќе.

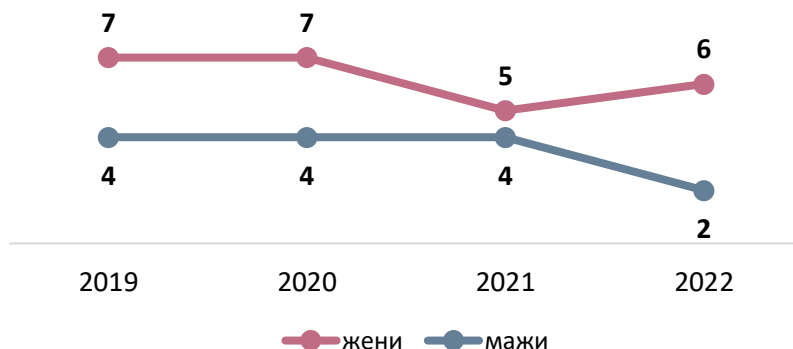
Слика 79: Број на жени и мажи во техничкиот кадар во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Најголемите разлики помеѓу мажите и жените во телевизиите на регионално ниво можат да се забележат кај реализаторскиот кадар.

Слика 80: Број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Реализаторите биле најбројни во 2019 година – 44 мажи наспроти 5 жени. Со тоа, 2019 е годината кога разликата помеѓу нив била најголема, поточно 39 во корист на мажите. Следната година, бројот на реализаторките се зголемил на 6 и всушност тоа е нивната највисока присутност во споредба со останатите години. Бројот на реализаторите бележел пад низ годините, па во 2022 година ја достигнал својата најниска вредност – 37. Следствено на тоа, разликата помеѓу мажите и жените во оваа категорија тогаш била најмала – 33 во корист на мажите.

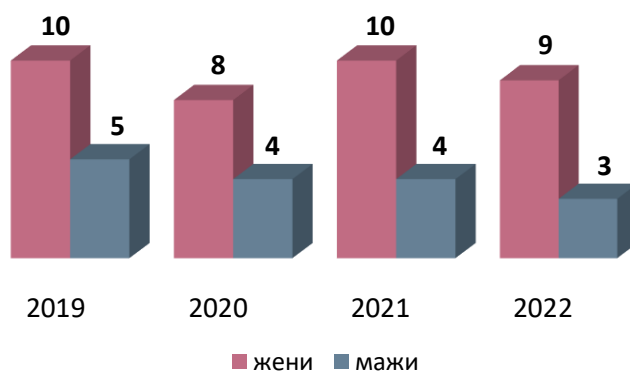

Слика 81: Број на жени и мажи во маркетинг секторите во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Генералниот заклучок за поголемата бројност на жените од мажите во маркетинг секторите важи и за телевизиите на регионално ниво.

Бројот на жените и мажите во маркетинг секторите, во 2019 и во 2020 година бил без промени – 7 жени и 4 мажи. Во 2021 година се случил благ пад во бројот на жените во маркетинг секторите (5) и со тоа жените и мажите (4) во оваа категорија бројно најмногу се доближиле. Во 2022 година, бројот на мажите се намалил за 2, а бројот на жените се зголемил за 1 (6), па следствено на тоа, таа година била и најголемата разлика меѓу нив – 4 во корист на жените.

Жените биле побројни од мажите и во преостанатиот кадар во регионалните ТВ, во сите анализирани години.

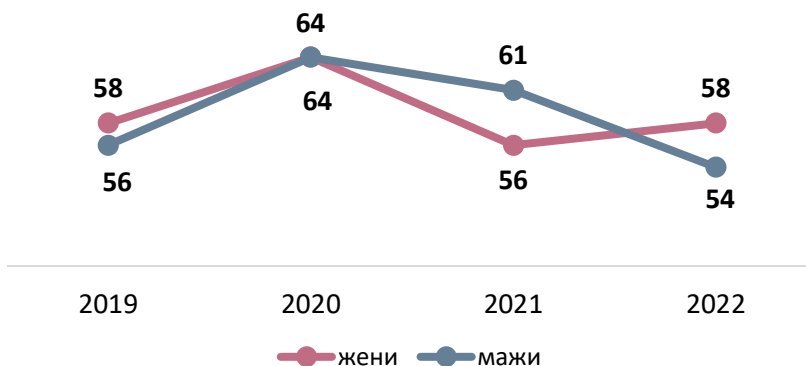
Слика 82: Број на жени и мажи во преостанатиот кадар во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Најмногу жени во оваа категорија имало во 2019 и 2021 година – по 10, во 2020 биле 8, а во 2022 година - 9. Мажите пак биле најбројни во 2019 година – 5, во 2020 и 2021 година биле по 4, а во 2022 биле најмалку – 3. Најголемите разлики помеѓу мажите и жените во оваа категорија биле во 2021 и 2022 година – по 6 жени повеќе, а најмалата разлика била во 2020 година – 4 мажи помалку.

Досегашните податоци покажаа дека на ниво на целата индустрија, жените со ВСС биле побројни од своите колеги, но на ниво на сите телевизији, како и кај националните ТВ, мажите го

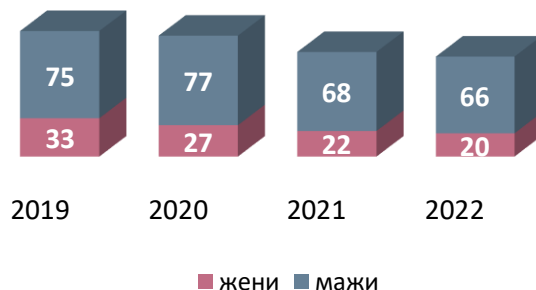
преземале водството во оваа категорија. Кај телевизиите пак на регионално ниво, постои динамика во родовата застапеност во оваа категорија низ анализираните години.

Почнувајќи од 2019 година, имало 58 жени и 56 мажи со ВСС. Веќе следната година, нивниот број се изедначил – по 64 мажи и жени. Во 2021 година, опаднал бројот и кај мажите (61) и кај жените (56), односно со поголемиот пад на бројот на жени со ВСС (за 9 помалку од 2020 година), мажите биле побројни од нив за 5. Потоа, во 2022 година, бројот на жените благо се искачил на 58, а бројот на мажите значително опаднал (за 7 помалку од 2021 година), па жените таа година го преземале водството во оваа категорија – биле за 4 побројни од мажите.

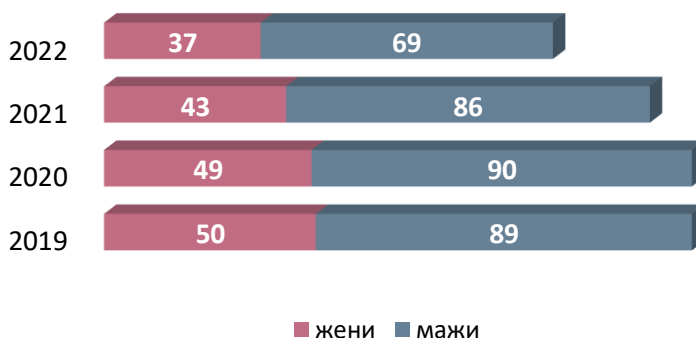
Слика 83: Број на жени и мажи вработени со ВСС во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Од друга страна, поголемата бројност на мажите со ВСС во споредба со онаа на жените, е карактеристична за сите медиуми и на сите нивоа.

Слика 84: Број на жени и мажи вработени со ССС во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Жените со ССС во регионалните ТВ биле најбројни во 2019 година (33), а со текот на годините нивниот број се намалувал, па во 2022 година биле за 13 помалку во споредба со 2019 година. Кај мажите, имало пораст на нивната бројност во 2020 година (77) во споредба со 2019 година (75). Потоа, и нивниот број почнал да се намалува, од 68 во 2021 година до 66 во 2022 година. Најголемата разлика помеѓу жените и мажите со ССС била во 2020 година кога мажите биле побројни од жените за 50, а таа се должи на најголемата бројност на мажите таа година и намалувањето на бројот на жените. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2019 година – 42 мажи повеќе, резултат на најголемата бројност на жените во споредба со останатите години.

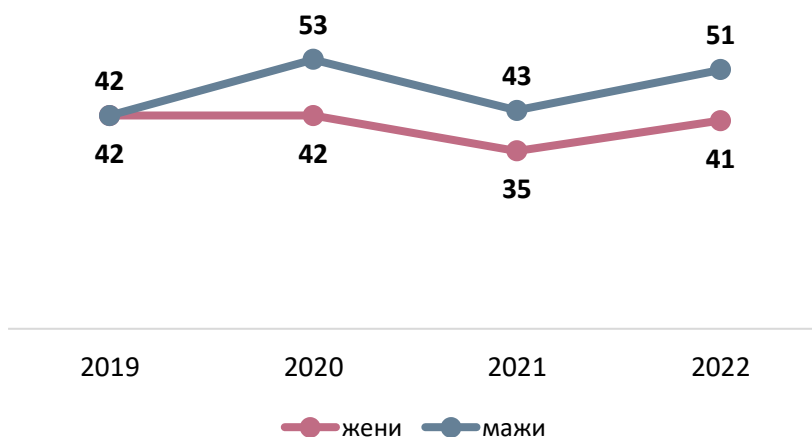

Слика 85: Број на жени и мажи во редовен работен однос во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

Во поглед на редовниот работен однос, мажите биле традиционално побројни од жените, на сите нивоа на телевизији и радија, во сите анализирани години.

Па така, просечната разлика помеѓу мажите и жените во редовен работен однос, на годишно ниво била околу 39 во корист на мажите. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2021 година кога мажите во редовен работен однос биле 2 пати побројни од жените. Жените во редовен работен однос биле најбројни во 2019 година (50), а потоа нивниот број почнал постепено да се намалува, па така во 2022 година биле за 13 помалку споредено со 2019 година. Мажите биле најбројни во 2020 година (90), а до 2022 година нивната бројка стигнала 69.

Интересна е состојбата со родовата застапеност во поглед на хонорарниот ангажман во регионалните ТВ. На досегашните нивоа на телевизиите, како и на ниво на целата индустрија, разликите помеѓу мажите и жените во оваа категорија беа значително поголеми.

Слика 86: Број на хонорарно ангажирани жени и мажи во ТВ на регионално ниво (2019 – 2022)

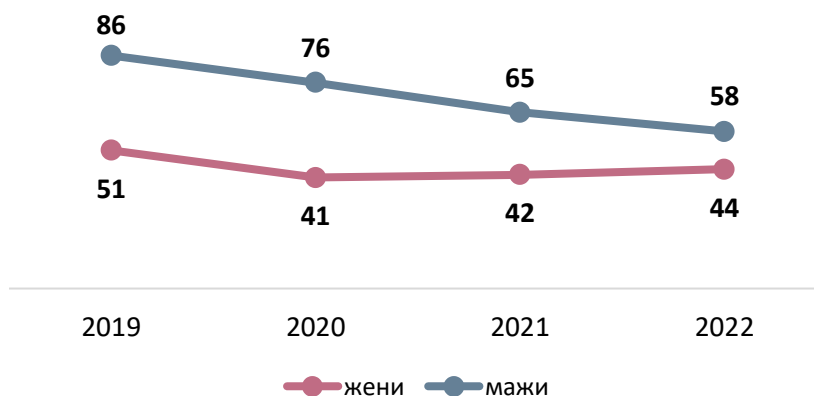
Исклучок од таа констатација е изедначеноста во бројките на хонорарно ангажираните жени и мажи во регионалните ТВ во 2019 година – по 42. Веќе следната година, оваа состојба се променила, бројот на мажите се зголемил за 11, а бројот на жените останал ист и со тоа 2020 е годината со најголема разлика помеѓу нив. Во 2021 година, опаднал бројот и кај мажите (43) и кај жените (35), па разликата меѓу нив се намалила на 8 во корист на мажите. Во 2022 година повторно имало благ пораст и кај мажите (51) и кај жените (41). Со тоа, разликата помеѓу нив во 2022 година била 10 во корист на мажите.

Родова структура на вработените во локалните телевизии

(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Според регистрите со кои располага АВМУ, во моментот на изработка на оваа анализа (2023 година) дозвола за емитување на локално ниво имаат 15 телевизии, но нивниот број се менувал во текот на анализираниите години. Од почетната состојба од вкупно 20 ТВ на локално ниво, во 2019 година, од регистарот на Агенцијата, поради одземање на дозволата била избришана локалната ТВ Хана, во 2020 биле избришани ТВ Визија, ТВ Морис и ТВ Аниса, во 2021 година со емитување програма престанала локалната ТВ Нова, а во 2022 година дозволата за емитување ја изгубила ТВ Канал – 21.

Во ТВ на локално ниво, мажите вработени биле побројни од жените, во сите анализирани години.

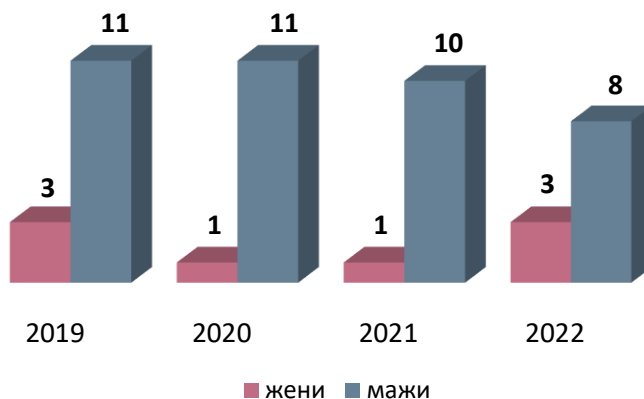

Слика 87: Број на жени и мажи во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Највисокиот број вработени мажи во локалните ТВ бил во 2019 година кога ги имало 86, а во текот на анализираниите години нивниот број постепено се намалувал, па така, до крајот на 2022 година ги имало 28 помалку. Истата година, се бележи и најголемиот бројот на жени вработени во локалните ТВ (51), а веќе следната година

нивниот број значително опаднал (10 помалку во споредба со 2019 година). Во 2021 година, бројката на жените се искачила за 1 (42) а во 2022 година се покачила на 44. Во 2022 година се регистрирани најниските бројки на мажите и жените во локалните ТВ (58 мажи и 44 жени), со што таа година била најмала разликата помеѓу нив – 14 во корист на мажите. Највисоките разлики помеѓу нив биле во 2019 и 2020 година, кога мажите предничеле пред жените за 35.

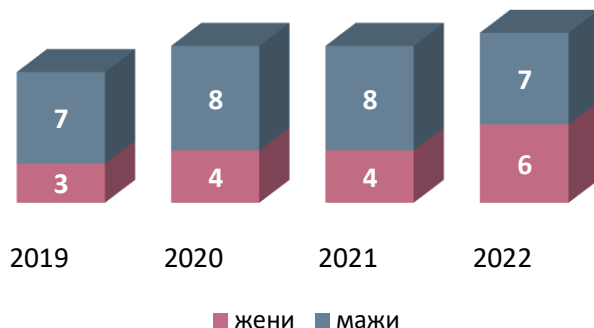
Во категоријата „управител(к)и и директор(к)и“, во сите досегашни нивоа на медиуми беше забележливо поголемото присуство на мажите, па таков е случајот и кај локалните ТВ.

Слика 88: Број на управител(к)и и директор(к)и во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Управителите и директорите во локалните ТВ биле најбројни во 2019 и 2020 година – по 11. Во 2021 нивниот број се намалил на 10, а благиот пад во нивниот број продолжил и во 2022 година кога ги имало најмалку – 8. Управителките и директорките биле најбројни во 2019 и во 2022 година – по 3, а во 2020 и во 2021 година ги имало само по 1. Со оглед на овие промени во бројките, најголемата разлика помеѓу мажите и жените на ова хиреархиско ниво била во 2021 година кога мажите биле побројни од жените за 10, а во 2022 година оваа разлика се преполовила (и била најниска) – 5 во корист на мажите.

Во однос на уредниците и уреднички во локалните ТВ, во 2022 година се случило доближување на нивните бројки, ситуација која е исклучок од генералната слика според која, на сите досегашни нивоа кај телевизиите, уредниците биле значително побројни од уредничките.

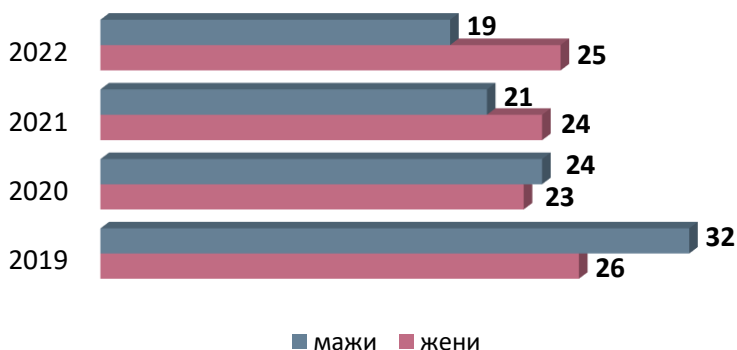
Слика 89: Број на уредници/чки во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Во текот на 2019, 2020 и 2021 година, разликите помеѓу уредниците и уредничките биле по 4 во корист на мажите. Бројот на уредниците во 2019 година изнесувал 7, а во следните две години (2020 и 2021) бил 8. Во 2022 година повторно се вратил на 7, но истата година се случило благо покачување на бројот на жените – од 4 уреднички во 2020 и 2021 година на 6 во 2022 година. Со тоа, бројот на уредниците и уредничките се доближил и разликата помеѓу нив дошла до 1 во корист на мажите. Најмалку уреднички имало во 2019 кога биле 3, поточно нивниот број во текот на анализираниите години двојно се зголемил.

Исклучок од генералната слика констатирана кај останатите нивоа на ТВ, се јавува и во категоријата на новинар(к)ите во локалните ТВ.

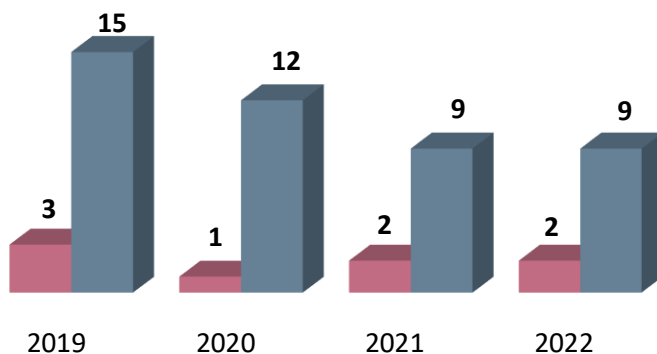
Станува збор за 2019 и во 2020 година, кога новинарите во локалните ТВ биле побројни од новинарките – слика која отскокнува од генералниот заклучок дека новинарството во телевизиите и радијата е генерално обоено со поголемо женско присуство. Во 2019

година имало 32 новинари и 26 новинарки, односно новинарите биле побројни од своите колешки за 6. Во 2020 година, со падот на бројките на жените (23) и мажите (24), разликата се намалила за 1 во корист на мажите. Веќе во 2021 година, бројот на новинарките се зголемил за 1 (24), а на мажите се намалил за 3 (21), со што жените го преземале водството во оваа категорија. Во 2022 година, бројот на новинарите се намалил за уште 2 (19), а бројот на жените повторно пораснал за 1 (25), па разликата помеѓу нив била 6 во корист на новинарките.

Слика 90: Број на новинар(к)и во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

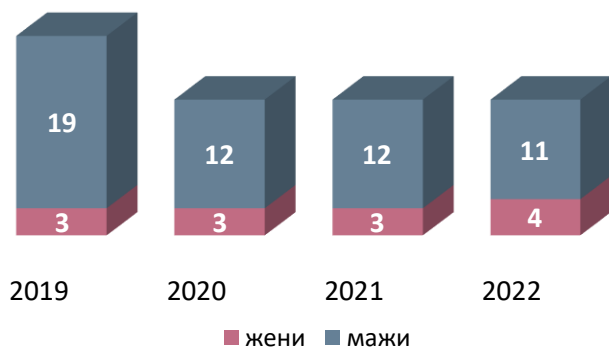
Во поглед на техничкиот кадар во локалните телевизии, мажите биле побројни од жените во сите анализирани години.

Слика 91: Број на жени и мажи во техничкиот кадар во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

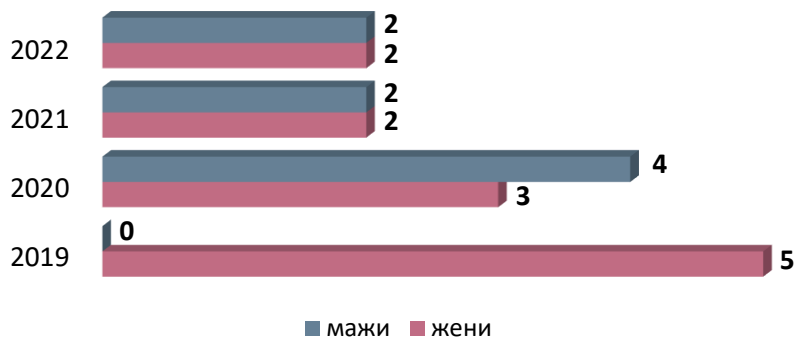
Во 2019 година, имало најголем број жени и мажи во техничкиот кадар, споредено со другите анализирани години – 3 жени и 15 мажи. Воедно, тоа е годината кога била забележана најголемата разлика помеѓу нив, 12 во корист на мажите. Следната година, бројот на мажите се намалил на 12, а бројот на жените на 1. Во 2021 и 2022 година, во техничкиот кадар во локалните ТВ имало по 9 мажи и по 2 жени, така што најмалата разлика помеѓу нив – била 7.

Ваквата ситуација со родовата застапеност била слична и кај реализаторскиот кадар во локалните ТВ. Мажите во оваа категорија биле најмногу застапени во 2019 година (19), во следните две години нивниот број се симнал на 12, а во 2022 година - на 11. Жените во реализаторскиот кадар во локалните ТВ, во 2019, 2020 и 2021 година ги имало по 3, а во 2022 година станале 4. Со оглед на фактот дека во 2022 година, бројката на мажите била најниска (11), а на жените највисока (4), тоа е годината кога разликата помеѓу нив била најмала – 7 во корист на мажите. Разликата во родовата застапеност во оваа категорија била најголема во 2019 година, кога мажите биле побројни од жените за 16, а тоа пак се должи на најголемата бројност на мажите таа година.

Слика 92: Број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Бројките на мажите и жените во маркетинг секторите во локалните телевизии претрпеле повеќе промени во текот на анализираните години.

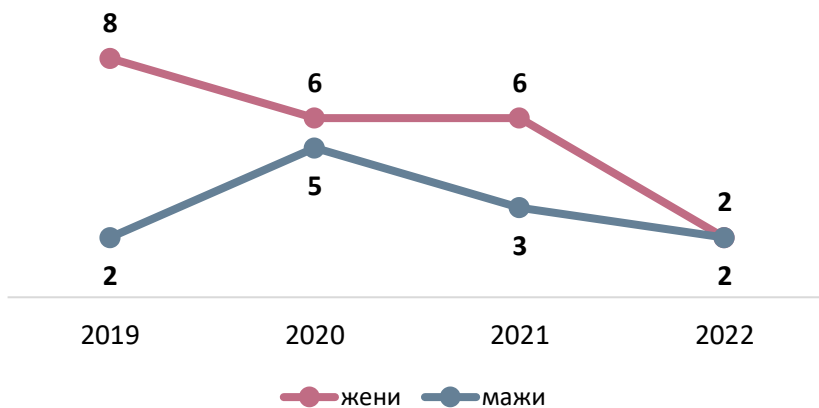
Слика 93: Број на жени и мажи во маркетинг секторите во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Досегашните податоци од родовите анализи на вработените во телевизиите, покажуваат генерална слика на поголема застапеност на жените во маркетинг секторите, во споредба со нивните колеги мажи. Така, почнувајќи од 2019 година, во оваа категорија имало 5 жени и ниту еден маж. Иако станува збор за мали броеви, оваа состојба драстично се променила во 2020 година, кога во маркетинг секторите во локалните ТВ биле вработени 4 мажи, а бројот на жените се намалил на 3, па мажите биле побројни од жените за 1. Во 2021 и во 2022 година, мажите и жените во оваа категорија се изедначиле – ги имало по 2.

Интересни се и податоците кои се однесуваат на застапеноста на жените и на мажите во преостанатиот кадар во локалните ТВ.

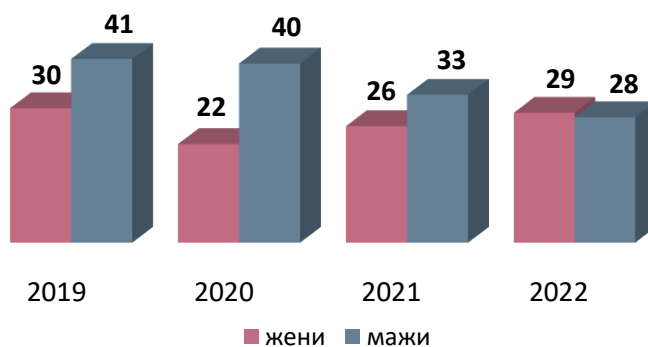
Во 2019 година, во преостанатиот кадар во ТВ на локално ниво имало најмногу жени во споредба со останатите анализирани години – 8, додека бројот на мажите бил 2. Следната година, бројот на жените се намалил на 6, а бројот на мажите се зголемил на 5, со што тие значително се доближиле. Во 2021 година, бројот на жените останал ист, а бројот на мажите се намалил на 3. Конечно, во 2022

година, бројките на жените и мажите во оваа категорија се изедначиле – по 2.

Слика 94: Број на жени и мажи во преостанатиот кадар во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

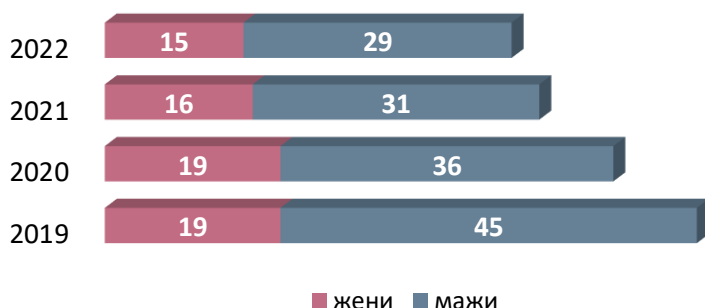
Исклучок од досегашните податоци кои покажуваат поголема бројот на жените со ВСС во телевизиите се случил кај телевизиите на локално ниво.

Слика 95: Број на жени и мажи вработени со ВСС во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Мажите со ВСС биле побројни од своите колешки од 2019 до 2021 година. Споредено со останатите години, во локалните ТВ во 2019 година имало најмногу мажи и жени со ВСС – 41 маж и 30 жени. Во 2020 година, бројот на жените опаднал на 22, а бројот на мажите на 41, со што таа година била најголема разликата помеѓу нив – 18 во корист на мажите. Во 2021 година, бројот на мажите опаднал за 7 (ги имало 33), а бројот на жените се искачил на 26. Потоа, во 2022 година, бројот на жените се искачил на 29, а бројот на мажите опаднал на 28, со што жените биле побројни од мажите за 1 (што ја претставува и најмалата разлика меѓу нив во сите анализирани години).

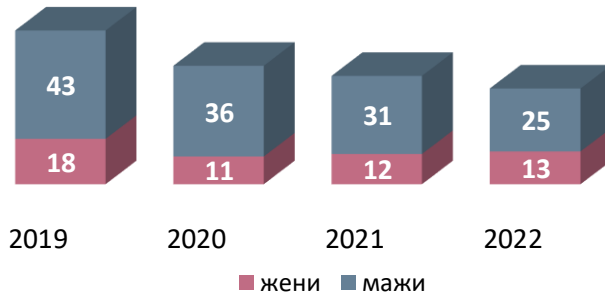
Во поглед на средната стручна спрема (ССС), мажите биле побројни од жените во сите анализирани години.

Слика 96: Број на жени и мажи вработени со ССС во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

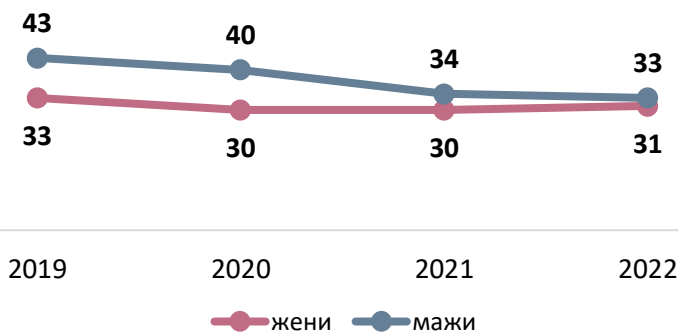
Најмногу мажи и жени во оваа категорија имало во 2019 година – 45 мажи и 19 жени, односно мажите биле побројни од жените за 26. Во 2020 година, бројот на жените останал ист, а бројот на мажите опаднал на 36. Во следните две години, застапеноста и на мажите и жените со ССС благо се намалила. Во 2021 година имало 31 маж и 16 жени, во 2022 година мажите со ССС биле 29, а жените 15.

Всушност, таа година била забележана најмалата разлика помеѓу нив – 4 во корист на мажите. Бројката на мажите со ССС во локалните ТВ, во анализираниите години се намалила за 16, а кај жените за 4.

Слика 97: Број на жени и мажи во редовен работен однос во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Помалата застапеност на жените како вработени во локалните телевизии се пресликува и во поглед на вработените во редовен работен однос, и тоа всушност претставува константа од 2012 година, па се до 2022. Најголемите разлики во оваа категорија биле во 2019 и 2020 година кога мажите во редовен однос биле побројни од жените за 25. Во 2021 година, се забележува благ пад на бројот на мажите во редовен работен однос во споредба со 2020 година, па разликата помеѓу нив се намалила на 19 во корист на мажите. Најмалата разлика помеѓу мажите и жените во редовен работен однос била во 2022 година кога жените биле помалубројни од мажите за 12.

Слика 98: Број на хонорарно ангажирани жени и мажи во ТВ на локално ниво (2019 – 2022)

Слична е ситуацијата и со хонорарниот ангажман на жените и мажите во локалните ТВ станици низ годините. Во 2019 и 2020

година, мажите во оваа категорија биле побројни од жените за 10. Во 2021 година, бројот на мажите значително опаднал (од 40 во 2020 на 34 во 2021 година) и со тоа разликата помеѓу нив се намалила на 4. Бројките на хонорарно вработените мажи и жени во локалните ТВ најмногу се приближиле во 2022 година, кога мажите биле побројни од жените за 3 (33 мажи и 31 жена).

Родова структура на вработените во радиостаниците

Родова структура на вработените во сите радиостаници

(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

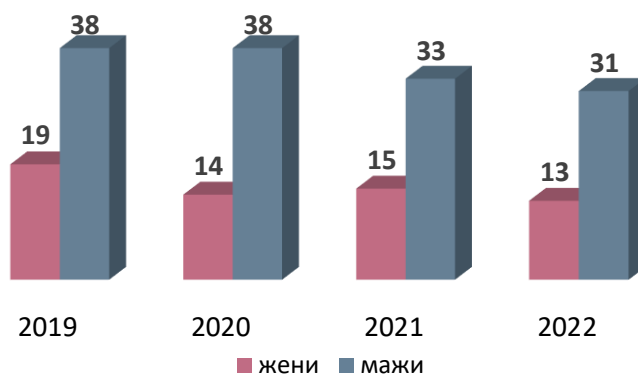
Во македонскиот етер, во 2022 година биле активни 64 радиостаници. Од нив, 4 имале дозвола за емитување на национално, 16 на регионално и 44 на локално ниво.

Во нив, во последната година од анализата, биле вработени 506 медиумски работници (233 биле жени, а 273 мажи), односно најмалку во анализираните четири години: во 2019 имало вкупно 637, во 2020 – 640, а во 2021 – 557 вработени. Мажите имале најголема предност пред жените во 2020 кога ги имало за 82 повеќе, што е резултат на истовременото зголемување на застапеноста на мажите за 20 во однос на претходната година и намалување на жените за 17. Најмногу жени меѓу вработените имало во 2019 – 296, а најмалку во 2022 – 233, односно нивниот број опаднал за 63 во текот на четирите години. Кај мажите, бројот на вработени најпрвин се зголемува, но потоа паѓа така што разликата меѓу нивната најголема (во 2020) и најмала застапеност (во 2022) изнесува 88.

Слика 99: Број на жени и мажи во сите радија (2019 – 2022)

На ниво на целата радио индустрија, бројот на управителки/директорки во периодот 2019-2022 секогаш бил повеќе од двојно помал во однос на мажите на истата позиција. Најголем број управителки/директорки имало во 2019 година – 19, но со текот на години тој број се намалил поради згаснувањето на неколку регионални и локални радија. Најголем број управители/директори имало во 2019 и 2020 година – 38, а најмалку во 2022 година - вкупно 44 (13 жени и 31 маж), што е за 13 помалку отколку во почетната година на анализа. Таа година го бележи и Најнискиот број управителки/директорки.

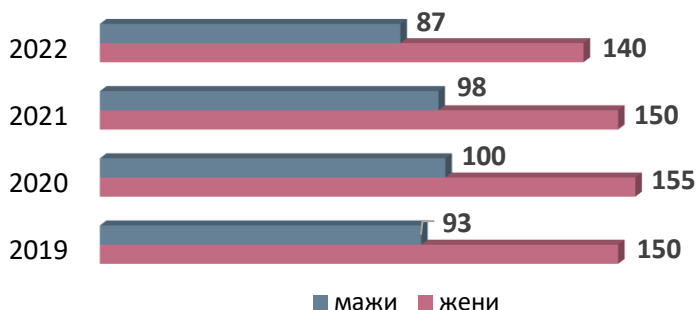
Слика 100: Број на управител(к)и/директор(к)и во сите РА низ годините

Во поглед на уредништвото во радио индустријата, продолжува трендот започнат од 2018 година бројот на уреднички да биде поголем од бројот на уредници. Така во 2019 година се евидентирани 49 уреднички и 39 уредници, а разликата од 2020 до 2022 се намалувала и во 2022 е достигната еднаквост помеѓу уредниците и уредничките.

Слика 101: Број на уредници/чки во сите РА низ годините

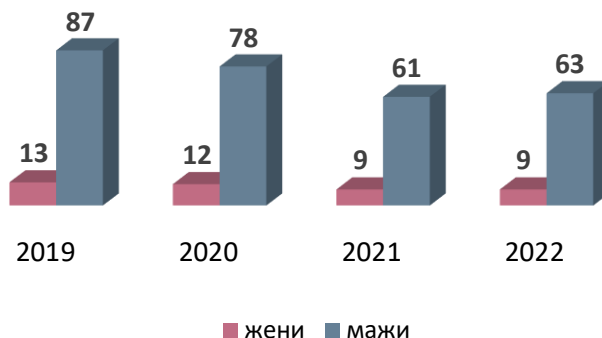
Во новинарската професија, на ниво на сите радиостаници, како и кај телевизиите, жените имаат предност пред мажите. Во 2019 година имало 150 новинарки и 93 новинари, со што жените биле побројни од мажите за 57 што пак е најголемата разлика меѓу нив во четирите споредбени години. Најмногу новинарки и новинари имало во 2020 година – 155 наспроти 100.

Слика 102: Број на новинар(к)и во сите РА низ годините

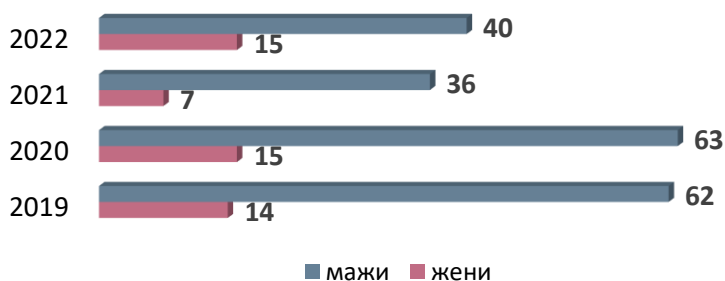
Слично како кај телевизиите на сите нивоа, мажите доминираат во техничкиот кадар и кај радиостаниците. Во 2019 и 2020 година, во радијата како технички кадар биле вработени вкупно 100 лица, но во 2021 бројот драстично се намалил на вкупно 70. Слична состојба е евидентирана и во 2022 година кога бројот се зголемил само за двајца техничари. Сепак, во секоја од

анализираните години е очигледна драстична разлика во корист на мажите која се движи во распон од 74 (во 2019) до 52 (во 2021).

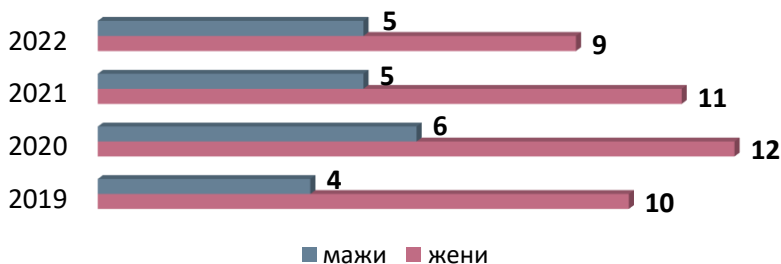
Слика 103: Број на технички кадар во сите РА низ годините

Уште една категорија во која има големи разлики помеѓу мажите и жените е реализаторскиот кадар. Бројот на вработени лица е во пад од 2021 година, но соодносот помеѓу мажите и жените е речиси еднаков. Во 2019 година од вкупно 76 вработени, 14 биле жени, а 62 мажи. Речиси идентична била ситуацијата и во 2020 година кога реализаторскиот кадар во РА е зголемен за само 2 лица, но мажите остануваат повеќе од 4 пати позастапени од жените. Поголема промена се забележува во 2021 година кога се преполовува застапеноста и на жените и на мажите, но вторите се за пет пати побројни. Во 2022, вкупниот број вработен реализаторски кадар се зголемил на 55 лица (односно за 12) но се менува соодносот – сега мажите биле за околу 2,5 пати побројни.

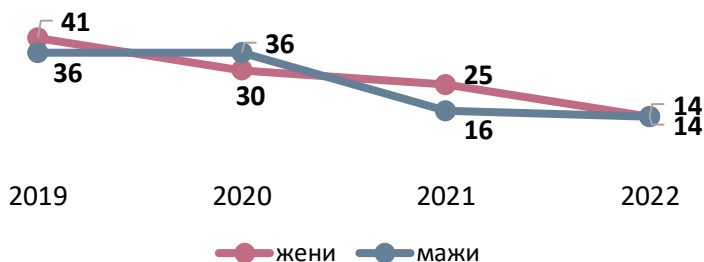
Слика 104: Број на реализаторски кадар во сите РА низ годините

Маркетинг секторите во радиостаниците се средини во кои преовладуваат жените. Иако бројот на вработени е драстично помал од тој во телевизиите, сепак жените во радио маркетингот низ годините секогаш биле двојно побројни од мажите.

Слика 105: Број на вработени во маркетинг во сите РА низ годините

Кај преостанатиот кадар, во кој влегуваат возач(к)ите, хигиеничар(к)ите, секретар(к)ите и останатите вработени, вкупниот број вработени континуирано бележи пад. Притоа, жените биле побројни во 2019 и 2021 година, во 2020 имало 36 мажи и 30 жени, а во 2022 бројот на мажи и жени вработени како дел од преостанатиот кадар во радиостаниците се изедначил.

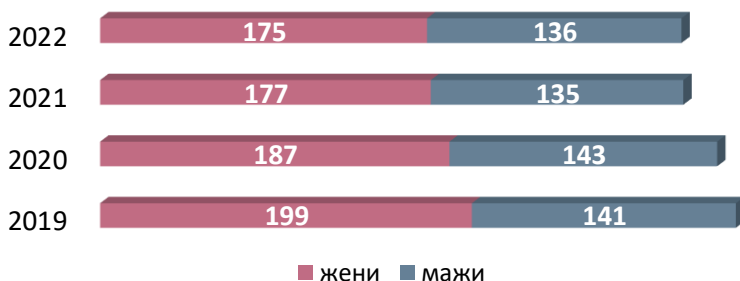

Слика 106: Број на преостанат кадар во сите РА низ годините

Агенцијата и во оваа родова анализа за структурата на вработените одлучи да ги прикаже и бројот на вработени согласно нивниот степен на образование. Како и во претходната анализа, кога беа прикажани податоци за периодот од 2012-2018 така и од 2019 до 2022 година, бројот на вработени жени е поголем од тој на мажи со завршено високо образование. Обратна е ситуацијата кај

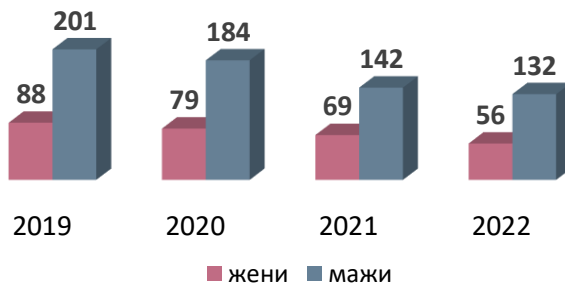
структурата на вработени со завршено средно образование, каде што мажите се два до три пати побројни од жените. Очекувано најголема разлика е забележана во 2019 година кога и бројот на вкупно вработени лица во радијата бил најголем.

На ниво на сите радиостаници, жените со ВСС биле побројни од нивните колеги. Најмногу жени со ВСС биле вработени во 2019 година кога ги имало 199, односно биле за 58 побројни од мажите, кои пак биле 141. Мажите со ВСС биле најбројни во 2020 година – 143, а најмалку биле застапени во 2021 година – 135.

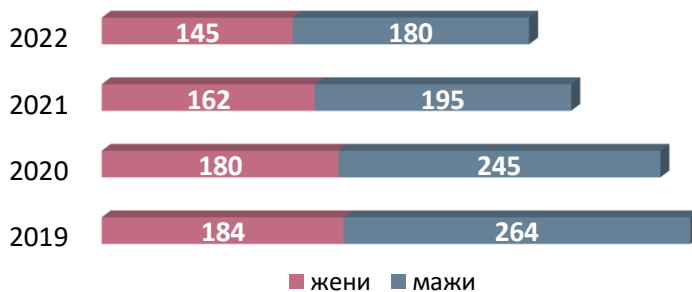
Слика 107: Број на вработени со ВСС во сите РА низ годините

Сликата е сосема поинаква кога се работи за средната стручна спрема (ССС). Во оваа категорија, мажите биле побројни во секоја од анализираниите години. Најмногу мажи со средна стручна спрема имало во 2019 година – 201, а истата година имало и најмногу жени – 88.

Слика 108: Број на вработени со СССР во сите РА низ годините

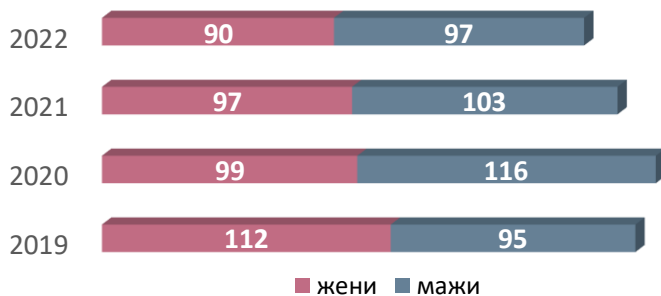
ААВМУ редовно ги добива и податоците од радиодифузерите за редовно и за хонорарно вработените лица. Овие податоци се важни да се презентираат поради поголемата економска сигурност на лицата коишто се редовно вработени во радиостаниците. Родовата разлика не е толку истакната како кај различниот степен на образование, но во континуитет бројот на мажите кои се во редовен работен однос е поголем од бројот на жените.

Слика 109: Број на вработени во редовен работен однос во сите РА низ годините

Бројот на редовно вработени мажи и жени опаѓал во континуитет почнувајќи од 2019, па се до 2022. Така, од приложениот графикон може да се забележи дека во 2019 година, кога имало најмногу вработени во радиостаниците (вкупно 448), бројот на мажи во редовен работен однос бил 264 и на жени 184. Најмалку вработени биле евидентирани во 2022 година, кога вкупниот број изнесувал 325, 180 мажи и 145 жени во редовен работен однос. Најмалата предност на мажите во однос на жените била во 2021 и изнесувала 33.

Во поглед на хонорарниот ангажман во периодот од 2019 до 2022 соодносот на мажи и жени варира. Во 2019 година имало повеќе жени (112) меѓу хонорарците во радиостаниците отколку мажи (95), но во наредните три анализирани години, бројот на мажи е поголем при што не се забележани големи разлики.

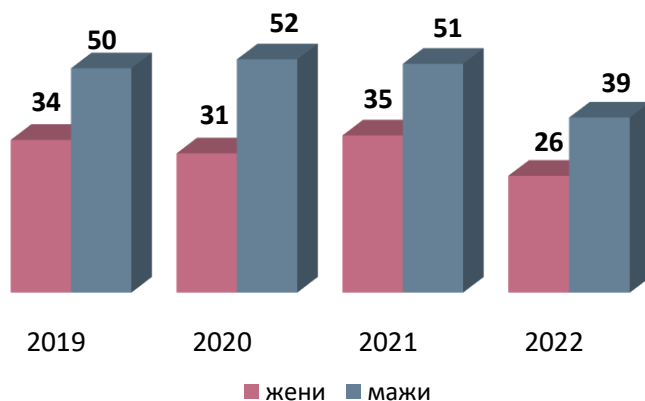

Слика 110: Број на хонорарно ангажирани во сите РА низ годините

Родова структура на вработените во националните радиостаници

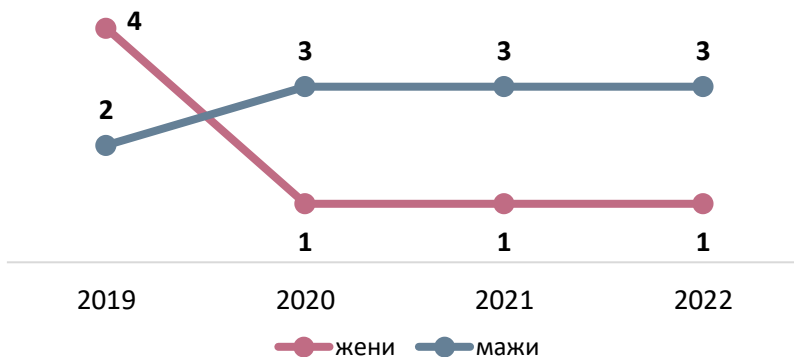
(со споредбени показатели 2019 – 2022 год.)

Во македонскиот етер постојат 4 радиостаници кои емитуваат програма на национално ниво: Антена 5, Канал 77, Радио Метрополис и Радио Јон. Во нив, во 2022 година имало вкупно 65 вработени, од кои 26 жени а 39 мажи. Ова претставува најмал број вработени во четирите анализирани години, а најголемиот е забележан во 2021 - 86. Најмногу жени во националните РА имало во 2021 година (35) а најмногу мажи во 2020 година (52).

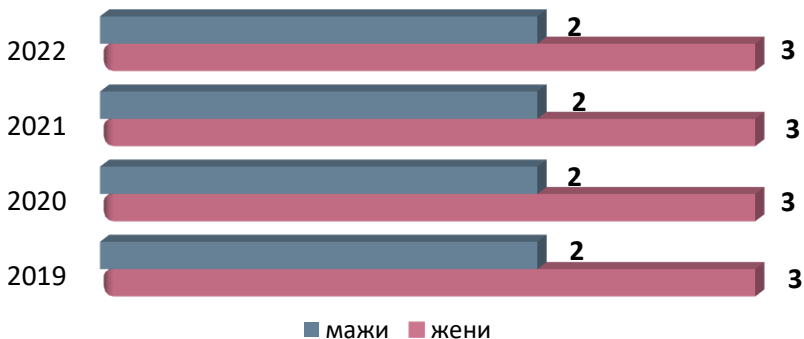
Слика 111: Број на жени и мажи во националните РА низ годините

Кај радијата на национално ниво, управителките/директорките биле побројни од управителите/директорите единствено во 2019 година. Во 2020, 2021 и 2022 година, жена управувала само со едно национално радио додека три национални радија имале свои управители/директори.

Слика 112: Број на управител(к)и/директор(к)и во националните РА низ годините

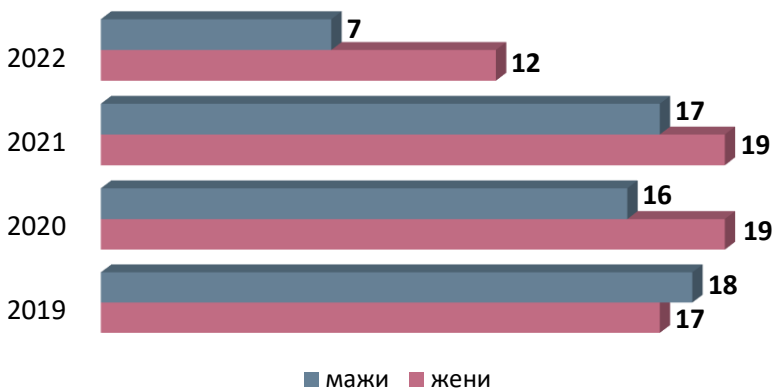
Бројот на уреднички и уредници во националните радиостаници, останал ист во текот на целиот период за анализа, почнувајќи од 2019 па до 2022 континуирано имало 3 жени и 2 мажи на овие позиции.

Слика 113: Број на уредници/чки во националните РА низ годините

Во оваа анализа, 2019 година претставува почеток на споредбените резултати од кои понатаму се извлекуваат заклучоците и трендовите во врска со родовата структура на вработените во медиумите. Така во 2019 евидентирани биле вкупно 35 новинар(к)и во националните радија од кои 17 мажи и 18 жени. Во наредните 2 години, вкупниот број новинар(к)и не се

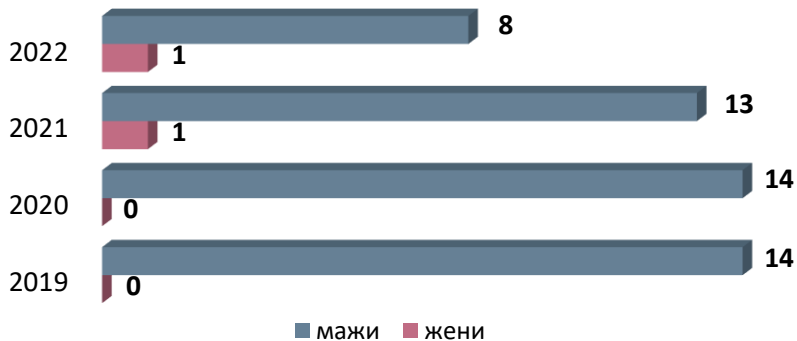
менувал значително, така што во 2020 година имало 19 новинарки и 16 новинари, односно 19 новинарки и 17 новинари во 2021. Во 2022 година, евидентен е значителен пад на вкупниот број новинар(к)и и, од вкупно 36 новинар(к)и во 2021, во 2022 бројот се намалил на 19, и тоа 12 новинарки и 7 новинари. Ова соодветствува со намалувањето на вкупниот број на вработени во радиодифузната индустрија.

Слика 114: Број на новинар(к)и во националните РА низ годините

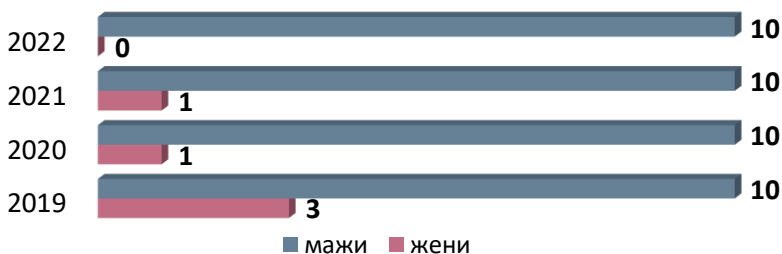
Интересна е состојбата со родовата структура на вработените во техничкиот кадар на ниво на националните радиостаници. Во телевизиската индустрија, во техничкиот кадар мажите биле значително побројни од жените во секоја од споредбените години, но сепак жените биле делумно застапени во оваа категорија.

Кај националните радиостаници, во 2019 и 2020 воопшто немало техничарки, а во 2021 и 2022 година имало само една. Во текот на првите три анализирани години (2019, 2020, 2021) не биле забележани големи промени во бројот на техничарите, но намалувањето е евидентно во 2022 како и кај сите категории вработени.

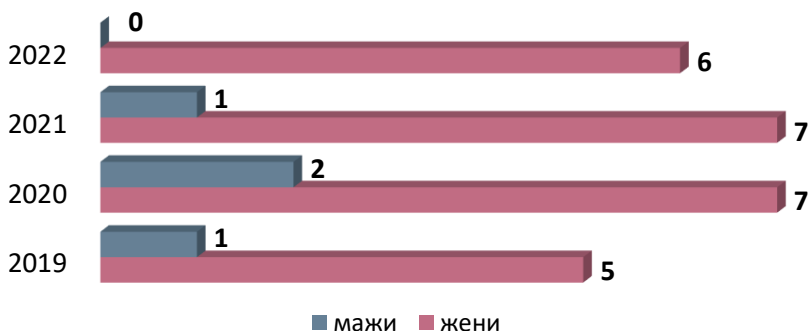
Слика 115: Број на технички кадар во националните РА низ годините

Состојбата кај реализаторскиот кадар во националните радија е слична како и кај техничкиот кадар. Бројот на мажи во периодот од 2019-2022 година бил непроменет (10), а бројот на жени, од 3 во 2019 година се намалил на една жена во 2020 и 2021 за во 2022 година да нема ни една жена која е евидентирана како вработена во реализаторскиот кадар во националните радија.

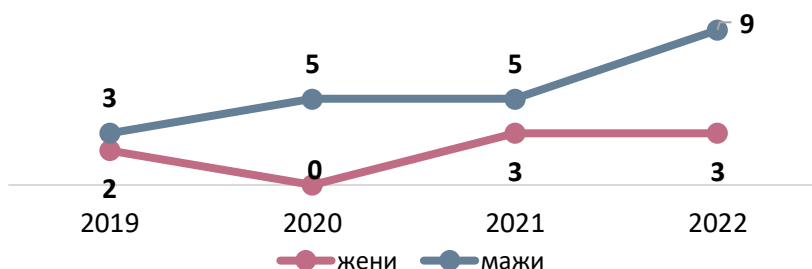
Слика 116: Број на реализаторски кадар во националните РА низ годините

Жените речиси без исклучок биле доминантни во маркетинг секторите на медиумите, на сите нивоа. Во националните радиостаници, бројот на мажите бил секогаш помал од оној на жените, а во 2022 година во маркетинг секторот не бил евидентиран ниту еден маж. Бројот на жените во маркетинг секторот во овие четири години варирал од 5 до 7 вработени.

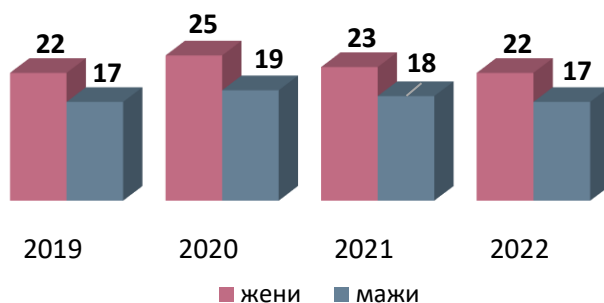
Слика 117: Број вработени во маркетинг во националните РА низ годините

Во поглед на преостанатиот кадар, бројот на мажите и жените бил мал и варираше. Во текот на четирите анализирани години, мажите биле секогаш побројни со тоа што во 2020 година не била евидентирана ниту една жена како дел од преостанатиот кадар. Најмногу мажи во преостанатиот кадар во националните РА имало во 2022 година (9), а најмногу жени имало во 2021 и во 2022 година (по 3). Најмалку мажи во преостанатиот кадар имало во 2019 година кога биле 3.

Слика 118: Број на преостанат кадар во националните РА низ годините

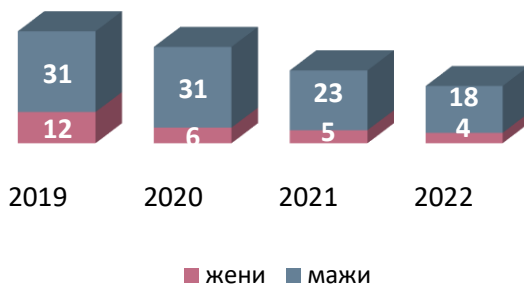
Во однос на родовите разлики на вработените во националните радија со висока стручна спрема, жените биле побројни за 5 во 2019, 2021 и 2022, а во 2020 година имало 6 жени повеќе од мажи. Најмногу жени (25) и мажи (19) со ВСС во националните РА имало во 2020 година, а најмалку во 2019 и 2022 година (по 22 жени и 17 мажи).

Слика 119: Број на вработени со ВСС во националните РА низ годините

Меѓутоа состојбата кај националните радија за лицата со средна стручна спрема е комплетно поинаква. Тука мажите биле доминантно побројни од жените низ сите четири анализирани години. Во 2019 година околу 2,5 пати побројни, (31 мажи и жени 12), а во 2020, 2021, 2022 биле повеќе од четири пати побројни.

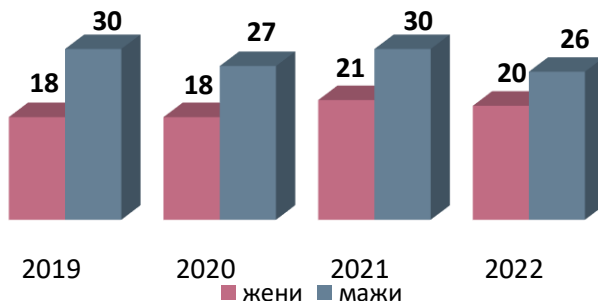
Најмногу мажи со ССС имало во 2019 и 2020 година (по 31), а најмногу жени во 2019 година – 12. Најмалку мажи (18) и жени (4) со ССС имало во 2022 година.

Слика 120: Број на вработени со ССС во националните РА низ годините

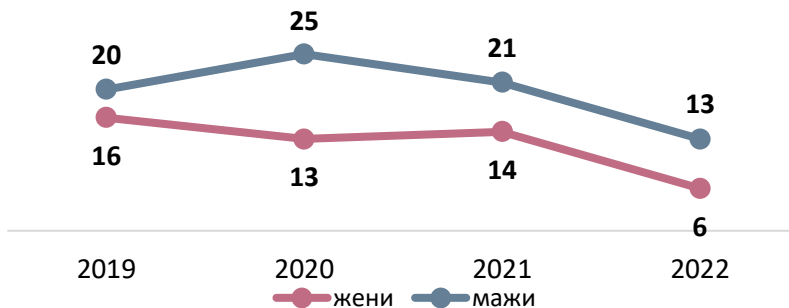
Кај националните радиостаници, низ четирите анализирани години, во редовен работен однос секогаш имало повеќе мажи. Разликата се намалувала во текот на анализираниот период, па така Во 2019 година имало 30 мажи и 18 жени во редовен работен однос, а во последната анализирана година (2022), имало 26 мажи и 20 жени. Бројот на мажи во редовен работен однос, во текот на

анализираните години се намалувал, а бројот на жените се зголемувал.

Слика 121: Број на вработени во редовен работен однос во националните РА низ годините

Во однос на хонорарно вработените лица во националните радија, со исклучок на 2020 кога бројот на мажите се зголемил за 5, а бројот на жените се намалил за 3, забележителен бил континуиран пад низ годините, но трендот на повеќе ангажирани мажи од жени опстојувал од 2019 до 2022 година. Родовиот сооднос бил речиси двоен во корист на мажите. Најмногу хонорарно ангажирани мажи имало во 2020 година (25), а жените во оваа категорија биле најбројни во 2019 година (16). Најмалку хонорарно ангажирани мажи (13) и жени (6) во националните РА имало во 2022 година.

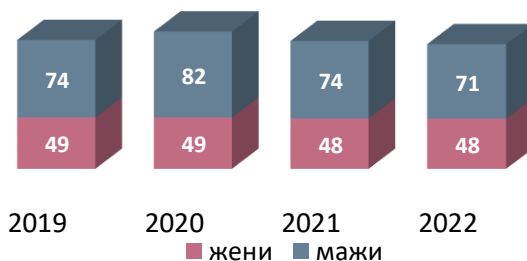

Слика 122: Број на хонорарно ангажирани во националните РА низ годините

Родова структура на вработените во регионалните радиостаници

(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Во македонскиот етер во 2022 година, имало 16 радиостаници со дозвола за емитување на регионално ниво. Во нив работеле вкупно 119 лица од кои 48 жени и 71 маж. Бројот на вработени не се променил значително низ анализираните години како ни разликата помеѓу вработените мажи и жени.

Слика 123: Број на вкупен број на вработени во регионалните РА низ годините

Во последната година од оваа анализа, имало вкупно 10 управител(к)и/директор(к)и - 2 жени и 8 мажи. Всушност, бројот на управителки/директорки бил константен во сите четири години, а бројот на управителите/директорите од година во година се намалувал. Така во 2019 и 2020 биле евидентирани 11, а во 2021 година 9 мажи. Мажите биле побројни на раководните позиции и во регионалните радија меѓу четири и пет ипол пати.

Слика 124: Број на управител(к)и/директор(к)и во регионалните РА низ годините

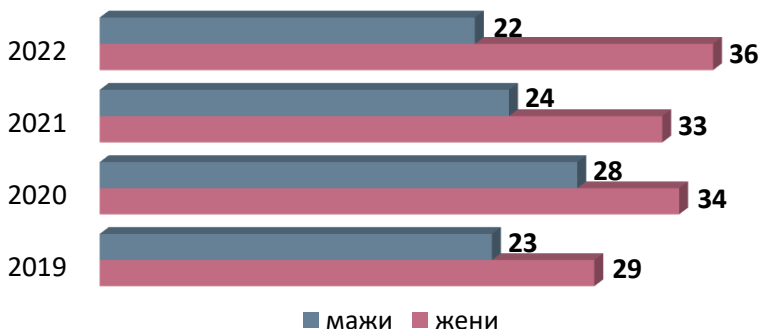
Во поглед на уредништвото во регионалните радија, мажите и жените биле различно застапени во текот на споредените години. Уредничките биле побројни во 2019 година, 13 уреднички и 8 уредници, но од 2019 до 2022 година бројот на уредници бил поголем од тој на уредничките. Всушност, во 2019 година бил евидентиран најмалиот број уредници (8) и најголемиот број уреднички (13). Најмалку уреднички, односно двојно помалку отколку уредници, имало во 2022 година (5). Уредниците биле најбројни во 2021 година (11).

Слика 125: Број на уредници/чки во регионалните РА низ годините

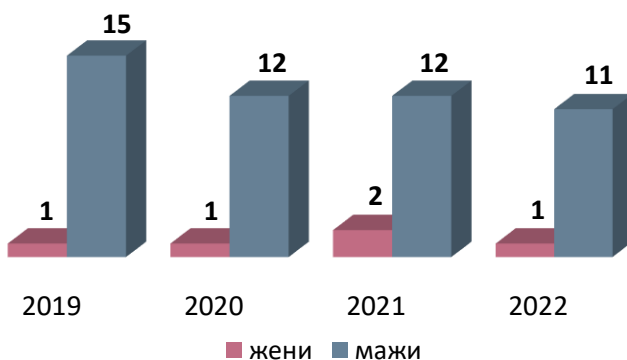
Новинарките во регионалните радија низ четирите анализирани години биле секогаш побројни од новинарите.

Разликата меѓу нив се зголемувала од година во година, па така, разликата од 6 лица во 2019 година - 23 новинари наспроти 29 новинарки, во 2022 година пораснала на 14 - 22 новинари и 36 новинарки. Бројот на вработени новинар(к)и бил највисок во 2022 што е сосема спротивно од останатите категории на вработени во регионалните радија. Најмногу новинари имало во 2020 година (28) а најмалку во 2022 година (22). Бројот пак на новинарките бил најнизок во 2019 година.

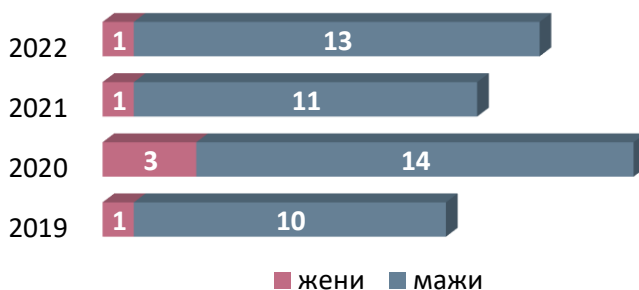
Слика 126: Број на новинар(к)и во регионалните РА низ годините

Застапеноста на жените во техничкиот кадар кај регионалните радија, во текот на анализираниите години била ниска. Состојбата била речиси непроменета споредбено со претходната анализа, односно бројот на жени варираше од една до две вработени во техничкиот кадар. Во 2019 година имало 15 техничари во регионалните радија, 12 во 2020 и 2021 и 11 во 2022 година. Најголемата разлика помеѓу жените и мажите во оваа категорија била во 2019 година кога мажите биле побројни од жените за 14.

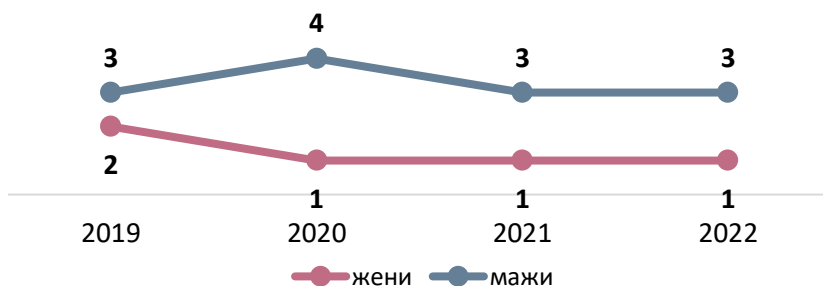
Слика 127: Број на технички кадар во регионалните РА низ годините

Ниската застапеност на жените се пресликува и кај реализаторскиот кадар во регионалните РА. Слично како кај техничкиот кадар, во 2019, 2021 и 2022 година имало само една реализаторка, додека во 2020 имало 3. Бројот на мажи во оваа категорија вработени се движел на следниов начин: 10 во 2019 година, 14 во 2020 година, 11 во 2021 година и 13 во 2022 година. Родовите разлики кај техничкиот и реализаторскиот кадар имаат континуитет почнувајќи од 2013 година.

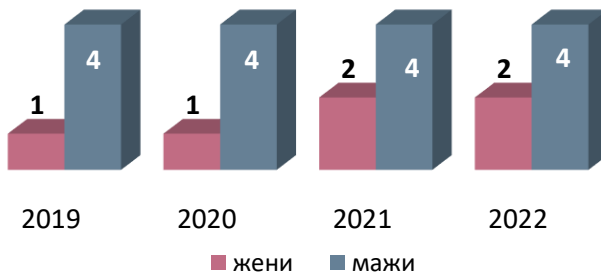
Слика 128: Број на реализаторски кадар во регионалните РА низ годините

Бројот на вработени во маркетинг секторот на регионалните радија, во анализираниите години не надминувал повеќе од 5 лица. Иако се работи за мала бројка, сепак и тука може да се забележи одреден тренд низ анализираниите години. Во 2019 имало вработено 2 жени, додека во 2020, 2021 и 2022 година - само една. Во 2019, 2021 и 2022 имало по 3 мажи, додека во 2020 – 4. Досегашните анализи на родовата структура на вработени во маркетинг секторите во ТВ и РА вообичаено покажуваат поголема бројност на жените во оваа категорија, што не е случај и кај регионалните РА.

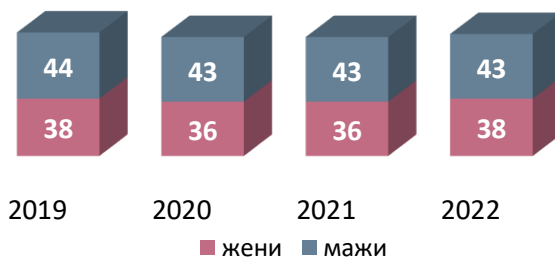
Слика 129: Број на вработени во маркетинг во регионалните РА низ годините

Застапеноста на мажите и жените во преостанатиот кадар кај регионалните радија е слична со онаа во маркетинг секторот. Вкупниот број бил прилично мал и родовата разлика се движела помеѓу 2-3 лица. Во четирите анализирани години имало по 4 мажи вработени како дел од преостанатиот кадар, а во однос на жените, во 2019 и 2020 година имало евидентирано по една жена, а во 2021 и 2022 по две.

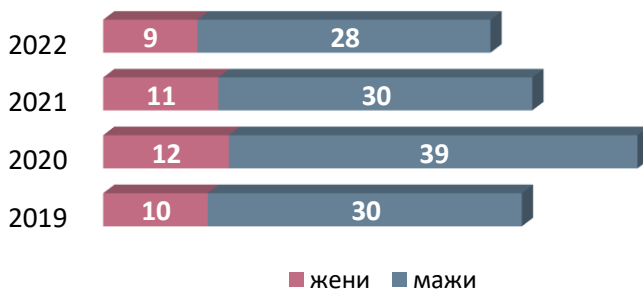
Слика 130: Број на преостанат кадар во регионалните РА низ годините

Во регионалните радија, високата стручна спрема е категорија во која не биле евидентирани големи разлики помеѓу мажите и жените и соодносот бил сличен како и кај националните радија. Кај регионалните радија, мажите бил побројни за 5 до 7 лица од жените со ВСС во сите четири анализирани години. Најголема разлика се јавила во 2020 и 2021 година кога имало 43 мажи и 36 жени со ВСС.

Слика 131: Број на вработени со ВСС во регионалните РА низ годините

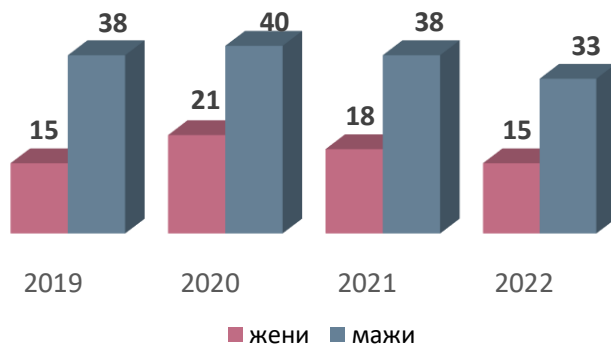
Состојбата со родовата застапеност во поглед на средната стручна спрема е речиси идентично пресликана кај сите радија и телевизији, во секоја од споредбените години – оваа категорија е претежно доминирана од страна на мажите. Соодносот не е драстично променет почнувајќи од 2012 година која беше почетна година во минатата родова анализа (2012-2018).

Слика 132: Број на вработени со ВСС во регионалните РА низ годините

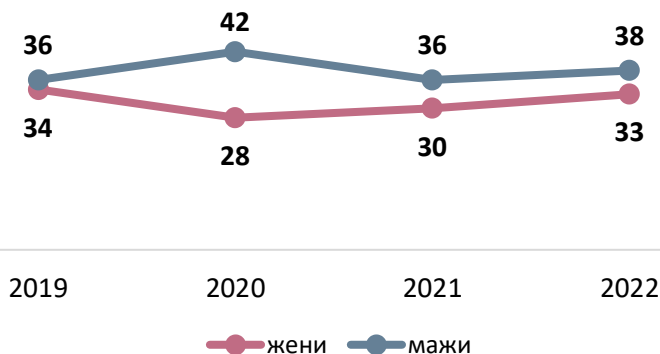
Во периодот 2019-2022 година, мажите биле тројно побројни од жените со средно стручно образование. Најголема разлика била

евидентирана во 2020 година, кога имало најмногу вработени со ССС (51) од кои 12 жени и 39 мажи. Најмалку мажи (28) и жени (9) со ССС имало во 2022 година, а најмалите разлики меѓу нив биле во 2021 и 2022 година, кога мажите биле побројни за 19.

Слика 133: Број на вработени во редовен работен однос во регионалните РА низ годините

Во редовен работен однос во периодот 2019-2022 година евидентирани биле двојно повеќе мажи отколку жени. Разликата меѓу нив флукутирала низ годините зависно од вкупниот број на вработени, со најголема разлика во 2019 година – 15 жени и 38 мажи. Ова е резултат и на големата разлика помеѓу вкупниот број вработени лица во регионалните радија каде што, како што е наведено на почетокот на ова поглавје, мажите се далеку побројни од жените.

Слика 134: Број на хонорарно ангажирани во регионалните РА низ годините

Родовата застапеност кај хонорарно ангажираните лица во регионалните радија, исто така покажува динамични промени, во споредба со телевизиите и радијата на останатите нивоа. Иако хонорарно ангажираните мажи биле побројни од нивните колешки во секоја од годините, во оваа категорија се забележуваат промени во соодносот меѓу нив. Така во 2019 година разликата била само 2 лица, во 2020 имало 42 мажи и 28 жени ангажирано хонорарно и ова е годината кога е забележлива најголема разлика од 14 мажи повеќе која се должи на истовременото намалување на бројот на хонорарките и зголемување на хонорарците. Во 2021 имало 36 мажи и 30 жени, односно 38 мажи и 33 жени во 2022 година.

Родова структура на вработените во локалните радиостаници

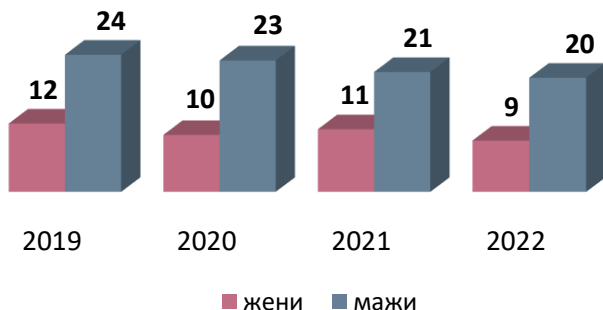
(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Во текот на 2022 година, во македонскиот етер програма емитувале вкупно 44 локални радија. Во нив, вработени биле вкупно 172 лица, од кои 81 жена и 91 маж. Всушност, жените биле побројни од мажите во локалните РА во 2019, 2020 и 2021 година, а во 2022 мажите го земале водството (кога ги имало за 10 повеќе), што пак се должи на значителниот пад на бројот на жените во оваа категорија. Најмногу жени (102) и мажи (96) во локалните РА имало во 2019 година.

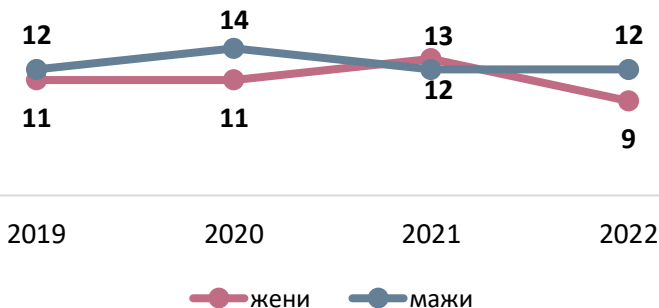
Слика 135: Број на вкупен број на вработени во локалните РА низ годините

Од вкупниот број вработени во локалните радиостаници во 2022 година, на раководни позиции биле 9 жени и 20 мажи. Овој тренд на двојно повеќе управители од управителки е забележлив низ четирите години и нема отстапување. Бројот на раководни лица пропорционално се намалувал низ годините, но соодносот останувал 2:1 во корист на мажите. Најмногу управители (24) и управителки (12) во локалните РА имало во 2019 година, а најмалку во 2022 година.

Слика 136: Број на управител(к)и/директор(к)и во локалните РА низ годините

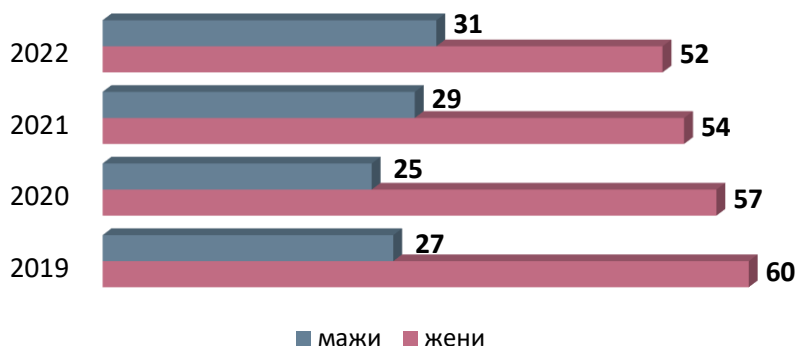
Бројот на уредници и уреднички во локалните радиостаници варираше низ годините, но немало големи отстапувања и разлики. Во 2019, 2020 и 2022 година имало повеќе уредници од уреднички, а исклучок е 2021 година кога имало 13 уреднички и 12 уредници. Тоа е всушност годината кога уредничките биле најбројни, а веќе следната година нивниот број опаднал на 9 - кога ги имало најмалку. Најмногу уредници имало во 2020 година (14), додека во останатите анализирани години ги имало по 12.

Слика 137: Број на уредници/чки во локалните РА низ годините

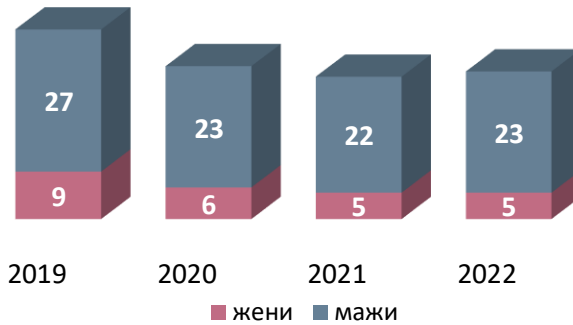
Како и кај телевизиите и кај радијата на останатите нивоа, новинарките во локалните радиостаници биле речиси двојно побројни од новинарите, во сите споредбени години. Од 2019 до 2022 година бројот на новинарки бил во постојан пад, додека кај новинарите забележливо е благо зголемување со исклучок на 2020

година кога бројот на новинари од 27 паднал на 25. Најмногу новинарки во локалните радија имало во 2019 година (60), додека најмногу новинари биле евидентирани во 2022 година (31). Најголемата разлика помеѓу нив била во 2019 година, кога новинарките биле побројни од новинарите за 33 а најмалата разлика била во 2022 година кога имало 21 маж помалку.

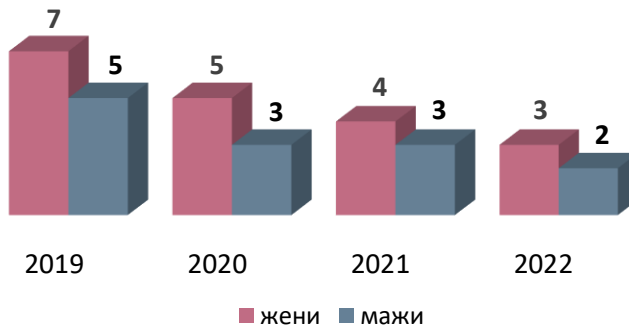
Слика 138: Број на новинар(к)и во локалните РА низ годините

Од податоците анализирани до сега, кои се однесуваат на телевизиите и на радијата на сите нивоа, се добива впечаток дека техничкиот кадар претставува доминантно “машка” категорија. Тоа важи и за радијата на локално ниво каде техничарите биле побројни од своите колешки во секоја од годините кои се предмет на оваа анализа. Во 2019 година жените во ова занимање биле трипати помалку застапени од мажите, додека во 2020, 2021 и 2022 имало околу четири пати повеќе мажи од жени вработени како технички кадар. Бројот на вработени се намалувал низ анализираниите години, во 2019 имало најмногу мажи (27) и жени (9), Додека најмалку техничари биле евидентирани во 2021 година (22), а најмалку техничарки во 2021 и 2022 година (по 5).

Слика 139: Број на технички кадар во локалните РА низ годините

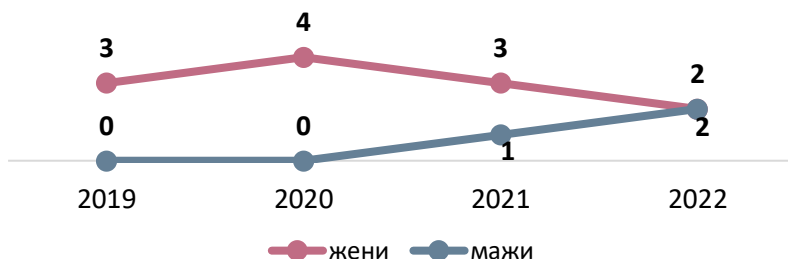
Кај реализаторскиот кадар во локалните радија имало помалку вработени лица споредено со техничкиот кадар. Трендот на намалување на вработените мажи и жени од 2019 до 2022 е забележлив и тука, со тоа што родовата разлика не била толку голема. За разлика од состојбата кај другите категории на ТВ и РА, тука жените биле малку побројни во секоја од анализираните години. Најмногу жени (7) и мажи (5) биле вработени како реализатори во 2019, но со постојаниот пад на вработени, реализаторскиот кадар во локалните радија во 2022 година бил намален на вкупно 5 лица, од кои 3 жени и 2 мажи.

Слика 140: Број на реализаторски кадар во локалните РА низ годините

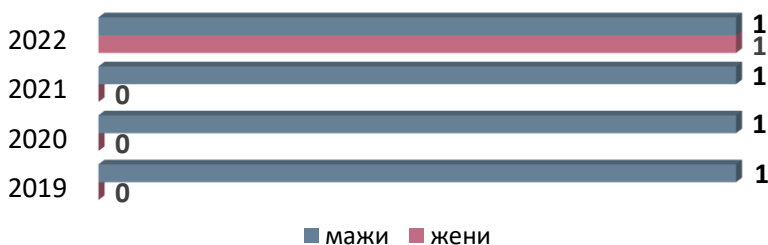
Маркетинг секторот во локалните радиостаници низ анализираните години броел само неколку лица. Во првите две

години воопшто немало мажи, наспроти 3, односно 4 жени, а во 2022 нивниот број се изедначил – по 2. Најмногу жени во овој сектор биле евидентирани во 2020 година, кога биле 4, а најмалку во 2022 година кога биле 2.

Слика 141: Број на вработени во маркетинг во локалните РА низ годините

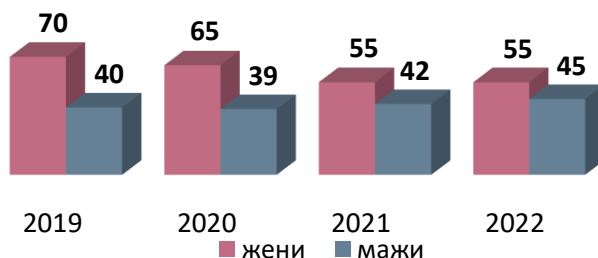
Преостанатиот кадар во локалните радиостаници, во текот на анализираниите години броел вкупно едно до две лица, така што анализа на родовата застапеност во оваа структура на вработени е методолошки неоснована.

Слика 142: Број на преостанат кадар во локалните РА низ годините

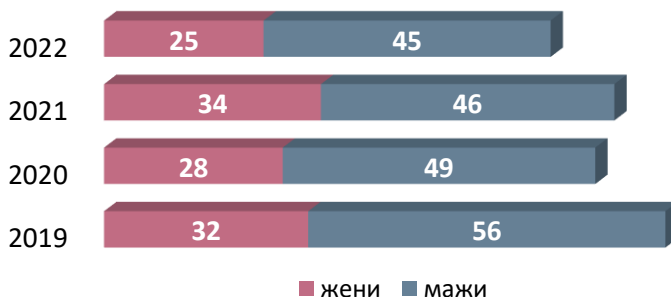
Високата стручна спрема е категорија во која жените биле побројни од мажите на речиси сите нивоа кај телевизиите и радијата, и во речиси секоја од анализираниите години. Кај локалните радиостаници, родовата застапеност во поглед на ВСС била секогаш во корист на жените, меѓутоа со тренд на опаѓање во анализираниите години. Во 2019 година имало 70 жени и 40 мажи со ВСС, во 2020 година имало 65 жени и 39 мажи, во 2021 година - 55 жени и 42 мажи, а во 2022 година 55 жени и 45 мажи. Всушност,

бројот на мажите низ годините благо се зголемувал, со исклучок на 2020 година, па од 40 мажи со ВСС во 2019 година, нивниот број во 2022 година изнесувал 45. Од друга страна, бројот на жени со ВСС во локалните РА се намалувал, па од 70 во 2019 година, нивниот број се намалил на 55 во 2021 и 2022 година.

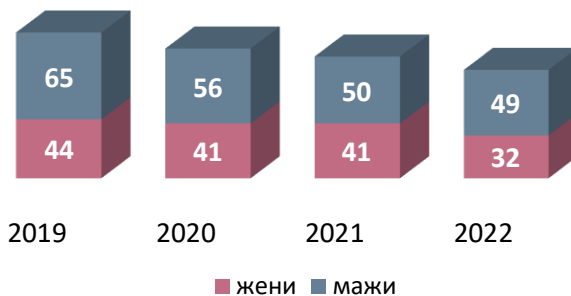
Слика 143: Број на вработени со ВСС во локалните РА низ годините

Средната стручна спрема е категорија во која мажите се редовно побројни од своите колешки. Најголем број вработени со ССС во локалните радија (88), а воедно и најголема разлика помеѓу мажите и жените, имало во 2019 година, 32 жени и 56 мажи, додека во 2021 година родовата разлика била најмала - мажите биле побројни за 20. Вкупниот број и родовата разлика флукуирале низ годините но секогаш имало над 10 мажи повеќе отколку жени.

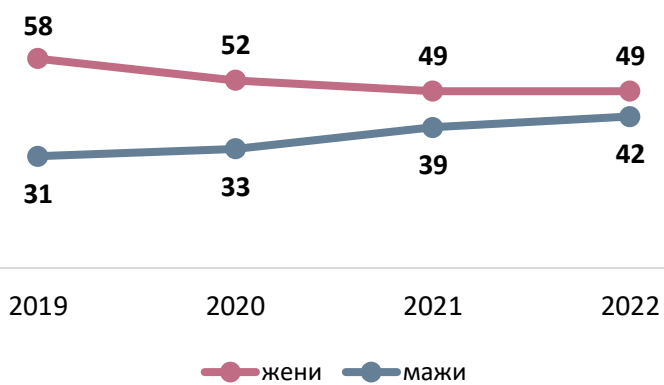
Слика 144: Број на вработени со ССС во локалните РА низ годините

Просечната разлика во родовата застапеност во поглед на редовниот работен однос во локалните радија во четирите анализирани години изнесувала 15 и пол во корист на мажите. Најголемата разлика помеѓу редовно вработените мажи и жени била регистрирана во 2019 година, кога мажите биле побројни од своите колешки за 21. Во 2021 година пак, била регистрирана најмалата разлика, со оглед на тоа дека во редовен работен однос биле пријавени 41 жена и 50 мажи – мажите биле побројни од жените за 9.

Слика 145: Број на вработени во редовен работен однос во локалните РА низ годините

Кај локалните радиостаници, особено интересен е соодносот на хонорарно ангажираните жени и мажи низ годините. Разликата постојано се намалувала иако жените секогаш биле побројни. Ова не е случај кај регионалните и националните радија каде што мажите биле побројни во оваа категорија вработени. Најголемата разлика помеѓу хонорарно ангажираните жени и мажи во локалните РА била во 2019 година кога имало 27 жени повеќе и тоа е годината кога тие биле најбројни (58) а мажите најмалубројни (31). Најмалата разлика била констатирана во 2022 година кога жените биле побројни за 7, а ова намалување на разликата се должи на фактот дека во таа година бројот на мажите во оваа категорија бил највисок (42), а бројот на жени најнизок – 49 (каков што бил и во 2021 година).

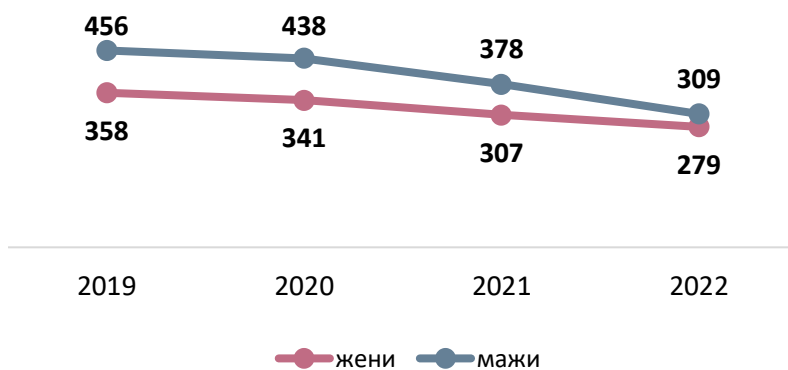

Слика 146: Број на хонорарно ангажирани во локалните РА низ годините

Родова структура на вработените во Јавниот радиодифузен сервис

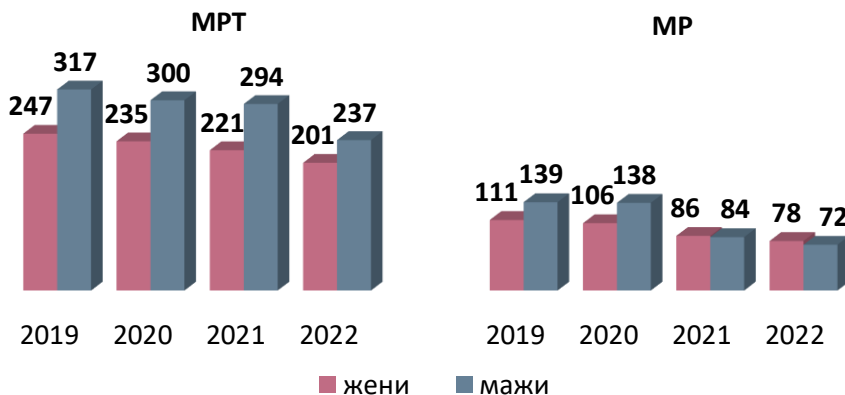
(со споредбени показатели 2019 - 2022 год.)

Јавниот радиодифузен сервис се состои од 8 телевизиски и 4 радио сервиси. Во составот на Македонската телевизија спаѓаат: Македонска телевизија – Прв програмски сервис, Македонска телевизија – Втор програмски сервис, Македонска телевизија – Трет програмски сервис – Канал 3, Македонска телевизија – Четврти програмски сервис – Канал 4, Македонска телевизија – Петти програмски сервис – Канал 5, Македонска телевизија – Прв програмски сервис преку сателит, Македонска телевизија - Втор програмски сервис преку сателит и Македонска телевизија – Собраниски сервис. Македонското радио пак, е составено од: Македонско радио – Прв програмски сервис, Македонско радио – Втор програмски сервис, Македонско радио – Трет програмски сервис и Македонско радио - Радио програмски сервис преку сателит и посебни радио програми - Радио Македонија.

Слика 147: Вкупен број на жени и мажи во ЈРС (2019 – 2022)

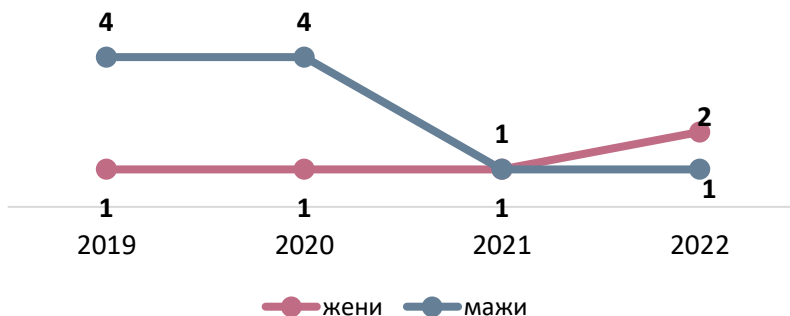
Застапеноста на жени и мажи вработени во Јавниот радиодифузен сервис била највисока во 2019 година – 358 жени и 456 мажи, а воедно, истата година била најголема разликата помеѓу нив – мажите биле побројни од жените за 98. Следната година, започнува да се бележи пад (438 мажи и 341 жени), но разликата помеѓу нив останала практично непроменета – 97 мажи повеќе. Во 2021 година падот бил позначителен – 378 мажи и 307 жени, и овојпат разликата помеѓу нив се намалила на 71 во корист на мажите. Најголемиот пад кај ангажираните мажи и жени во ЈРС бил во 2022 година кога и разликата меѓу нив значително се намалила, па жените биле помалубројни од мажите за 30 (309 мажи и 279 жени).

Слика 148: Број на жени и мажи во МРТ и МР (2019 – 2022)

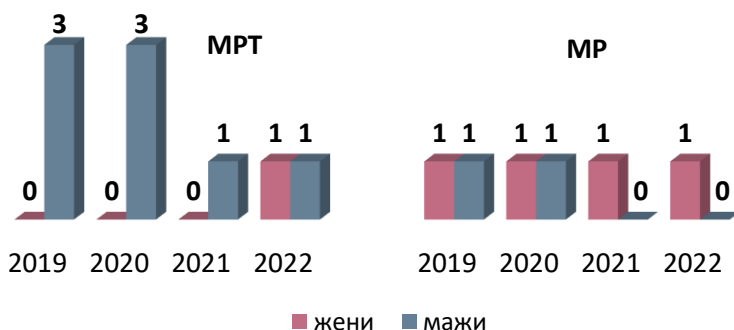
Кога овие бројки ќе се погледнат одделно за Македонската телевизија и за Македонското радио, се добива подлабокиот контекст за родовата застапеност во поглед на радиото и на телевизијата во ЈРС. И кај Македонската телевизија, највисоката застапеност на вработени жени и мажи била забележана во 2019 година – 317 мажи и 247 жени. Истото важи и за Македонското радио, во 2019 година имало 139 мажи и 111 жени. Во следните години, нивните бројки почнале да опаѓаат. Најголемата разлика помеѓу мажите и жените вработени во Телевизијата била во 2021 година, кога мажите биле побројни од жените за 73 (294 мажи и

221 жена). Оваа разлика, веќе следната година се преполовила, па тогаш жените биле помалубројни од мажите за 36 (237 мажи и 201 жена). Кај Македонското радио, во поглед на бројноста, мажите биле пред жените во 2019 (28 мажи повеќе) и 2020 година (32 мажи повеќе), но во текот на 2021 и 2022 година – во 2021 година жените биле побројни за 2, а во 2022 за 6.

Слика 149: Вкупен број на и директор(к)и во ЈРС (2019 – 2022)

На ниво на целиот ЈРС, најмногу директори имало во 2019 и 2020 година – по 4. Бројот на директорки пак, во текот на 2019, 2020 и 2021 бил константен – по 1. Во 2021 година, бројот на директори паднал на 1, со што всушност се изедначил со бројот на директорки. Во 2022 година, и натаму имало еден директор, бројот директорки се качил на 2, односно имало повеќе жени во оваа категорија.

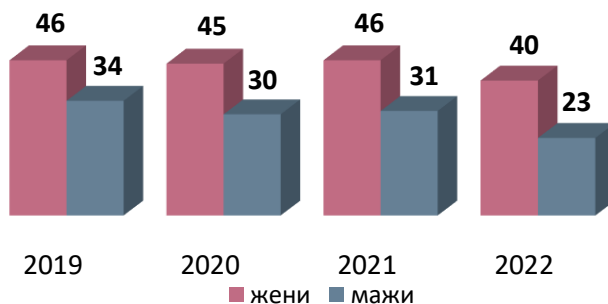

Слика 150: Број на директор(к)и во МРТ и МР (2019 – 2022)

Истите бројки, погледнати одделно за МРТ и МР, покажуваат различни слики за динамиките во родовата застапеност во телевизијата и радиото во ЈРС на ова ниво. Во МРТ, во текот на 2019 и 2020 година бројот на директори бил највисок – по 3, додека во 2019, 2020 и 2021 година немало ниту една директорка. Во 2021 година, бројот на директорите паднал на 1, но директорки и натаму немало. Следната година пак, и натаму имало 1 директор, ама на оваа функција се појавила и една жена.

Кај Македонското радио, во текот на 2019 и 2020 година имало по една директорка и по 1 директор. Во 2020 и 2021 година, оваа ситуација се променила така што имало само 1 жена, но не и маж на директорска позиција.

Во поглед на уредниците/чките на ниво на целиот ЈРС, бројките покажуваат константна поголема застапеност на жените на оваа позиција, во сите анализирани години. Најголемата разлика помеѓу уредниците и уредничките била забележана во 2022 година кога имало 17 жени повеќе, како последица од значителниот пад на бројот на мажи. Најмалата разлика пак, била во 2019 година, кога всушност бил највисок бројот на уредниците – тогаш мажите биле помалубројни од жените за 12.

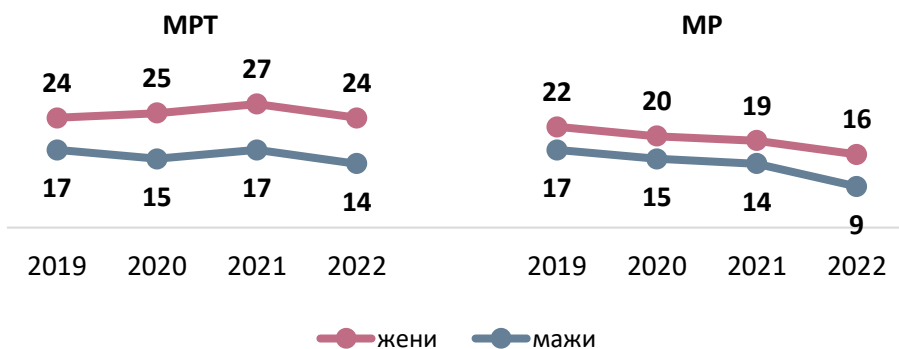

Слика 151: Вкупен број на уредници/чки во ЈРС (2019 – 2022)

Уредничките биле секоја година побројни од уредниците и кога овие бројки ќе ги погледнеме одделно за МРТ и МР. Во Македонската телевизија, најмалата разлика помеѓу нив била во

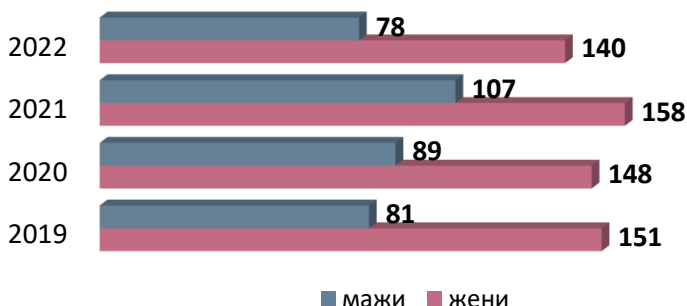
2019 година, кога имало 7 уреднички повеќе. Во следните 3 години, оваа разлика се покачила за 3, поточно уредничките биле побројни од уредниците за 10.

Во Македонското радио, во текот на 2019, 2020 и 2021 година, разликата помеѓу уредниците и уредничките била константна – уредничките биле побројни од своите колеги за 5. Во 2022 година, споредено со 2021 година, бројот на жените се намалил за 3, а на мажите за 5, со што разликата помеѓу нив се искачила на 7 во корист на жените.

Слика 152: Број на уредници/чки во МРТ и МР (2019 – 2022)

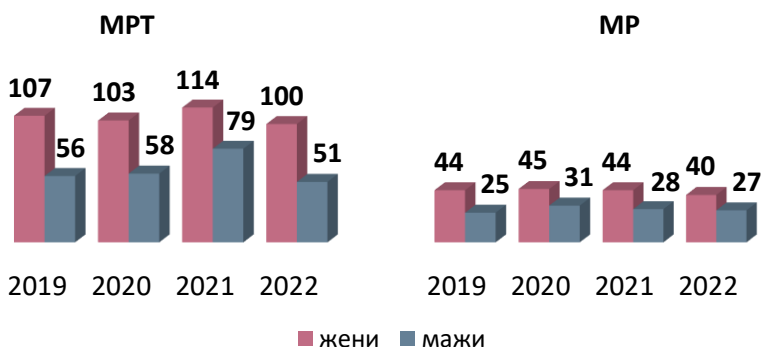
Жените биле константно побројни од мажите и во новинарката професија во ЈРС, во текот на сите анализирани години. Највисоката застапеност на новинари и новинарки била во 2021 година (158 жени и 107 мажи), а воедно, истата година била и најмалата разлика помеѓу нив – 51 во корист на жените. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2019 година кога новинарите биле помалубројни од новинарките за 70 (151 жена и 81 маж).

Слика 153: Вкупен број на новинар(к)и во ЈРС (2019 – 2022)

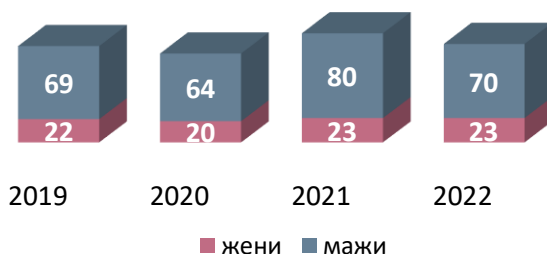
Поделените податоци за родовата застапеност во новинарството во МРТ и МР покажуваат различни динамики низ анализираните години, но и во овие два случаи поголемото присуство на новинарките било константно. Во МРТ, најмногу новинари и новинарки имало во 2021 година – 114 жени и 79 мажикога е забележана и најмалата разликата помеѓу нив – 35 во корист на новинарките. Оваа разлика најмногу се должи на зголемувањето на бројот на новинарите во споредба со 2020 година. Најголемата разлика помеѓу новинарите и новинарките во МРТ била во 2019 година кога жените биле побројни од мажите за 51. Најмалку вработени новинари и новинарки имало во 2022 година (100 жени и 51 маж).

Највисоката разлика помеѓу новинарите и новинарките во МР била исто така во 2019 година кога жените биле побројни од мажите за 19, што се должи на најнискиот број на новинари во споредба со останатите анализирани години. Бројките на новинарите и новинарките во МР биле највисоки во 2020 година – 45 жени и 31 маж. Најмалата разлика помеѓу нив била во 2022 година кога имало 13 новинарки повеќе, што пак е резултат на намалувањето на нивната бројка во споредба со претходните години.

Слика 154: Број на новинар(к)и во МРТ и МР (2019 – 2022)

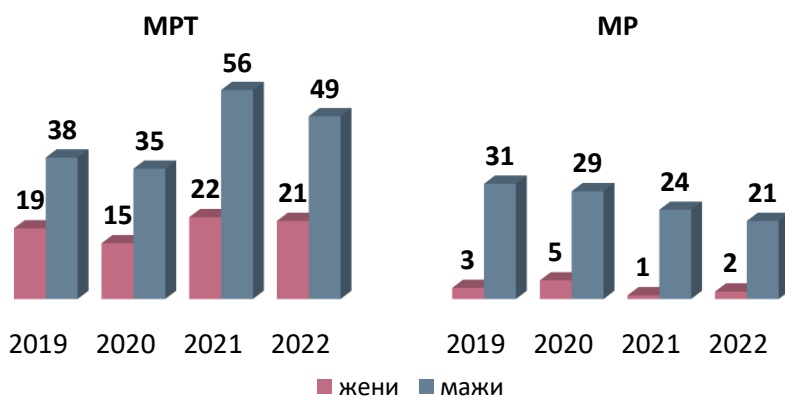
Сосема поинаква е ситуацијата со родовата застапеност во техничкиот кадар, и на ниво на целиот ЈРС, и на ниво на МРТ и на МР. Во оваа сфера, мажите биле константно побројни од своите колешки. На ниво на целиот ЈРС, најмалата разлика помеѓу техничарите и техничарките била во 2020 година кога техничарките биле помалубројни за 44. Воедно, ова била годината кога бил најнизок бројот и на техничарите и на техничарките. Со зголемувањето на бројот на техничарите во 2021 година на 80 (од 64 во 2020 година), била достигната и највисоката разлика помеѓу двата рода во оваа категорија – мажите биле побројни од жените за 57. Всушност, бројот техничарки во текот на анализираните години не претрпел големи промени, за разлика од техничарите кај кои во текот на анализираните години имало значителни флукутации.

Слика 155: Вкупен број на жени и мажи во техничкиот кадар во ЈРС (2019 – 2022)

Поделените податоци за родовата застапеност во техничкиот кадар во МРТ и во МР ја потврдуваат поголемата бројност на техничарите во анализираните години, но со поинакви динамики. Слично како на ниво на целиот ЈРС, најниската застапеност на техничари и техничарки во МРТ била во 2020 година – 35 мажи и 15 жени. Во 2021 година, бројот на техничарите значително пораснал - на 56, додека на жените на 22, па истата година, бројот и на едните и на другите бил најголем, а најголема била и разлика помеѓу нив – 34 во корист на мажите. Најмалата разлика помеѓу техничарите и техничарките во МРТ била во 2019 година, кога жените биле помалубројни од мажите за 19.

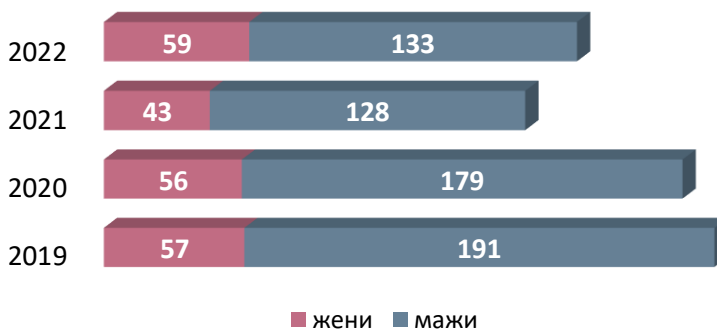
Податоците за мажите и жените во техничкиот кадар во МР покажуваат поинаква динамика. Најмногу техничари во МР имало во 2019 година (31), па следствено на тоа, тогаш била најголема разликата помеѓу техничарите и техничарките – 28 во корист на мажите. Најмногу техничарки имало во 2020 година (5), а најмалку во 2021 година (1). Сепак, најмалата разлика помеѓу техничарите и техничарките била во 2022 година кога всушност бил најнизок бројот на техничарите (21), па мажите тогаш биле побројни од жените за 19.

Слика 156: Број на жени и мажи во техничкиот кадар во МРТ и МР (2019 – 2022)

Мажите биле побројни од жените и во реализаторскиот кадар на ниво на целиот ЈРС, и на ниво на МРТ и на МР, во сите

анализирани години. На ниво на целиот ЈРС, реализаторите биле најбројни во 2019 година (191 маж и 57 жени), со што, истата година била најголема и разликата помеѓу нив – 134 во корист на мажите. Во 2022 година, бројот на реализаторките бил највисок во споредба со останатите години (59 жени и 133 мажи), па тогаш разликата помеѓу мажите и жените во оваа категорија била најмала – жените биле помалубројни за 70. Најниските бројки на жени и мажи во реализаторскиот кадар во ЈРС биле во 2021 година – 128 мажи и 43 жени. За анализата на оваа категорија вработени, карактеристично е што бројот на реализаторите значително се намалил, достигнувајќи минимум од 128 во 2021 (што е за 63 по, помалку отколку во 2019). Во 2022 има мало покачување на 133, односно за 58 помалку отколку во почетната година од анализата.

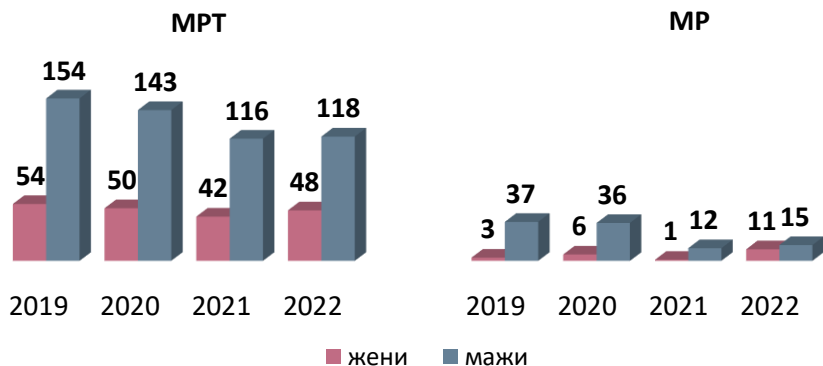

Слика 157: Вкупен број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во ЈРС (2019 – 2022)

Продлабочената анализа на родовата застапеност во реализаторскиот кадар во МРТ и во МР, покажува интересни процеси кои се случувале низ годините. Во МРТ, бројките на реализаторите и реализаторките биле највисоки во 2019 година – 154 мажи и 54 жени, па тогаш била и највисока разликата помеѓу нив – мажите биле побројни од жените за 100. Во наредните години, нивните бројки се намалувале, но намалувањето било подрастично кај мажите, особено во 2021 и 2022 кога имало 116, односно 118 реализатори и најниски биле во 2021 година кога имало 116 мажи и 42 жени. Во 2022 година, бројот на

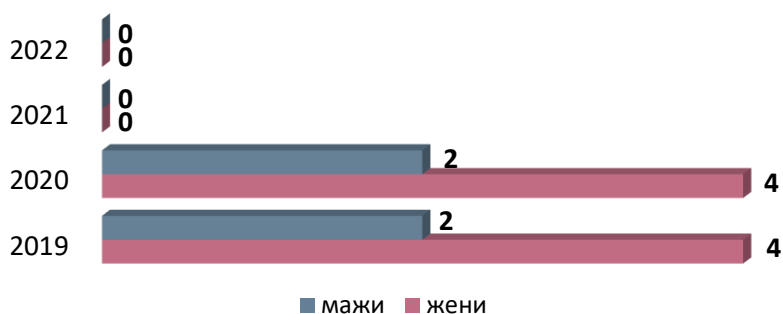
реализаторките пораснал за 6 (48) а бројот на реализаторите за 2 (118) па како резултат на зголемената бројност на жените, таа година била најмала разликата помеѓу нив – за 70 во корист на мажите.

Во реализаторскиот кадар во МР, разликата помеѓу мажите и жените била највисока во 2019 година кога имало 3 жени и 37 мажи, поточно мажите биле побројни за 34. Таа година била забележан и највисокиот број мажи во оваа категорија. Во 2021 година се случила голема флукуација кога бројот на реализаторите и реализаторките драстично опаднал – ако во 2020 година имало 36 мажи и 6 жени, во 2021 година имало 1 жена и 12 мажи. Веќе следната година, бројот на реализаторките значително се искачил - на 11, а на мажите на 15, со што таа година била забележана и најмалата разлика помеѓу нив – 4 во корист на мажите.

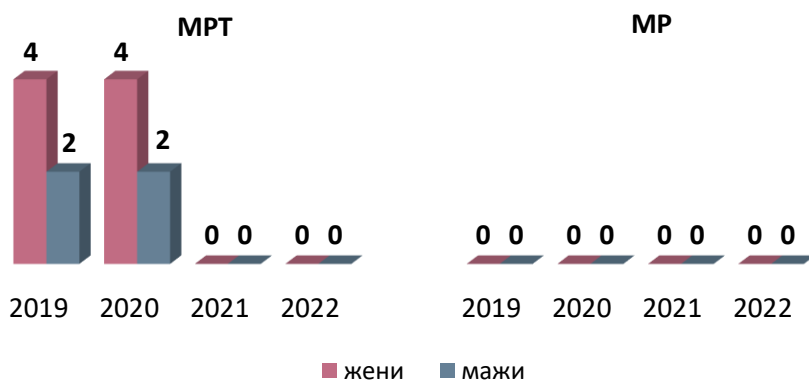
Слика 158: Број на жени и мажи во реализаторскиот кадар во МРТ и МР (2019 – 2022)

На ниво на целиот ЈРС, во 2019 и 2020 година во маркетинг секторите имало вработени 4 жени и 2 мажи. Оваа состојба се променила во 2021 и останала иста во 2022 – во маркетинг секторите немало ниту еден/една вработен/на.

Слика 159: Вкупен број на жени и мажи во маркетинг секторот во ЈРС (2019 – 2022)

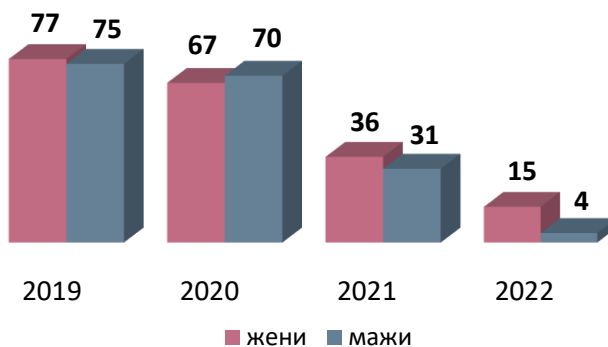
Поделените податоци за МРТ и МР кои се однесуваат на родовата застапеност во маркетинг секторите, всушност покажуваат дека шестмината вработени во маркетинг секторот на ЈРС во 2019 и 2020 година потекнуваат од маркетинг секторот во МРТ.

Слика 160: Број на жени и мажи во маркетинг секторите во МРТ и МР (2019 – 2022)

Во категоријата преостанат кадар на ниво на целиот ЈРС, жените биле побројни од мажите во 2019, 2021 и 2022 година. Најмногу жени (77) и мажи (75) во оваа категорија имало во 2019 година. Во 2020 година, бројот на жените се намалил за 10 (67), а бројот на мажите за 5 (70), па така мажите станале побројни од своите колешки за 3. Во 2021 година, се бележи драстичен пад на

вработените кај - преостанатиот кадар во ЈРС, односно бројот на мажите и жените практично се преполовил – 36 жени и 31 маж. Дополнително, во 2022 година се случил уште еден драстичен пад на бројот на жени и мажи во преостанатиот кадар, особено кај бројот на мажите кои биле за 27 помалку од 2021 година (4) додека бројот на жените се преполовил на 15. Со тоа, таа година била забележана и најголемата разлика помеѓу нив – жените биле побројни за 9.

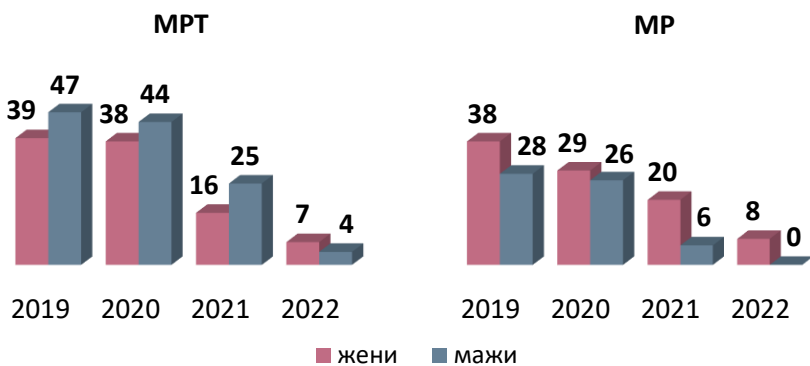

Слика 161: Вкупен број на жени и мажи во преостанатиот кадар во ЈРС (2019 – 2022)

Состојбата со родовата застапеност во преостанатиот кадар во МРТ покажува дека таму, мажите биле побројни од жените од 2019 до 2021 година, а во 2022 година имало малку повеќе жени. Најмногу жени и мажи во преостанатиот кадар во МРТ имало во 2019 година – 47 мажи и 39 жени, а односот бил сличен и во 2020 година. Со големиот пад на вработените и меѓу мажите и меѓу жените што се случил во 2021 година, имало 22 жени (16) и 19 мажи (25) помалку. Во 2022 година и вториот значаен пад во бројот вработени во оваа категорија, подрастично опаднал бројот на мажите – ги имало за 21 помалку од претходната година (4), а бројот на жените практично се преполовил од 16 во 2021 на 7 во 2022 година. Со тоа, жените во 2022 година биле побројни од своите колеги за 3.

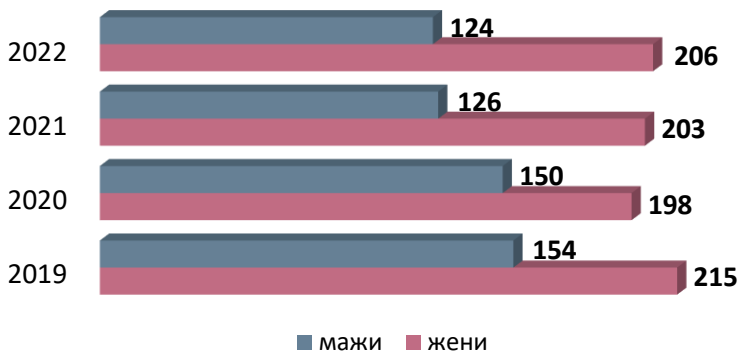
Состојбата пак во преостанатиот кадар во МР била сосема поинаква. Таму, жените биле побројни од мажите во сите анализирани години и големиот пад на вработени повеќе ги

погодил мажите. На стартот на оваа анализа, во 2019 година, имало 38 жени и 28 мажи. Драстичен пад во бројката на мажите во преостанатиот кадар во МР се случил во 2021 година, кога се намалил за 20 во однос на 2020, односно ги имало вкупно 6. Бројката пак, на жените од 29 во 2020 година се намалила на 20 во 2021 година, па од тие причини истата година била најголема разликата помеѓу мажите и жените во оваа категорија – 14 во корист на жените. Во 2022 година со второто намалување на вработените – имало 8 жени и ниту еден маж во преостанатиот кадар на МР.

Слика 162: Број на жени и мажи во преостанатиот кадар во МРТ и МР (2019 – 2022)

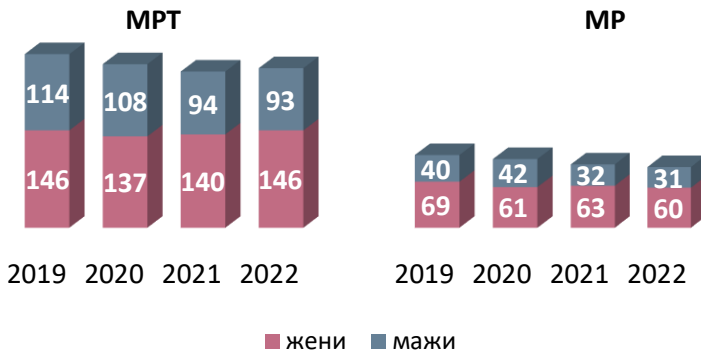
На ниво на ЈРС, жените со ВСС биле побројни од своите колеги во сите анализирани години. Со оглед на фактот дека во 2019 година бил најголем бројот на вработени во ЈРС, и бројноста на жените и мажите со ВСС била најголема – 215 жени и 154 мажи. Најмалку жени со ВСС имало во 2020 година (198), кога имало 150 мажи со ВСС, па од таа причина таа година била и најмалата разлика помеѓу нив – 48 во корист на жените. Најмалку мажи со ВСС имало во 2022 година (124) кога имало 206 жени со ВСС, па оттаму доаѓа и најголемата разлика помеѓу нив – 82 жени повеќе.

Слика 163: Вкупен број на жени и мажи вработени со ВСС во ЈРС (2019 – 2022)

Поголемата бројност на жените со ВСС се отсликува и на ниво на МРТ и на МР одделно. Во МРТ, жените со ВСС биле најбројни во 2019 и 2022 година – по 146, а најмалку ги имало во 2020 година кога биле 1367 И мажите со ВСС биле најбројни во 2019 година (114), а најмалку ги имало во 2022 година (93). Следствено на тоа, најголемата разлика помеѓу мажите и жените во оваа категорија вработени била во 2022 година кога жените биле побројни од мажите за 53. Најмалата разлика пак, била во 2020 година (жените биле побројни за 29), како последица од најмалата бројност на жените во споредба со останатите анализирани години.

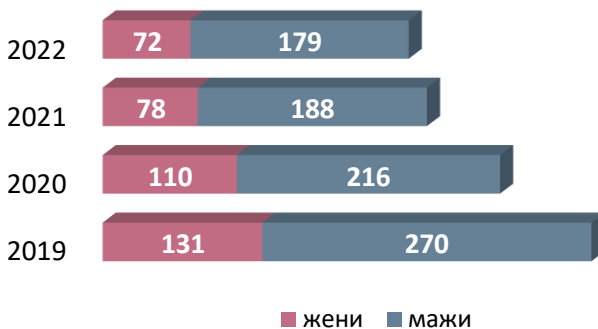
Во МР, жените со ВСС биле најбројни во 2019 година (69), а мажите во 2020 година (42). Најмалку мажи (31) и жени (60) со ВСС имало во 2022 година. Најголемата разлика помеѓу нив била во 2021 година кога жените биле двојно побројни од мажите - за 31, а најмалата во 2020 година – 19 во корист на жените. Тоа се должи на фактот што во 2021 година бројот на мажи со ВСС во МР се намалил за 10 во споредба со претходната година. Во 2019 и 2022 разликата помеѓу нив била по 29 во корист на жените.

Слика 164: Број на жени и мажи вработени со ВСС во МРТ и МР (2019 – 2022)

Состојбата со родовата застапеност во поглед на ССС на ниво на целиот ЈРС е спротивна од онаа во категоријата ВСС.

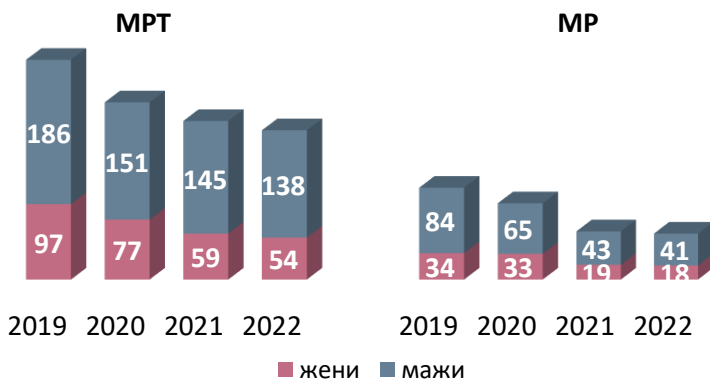
Тука, мажите биле континуирано побројни од жените, во сите анализирани години. Најмногу мажи (270) и жени (131) со ССС имало во 2019 година, а тогаш била и најголема разликата помеѓу нив – мажите биле побројни од жените за 139. Во наредните години, бројот мажи и жени со ССС постепено опаѓал, па во 2022 година била забележана најмалата застапеност – 179 мажи и 72 жени. Како резултат на подрастичниот пад на бројот мажи со ССС во 2020 година (за 54 помалку отколку во 2019 година), таа година била најмала разликата помеѓу мажите и жените со ССС – 106 во корист на мажите.

Слика 165: Вкупен број на жени и мажи вработени со ССС во ЈРС (2019 – 2022)

Слична е состојбата и со жените и мажите со ССС одделно во МРТ и во МР. Во МРТ, најголемата разлика помеѓу била констатирана во 2019 година – 89 во корист на мажите, а воедно таа година имало и најмногу мажи (186) и жени (97) во споредба со останатите анализирани години. Во 2020 година, се случил подрастичен пад во бројот на мажите со ССС – од 186 на 151, а кај жените се намалил за 20 во споредба со 2019 година (77), па оттаму, тогаш била и најмалата разлика помеѓу нив – жените биле помалубројни за 74. Најмалку жени (54) и мажи (138) со ССС во МРТ имало во 2022 година.

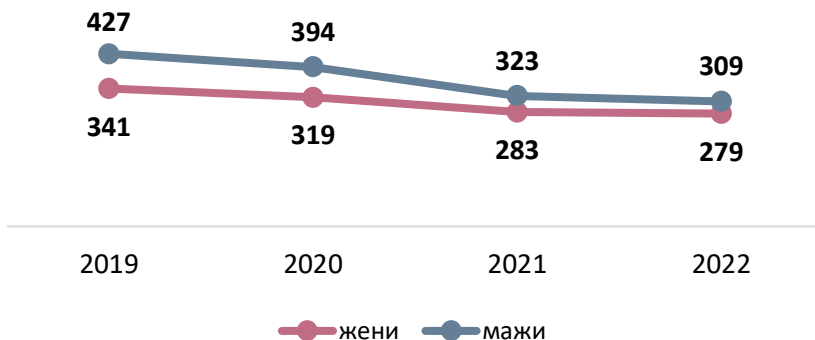
И во МР, најголемата разлика помеѓу мажите и жените со ССС била во 2019 година – 50 во корист на мажите. Воедно, тоа е годината кога мажите (84) и жените (34) со ССС биле најбројни во споредба со другите години. До последната година од анализата, нивниот број се преполовил - најмалку мажи (41) и жени (18) со ССС имало во 2022 година, па тоа е годината кога била и најмалата разлика помеѓу нив – мажите биле побројни за 23.

Слика 166: Број на жени и мажи вработени со ССС во МРТ и МР (2019 – 2022)

Мажите биле побројни од жените и во однос на редовниот работен однос, на ниво на целиот ЈРС, во сите анализирани години. Во 2019 година бил највисок бројот на вработени во ЈРС, па оттаму, најголемите бројки на редовно вработени жени (341) и мажи (427) биле таа година, а воедно тогаш била и најголемата разлика помеѓу нив – 86 во корист на мажите. Најмалку мажи (309) и жени (279) во

редовен работен однос имало во 2022 година кога нивните бројки најмногу се доближиле, а разликата помеѓу нив била најмала – жените биле помалубројни за 30.

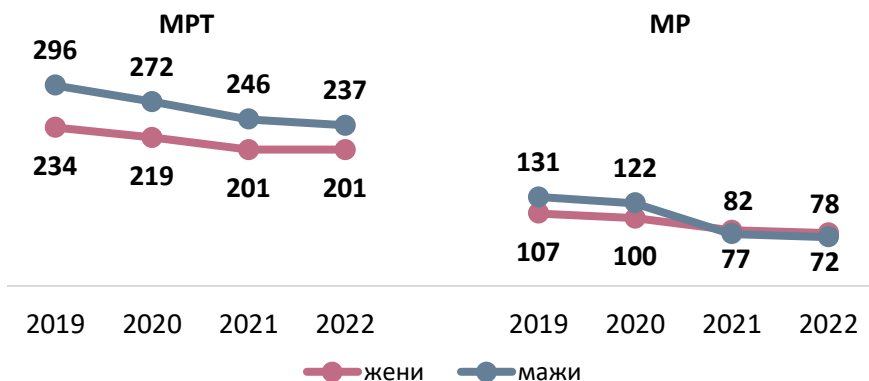

Слика 167: Вкупен број на жени и мажи во редовен работен однос во ЈРС (2019 – 2022)

Кога бројките за жените и за мажите во редовен работен однос ќе се погледнат поединечно во МРТ и во МР, се покажуваат поинакви динамики. Во МРТ, бројот на мажите во редовен работен однос бил поголем од бројот на жените, во сите анализирани години. Најмногу мажи и жени во редовен работен однос во МРТ имало во 2019 година – 296 мажи и 234 жени, и тогаш била најголема разликата помеѓу нив, поточно мажите биле за 62 побројни од жените. Во 2020 година, почнал да опаѓа бројот на вработените - бројот на мажите се намалил за 24, а оној на жените за 15. Трендот продолжил во наредните години, така што во 2022 година имало 237 мажи и 201 жена и тогаш се бележи најмалата разлика меѓу ни – 36 мажи повеќе.

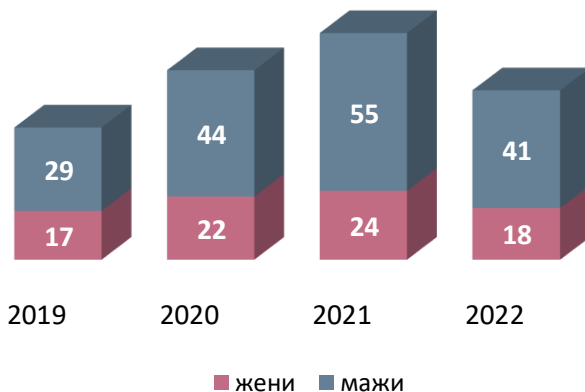
Интересен пресврт во родовата застапеност во оваа категорија се случил во МР. Имено, мажите во редовен работен однос биле побројни од жените во 2019 и 2020 година – во првата година за 24, а во втората - за 22. Во 2021 година, бројот на редовно вработените мажи во МР драстично опаднал (од 122 во 2020 година на 77), додека падот кај на жените бил поблаг (од 100 во 2020 година на 82), па со тоа жените во редовен работен однос станале побројни од своите колеги за 5. Во 2022 година во МР

имало 78 жени и 72 мажи во редовен работен однос, односно жените биле побројни за 6.

Слика 168: Број на жени и мажи во редовен работен однос во МРТ и МР (2019 – 2022)

Во однос на родовата застапеност во хонорарниот ангажман во целиот ЈРС, може да се забележи континуирана доминантност кај мажите во однос на жените. Најмалку хонорарно ангажирани мажи и жени во ЈРС имало во 2019 година – 29 мажи и 17 жени, а воедно тогаш била и најмалата разлика помеѓу нив – 12 во корист на мажите. Во наредните години, бројот на жените благо флукутирал нагоре и надолу, додека бројот на мажите најпрвин значително пораснал, а потоа се намалил. Како резултат на ваквата динамика, во 2021 година имало најмногу жени (24) и мажи (55) најголема била разлика помеѓу нив – мажите биле побројни од жените за 31.

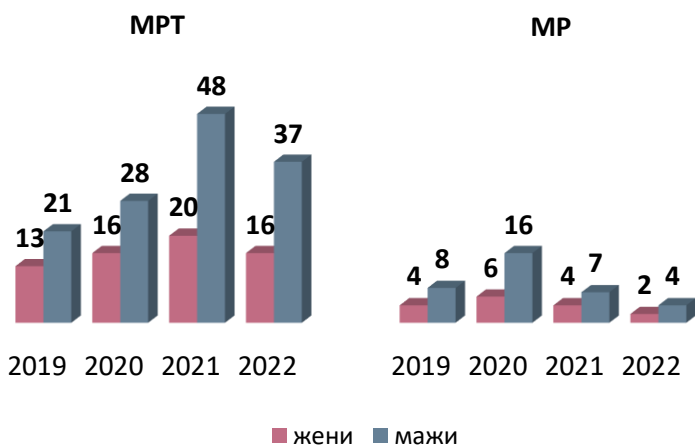

Слика 169: Вкупен број на хонорарно вработени жени и мажи во ЈРС (2019 – 2022)

Слична била ситуацијата во делот на хонорарците/хонорарките и во МРТ и во МР одделно. Во МРТ, хонорарците биле побројни од своите колешки во сите анализирани години. Во 2019 и 2020 година, бројките на мажите и жените во оваа категорија биле помали, па оттаму и разликите помеѓу нив биле пониски во споредба со другите години – во 2019 година мажите биле побројни за 8, а во 2020 година за 12. Во 2021 година, драстично пораснал бројот на хонорарно ангажирани мажи во МРТ, за 20 повеќе во споредба со 2020 година, па со тоа значително се зголемила и разликата помеѓу нив – жените биле помалубројни од мажите за 28. Во 2022 опаднале и вкупниот и поединечните броеви на хонорарно ангажирани лица, со тоа што ова повеќе се почувствувало кај мажите – 11 мажи помалку наспроти 4 жени.

Податоците за хонорарно ангажираните мажи и жени во МР покажуваат малку поинаква динамика. Во 2019 година, во МР имало 8 хонорарци и 4 хонорарки. Во 2020 година, бројот на мажите се зголемил двојно (16), додека бројот на жените се зголемил за 2 – па оттаму таа година била и најголемата разлика помеѓу нив, односно мажите биле побројни од жените за 10. Во наредните години нивните бројки почнале повторно да опаѓаат, па во 2021 година бројот на мажите повторно се преполовил (7) а

бројот на жените повторно паднал на 4. Во 2022 година, ја достигнале најдолната граница во споредба со другите години, поточно имало 4 хонорарци и 2 хонорарки, со што тоа била и најмалата разлика помеѓу нив – 2 во корист на мажите.

Слика 170: Број на хонорарно вработени жени и мажи во МРТ и МР

Мажи и жени во радиодифузијата – сумирана состојба

Кога податоците кои се детално анализирани на претходните страници се синтетизираат, ќе се добијат заклучоци кои ја даваат вкупната состојба во поглед на тоа како и колку жените и мажите се застапени на различните нивоа на одлучување и реализирање на одлуките кај радиодифузерите.

Збирните податоци од оваа анализа покажуваат дека на ниво на целата радиодифузна индустрија, вкупниот број вработени почнал да опаѓа во 2021 година (од 2587 во 2020 година на 2449 во 2021 година), а овој тренд се засилил уште повеќе и во 2022 година (за 212 помалку од 2021 година) и се одразил во речиси сите категории вработени и кај радиодифузерите на речиси сите нивоа, од аспект на територијата на која емитуваат програма. При разгледувањето на овие податоци, предвид треба да се земе фактот дека временскиот период на која се однесува оваа анализа, со исклучок на 2019 година, ја опфаќа пандемијата предизвикана од Ковид 19 која влијаеше и на економската состојба во земјата, а дополнително и на начинот на работа, како резултат на препораките за намалено движење надвор од домот. По ова, следуваше и економска криза, која исто така се одрази на работењето на медиумите. Затоа, потребно е да се напомене дека во текот на анализираниите 4 години, бројот на ТВ и РА во земјата се намалил за 14 (поточно 6 ТВ и 8 РА помалку), што пак влијаело на вкупните бројки на вработени во индустријата.

Што се однесува на родовата застапеност на вработените во оваа индустрија, мажите биле побројни од жените во сите анализирани години, а просечната разлика на годишно ниво била 481 во корист на мажите. Оваа состојба се пресликува на сите нивоа на ТВ и РА (национални, регионални и локални), со исклучок на состојбата кај локалните РА во 2022 година, кога жените биле побројни од мажите за 10.

Состојбата во поглед на нивоата на вработени кои имаат моќ за носење на одлуки (управителските/директорските и уредничките позиции) е слична како и онаа констатирана и во анализата од 2012 до 2018 година. Во периодот од 2019 до 2022 година, родовата структура на овие позиции генерално укажува на драстично помала застапеност на жените, во сите анализирани години. Разликата кај управител(к)ите/директор(к)ите, на ниво на целата индустрија, на годишно ниво била 47 во корист на мажите. Постојат и два исклучоци од оваа констатација – кај националните РА во 2019 година кога управителките/директорките биле побројни од своите колеги (за 2) и кај Јавниот радиодифузен сервис (ЈРС) каде во 2021 година мажите и жените биле изедначени - по 1, а во 2022 година имало уште една жена повеќе (2:1). Оваа разлика во 2022 година се должи на фактот што во Македонското радио (МР), во 2021 и 2022 година немало директор, а МРТ добиле една директорка.

Со цел подлабоко да се навлезе во причините и последиците за ваквата ситуација кај управителските и директорските позиции, прегледани беа податоците за сопствеништвото на радиодифузерите за 2022 година како и за лица кои фигурираат како управител(к)и во телевизиите и радијата, од што може да се забележи дека значителен дел од сопствениците/чките на радиодифузерите биле назначени и како управител(к)и во самиот медиум кој што го поседувале директно или индиректно преку поседување удел во правното лице.

Од вкупно 43 телевизии, кај 3 национални телевизии, 10 регионални телевизии и 8 локални телевизии управителот/ката бил/а и директен/директна сопственик/чка на медиумот или пак, имал/а сопственички удел во правното лице кое било сопственик на телевизијата. Кај 3 регионални и 4 локални телевизии, управител(к)и биле лица кои не биле дел од сопствеништвото на медиумот.

Кај радијата, од вкупно 64, кај 3 национални, 9 регионални и 22 локални радија управителот/ката бил/а и директен/на

сопственик/чка на радиото или пак, имал/а сопственички удел во правното лице кое било сопственик на радиото. Кај 2 регионални и 8 локални радија управител(к)и биле лица кои не биле дел од сопствеништвото на медиумот.

Во поглед на уредничките позиции, интересен е фактот дека сите исклучоци од заклучокот дека мажите биле побројни од жените, се лоцирани кај радиостаниците во земјата. Како резултат на ова, и на ниво на целата индустрија, жените на овие позиции биле побројни од мажите во 2019 година (за 1). Освен тоа, на ова ниво бил забележан и драстичен пад и кај мажите и кај жените во 2022 година. Ако ситуацијата се погледне на ниво на сите РА во земјата, се забележува дека уредничките биле (макар за една) побројни од своите колеги во 2019, 2020 и во 2021 година, а во 2022 година биле изедначени. Кај националните РА пак, уредничките биле побројни за 1 од мажите, во сите анализирани години. Во регионалните РА, ситуацијата е слична како на ниво на целата индустрија, па уредничките биле побројни од уредниците само во 2019 година. Во локалните радија, ваков исклучок се среќава во 2021 година кога жените биле побројни за 1.

Уредничките биле побројни и на ниво на JPC, како и во MPT и во MP, во секоја од анализираниите години. И покрај овие исклучоци, генералниот впечаток кој се добива од анализираниите податоци, укажува на тоа дека жените нешто поретко биле застапени на одлучувачките позиции.

Податоците од претходните анализи покажуваа дека новинарството и маркетингот во ТВ и РА во земјата се сфери во кои жените се традиционално побројни. Ваквиот тренд беше забележан и во анализираниот период, па така, на ниво на целата индустрија на годишно ниво, новинарките просечно биле побројни од новинарите за 150. Во маркетинг секторите, оваа разлика била 23 во корист на жените. Секако, и од овие трендови постоеле одредени исклучоци. На пример, новинарите биле побројни од новинарките на ниво на локалните ТВ во 2019 и 2020 година, како и на ниво на националните РА во 2019 година. Мажите пак, во

маркетинг секторите биле побројни од своите колешки во локалните ТВ во 2020 година, во сите анализирани години кај регионалните ТВ, а во локалните РА во 2022 година биле изедначени. На ниво пак на ЈРС, во 2021 и 2022, во маркетинг секторите немало ниту еден/една вработена/а, додека ниту еден/на вработен/а во маркетингот на ЈРС не се водел/а како вработен/а во МРА во текот на сите анализирани години.

Техничкиот кадар, односно инженер(к)ите и техничар(к)ите и реализаторскиот кадар - режисер(к)и, снимател(к)и, монтажер(к)и и сл. се претежно категории кои се обоени со доминантно машко присуство и тоа е заклучок како од претходните, така и од оваа анализа. Многу поголемото присуство на мажите во овие две категории може да се согледа и преку просечните разлики на годишно ниво – кај техничкиот кадар, мажите просечно биле побројни од жените за 197 а во реализаторскиот кадар оваа разлика била речиси двојно поголема, па тие на годишно ниво биле во просек побројни за 424. Кај техничкиот кадар воопшто не постоеле исклучоци од ова правило, а кај националните РА во 2019 и 2020 година немало ниту една жена во оваа категорија. Исклучокот од правилото за реализаторскиот кадар се наоѓа кај локалните РА каде жените биле во блага предност пред своите колеги, во секоја од анализираниите години.

Состојбата кај преостанатиот кадар доживувала бројни флукутации низ годините, на сите нивоа на медиуми. Најсликовит показател за состојбата во оваа категорија се податоците на ниво на целата индустрија па така, во 2019 година имало 37 жени повеќе, во 2020 година имало голем пад на бројот на жените во оваа категорија и истовремено голем раст на бројот на мажите – 18 жени помалку и 22 мажи повеќе, па станале за 3 помалубројни од мажите. Во 2021 година, иако нивниот вкупен број паднал, жените повторно го преземале водството – 25 повеќе, како резултат на големиот пад кај мажите (за 32), а во 2022 година се случил драстичен пад на вработените и кај жените и кај мажите, но жените останале побројни за 11. Ваквата состојба се пресликувала кај

неколку нивоа на медиуми, но постојат и доста отстапки. Пример, во ТВ на регионално ниво, жените биле побројни од мажите во сите анализирани години. На ниво пак на сите РА во земјата, жените биле побројни во 2019 и 2021 година, мажите - во 2020 година, а во 2022 година биле изедначени. Од друга страна, во националните и во регионалните РА мажите во преостанатиот кадар биле побројни од жените во секоја од анализираниите години. Кај локалните РА, во текот на 2019, 2020 и 2021 година немало ниту една жена во оваа категорија, а во 2022 имало по 1 жена и 1 маж. На ниво на ЈРС, мажите во оваа категорија биле побројни само во 2020 година додека во МР биле побројни во сите години. Во МРТ, жените биле побројни само во 2022 година.

Досегашните анализи покажуваа дека вообичаено, жените во телевизиите и радијата се оние со повисока стручна спрема. Тоа правило се потврдува и во оваа анализа, на ниво на целата индустрија, каде жените со ВСС, просечно на годишно ниво биле побројни од своите колеги за 62. Исклучоците од оваа констатација се лоцираат во телевизиските куќи низ земјата, па така, на ниво на сите ТВ, бројноста на мажите и жените со ВСС била изедначена во 2019 и 2020 година. Најголемиот исклучок всушност се наоѓа кај ТВ на државно ниво каде мажите со ВСС биле побројни од своите колешки во секоја од анализираниите години. Кај регионалните ТВ, тие биле изедначени во 2020 година, а во 2021 мажите во оваа категорија биле нешто побројни од жените. Кај ТВ пак на локално ниво, жените со ВСС биле побројни од своите колеги, и тоа за една, само во 2022 година. Ваков исклучок може да се најде само на едно ниво во поглед на радијата – кај регионалните РА мажите со ВСС биле побројни во секоја од анализираниите години.

Од друга страна пак, во категоријата „средна стручна спрема“ (ССС) мажите биле доминантно побројни од жените, во сите анализирани години и на сите нивоа на ТВ и РА, без исклучоци. На годишно ниво, мажите во оваа категорија биле побројни од жените во просек за 514, што всушност претставува и најголемата разлика споредено со разликите во другите категории вработени.

Редовниот работен однос може да се смета за показател за одредена социјална и финансиска сигурност на вработените во радиодифузната индустрија. Во оваа категорија, мажите биле редовно побројни од жените и тоа просечната разлика помеѓу нив на годишно ниво била за 433 во корист на мажите. Оваа ситуација се пресликувала на речиси сите нивоа на медиуми, со исклучок на состојбата во Македонското радио во 2021 и 2022 година кога жените во редовен работен однос биле нешто побројни од нивните колеги (за 5 повеќе во 2021 и за 6 повеќе во 2022 година).

Мажите биле значително побројни од жените и во категоријата хонорарен ангажман во телевизиите и радијата во земјава. На ниво на целата индустрија, просечната разлика на годишно ниво меѓу нив била 54 во корист на мажите. Податоците покажуваат дека оваа разлика меѓу нив значително се зголемила во 2020 година (од 19 во 2019 на 71 во 2020 година) а тоа се должи на наглото зголемување на бројот на мажите во оваа категорија - за 45 и благиот пад кај жените (за 7). Кај националните ТВ пак, во 2021 година пораснала бројноста и на мажите и на жените кои биле во хонорарен ангажман (6 мажи и 16 жени) што може да биде доведено во корелација со трендот на намалување на редовно вработените во целата индустрија таа година, како последица на економската криза предизвикана од пандемијата од Ковид 19. Исто така, жените во оваа категорија биле побројни и на ниво на сите РА во земјата во 2019 година, додека кај локалните РА тие биле побројни во секоја од анализираните години, иако таа разлика има тренд на намалување.

Во анализата која се однесуваше на податоците за вработените во телевизиите и радијата од 2012 до 2018 година, констатирано беше постоењето на таканаречениот „стаклен плафон“ кој е всушност показател за постоењето на неформални граници кои го прават тешко или пак, невозможно издигнувањето на жените на повисоките работни места и да учествуваат во процесите на носење одлуки. Податоците од оваа анализа само ја зацврстуваат оваа констатација и покажуваат дека овој тренд сè уште постои во радиодифузната индустрија. Повторно се јавува

заклучокот дека иако жените во радиодифузерите се побројни во поглед на високата стручна спрема, сепак се во помалубројни меѓу вработените со редовен работен однос, кој пак сам по себе носи поголема сигурност во секојдневниот живот и работата. Дополнително, и покрај овие квалификации, жените се многу поретко на раководните позиции во ТВ и РА, а со тоа имаат и помала можност да учествуваат во процесите на одлучување, односно радиодифузерите остануваат помалку информирани за нивните потреби и нивната експертиза е помалку искористена.

Наслов:

РОДОВА СТРУКТУРА ВО ТВ И РА: СПОРЕДБЕНА АНАЛИЗА НА СОПСТВЕНОСТА (2020-2023) И НА ВРАБОТЕНИТЕ (2019-2022)
Скопје 2024 година

Издавач и носител на авторски права:

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Адреса:

Палата „Панко Брашнарор“

ул. Македонија бр. 38

1000 Скопје

Тел: 02/3103 – 400

www.avmu.mk

contact@avmu.mk

За издавачот:

д-р Зоран Трајчевски, директор на АВМУ

Автори:

Марина Трајкова

м-р Виктор Стојанов

Уредничка:

Марина Трајкова

Дизајн: Друштво за производство, трговија на големо и мало и услуги „Мар-Саж Ташко“ ДООЕЛ увоз-извоз Скопје

Печати: Друштво за производство, трговија на големо и мало и услуги „Мар-Саж Ташко“ ДООЕЛ увоз-извоз Скопје

Тираж: 70 примероци

